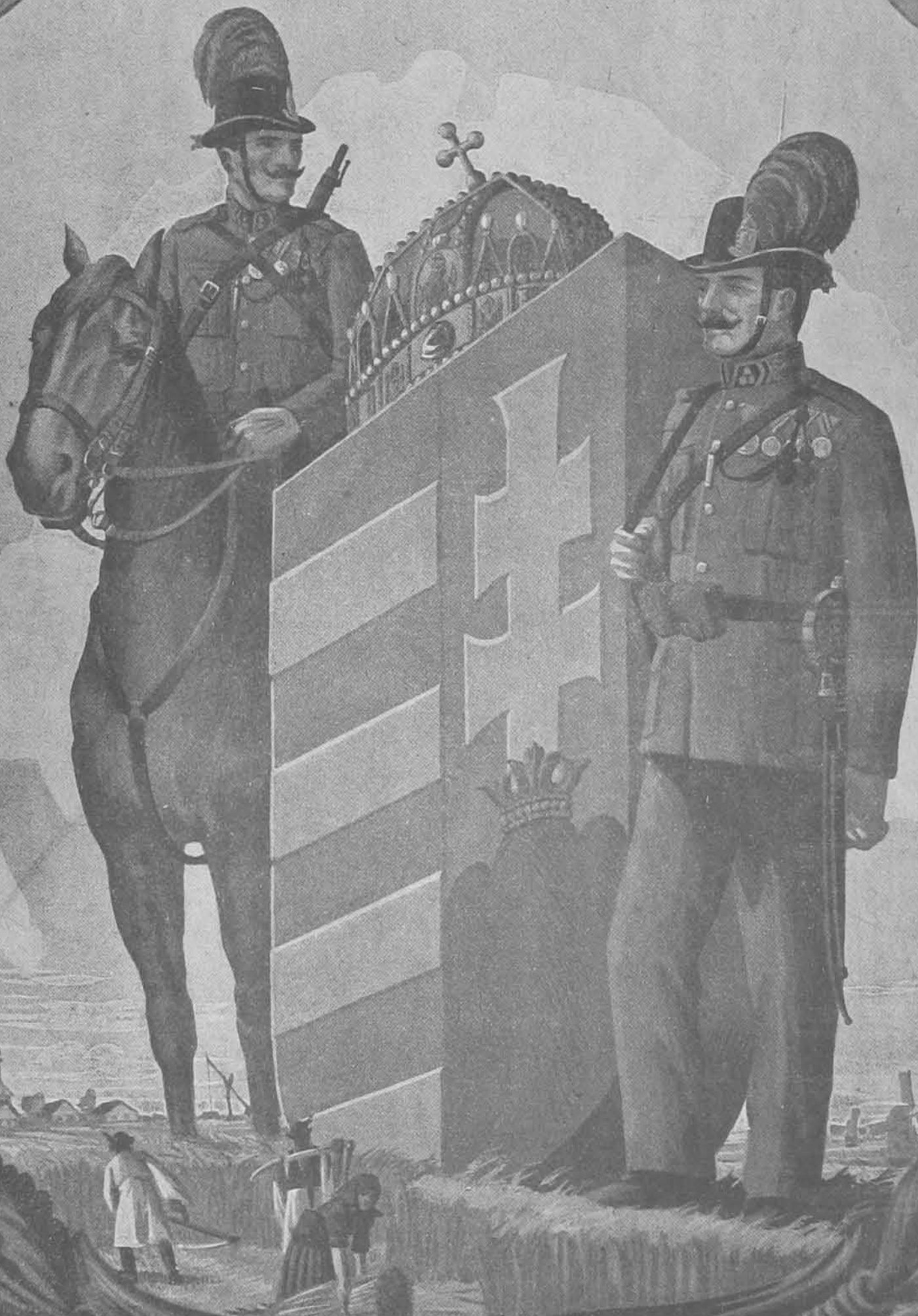

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Külföldiek.

A háborúelőtti években azt a szót „idegenforgalom” vagy soha nem, vagy csak igen ritkán hallottuk. S ha mégis hallottuk, jelentőségével akkor sem voltunk tisztában. Kár! Pedig a földteke minden gyönyörűségét fel lehetett lelteni hazánk régi határain belül, a hótól borított, égbenyúló hegycsúcsokat, a vadregényes fenyveseket, a búzakaiásos sík rónát s a délibábos Hortobágnak kellőleg nem értékelte, szívet-lelket gyönyörködtető szépségeit.

Ezekben az időkben még sehol sem csináltak — nálunk meg aztán éppenséggel nem — nagy reklámot az idegenforgalomnak és az idegen sem ismerte azt az érzést, amelyet úgy hívnak, hogy utazási láz.

A háború befejezése után megindult a dollárok hazájából az utazók áradata és az az ország, amely kellő időben, kellő módszerrel magához tudta vonzani az idegent, boldognak nevezhette magát. Az amerikai óceánjárók nem hoztak üres zsebű utasokat és ezek a szórakozásra vágyó misterek és missek sok-sok dollárt hagytak ott, ahol sok szépet mutattak nekik, vagy ahol a természeti szépségeket egyéb nekik tetsző dolgokkal pótolták.

Ez az „egyéb nekik tetsző dolog” az a valami, amivel nekünk, magyaroknak, sőt nekünk, csendőröknek kissé külön is foglalkoznunk kell.

A mi csonkahazánk — ismerjük be, minden keretelés nélkül — természeti szépségekben nem veheti fel a versenyt sem Olaszországgal, sem Svájjal, de még például a szomszédos Ausztriával sem. Nincs Magas-Tátránk, nincs dobsinai jégbarlangunk, a stracenai völgy páratlan szépségű útján pedig cseh autóbusz bűzlik végig.

Van Hortobágyunk, Balatonunk és a fővárosunk ideális szépségű fekvése is első helyen áll a világon, mégis az általunk nyújtható idegenforgató-kaleidoszkóp nem olyan gazdag, nem olyan változatos, hogy önmagától biztosítaná az idegenek kiapadhatatlan körforgását.

Ha tehát azt olvassuk egy osztrák lapban, hogy Ausztriában az országban megfordult idegenek száma nem sokkal volt kevesebb, mint az ország lakossága, arra legfeljebb egy sóhajtasunk lehet, mert ilyen idegenforgalomra mi a fentebb említett okon kívül még sok más ok miatt sem számíthatunk.

Viszont azt sem mondhatjuk, hogy az idegenforgalmat illetően nálunk teljes pangás van, hogy ide

nem jön senki. A dolog nem áll így. Jönnek. Sőt, — ha nem is ausztriai arányban —, de azért lassanként szaporodó számban mégis jönnek.

Az idegenforgalmat a lehetőség határain belül előmozdítani mindnyájunk érdeke, mert ma már minden gyermek tudja, hogy az élénk idegenforgalom fellendíti, megjavítja a gazdasági életet. Ennek az idegenforgalomnak megalapozására, idegeneket vonzó programok rendezésére nekünk csendőröknek semmi ingerenciánk nincs. Ami minket az idegenforgalomból érdekel, az főleg a hozzánk már bejött, a nálunk megforduló, avagy huzamosabb időn keresztül itt tartózkodó idegenekre vonatkozik.

Az idegen, amint egy országhatáron áthalad, új környezetbe érkezik, új atmoszférát lát és érez maga körül. Új arcok bukkannak fel előtte, új ország embereivel kerül hivatalos és magánérintkezésbe. Mindez élesen vésődik be az emlékezetébe. Nem mindegy, hogyan fogadják őt az új ország hivatalos és nem hivatalos közegei. Hogyan hangzanak a sokszor érthetetlen első szavak az idegen ajkáról? Kedvesen, előzékenyen, avagy nyersen és bántóan? A hivatalos közegnek Hidasnémetinél vagy Bihar-keresztesnél elkövetett tapintatlanságát nem tudja többé jóvátenni sem a Halászbástya szépséges panorámája, sem a Hortobágy vagy a Balaton. Az első benyomás maradandó. Azok pedig, akik idegen országokat keresnek fel és pénzüket egy részét ebben az idegen országban hagyják, nem azért jönnek, hogy zaklatásoknak legyenek kitéve és minduntalan hivatalos ridegséggel és morózus arcokkal találkozzanak, hanem hogy állandó derűben lássanak, halljanak, tapasztaljanak, szórakozzanak.

Ne legyen félreértés! Az országhatáron átjött idegen nemcsak amerikai jenki lehet; lehet bolsevik agitátor is, vagy selyemcsempész. Lehet, sőt kell is az idegent igazoltatni, ellenőrizni, csak ennek az igazoltatásnak, ellenőrzésnek módjára szeretnők bajtársaink figyelmét felhívni. Végezzék ezt a munkát a legmesszebbmenő udvariassággal, barátságosan; legyen egy-két kedves szavuk az idegenhez, s ennek eszébe sem fog jutni, hogy molesztálják.

Az az érdekünk, hogy az idegen, aki a külföldi ellenséges propaganda dacára is felkereste hazánkat, máskor is eljöjjön hozzánk s ha nem láthatja nálunk azt, amit Szent-Móricban vagy Velencében lát, legalább lásson olyan dolgokat, amelyek „egyébként tetszenek” neki. Ilyen „egyéb nekik tetsző dolog” az előzékeny, udvarias bánásmód is.

Ez az alfája minden idegenforgalomnak. Ha ezt nem tartjuk szem előtt, akkor az utas, aki Berlinből Ujszegedre akar jutni, át fog utazni Csehországon, Románián és Jugoszlávián, leír egy hatalmas félkört csak azért, hogy ne kelljen keresztülutaznia olyan országban, ahol őt a kelleténél hivatalosabban kezelik.

A mérgezésekről.

Írta: Mieskey Kálmán százados.

A „Csendőrségi Lapok” 1929. évi 5. és 11. számaiban egyes mérgekről és mérgezésekről két tanulmányt írtam. E cikkemmel folytatom a témát és igyekezni fogok azt annyira kimeríteni, hogy cikkeim tanulmányozásával a csendőrségi szolgálatban szükséges tájékozottságot minden csendőr megszerezhesse.

A legutóbbi cikkemben az egyes mérgező anyagok felsorolásáig jutottam és a vérmérgeknél végeztem. Ezekről tudjuk már, hogy a szervezetbe jutva, a vérnek oxigénfelvevőképességét megváltoztatják, illetve csökkentik, amivel közvetve a lélekző lény megfulladását okozzák.

Az alább következőkben a mérgek másik két csoportjáról, a maró és az idegmérgekről számolok be.

Maró mérgek.

A nem szakértő (laikus) e csoportba általában azokat a mérgeket sorolja, amelyek a szervezettel érintkezésbe jutva, a test felületén elváltozásokat okoznak, azt felmarják, felsebzik. Ilyenek például a közönségesen ismert marólúg, amelyből ha valaki iszik, a szája, nyelőcsőve kisebesedik, azután a vitriol, amelyről tudjuk, hogy vele leöntés útján testi sértéseket szoktak okozni, az ilyen testi sértéseket az ujságok általában „Vitriolos dráma” vagy „Vitriolos merénylet” cím alatt szokták közölni.

A maró mérgek csoportjába azonban nemcsak ezek a mérgek tartoznak, hanem a szakértő e csoportba sorolja azokat az anyagokat is, amelyek a testfelületre jutva nem okoznak ugyan elváltozást, de a testbe jutva, annak valamely részét megtámadják és belül roncsol-

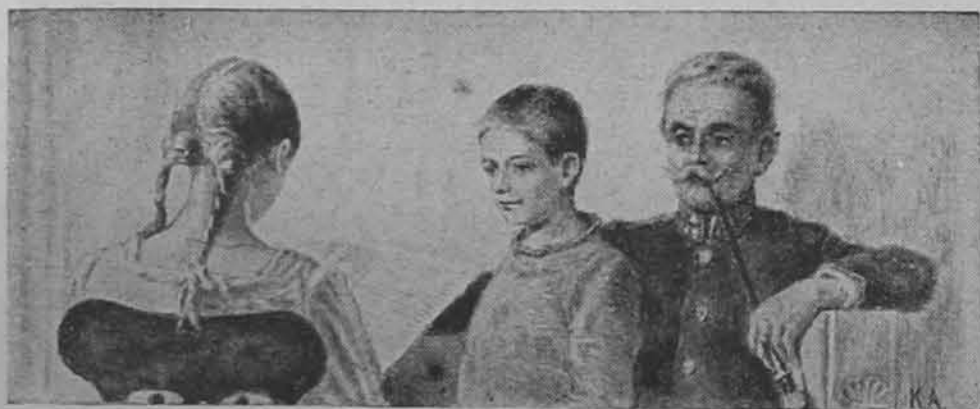
ják, sebesítik a test belső szöveteit. Az ezen csoportba tartozó mérgeknél tehát a hatás nemcsak a méregnek a testben léte alatt mutatkozik, hanem mindaddig észlelhető, amíg a mérge által okozott elváltozás meg nem gyógyul. Az ilyen mérge által okozott betegség rendszerint hosszabb lefolyású.

Rendszerint a mérge által okozott betegség első 24 órája alatt észlelhetjük azokat a tüneteket, amelyeket a mérge a testben léte alatt okoz. A mérgezésnek ezt a részét heveny (akut) mérgezésnek nevezzük. A betegség további részét idült (krónikus) mérgezésnek hívjuk. Ha a testbe jutott mérge mennyisége nagy és a halálos adagot lényegesen meghaladja, a mérgezett rendszerint már a heveny mérgezés alatt elhal. Kiseb, de még mindig halálos adag alkalmazása mellett a szervezet pusztulása nem következik be az első 24 óra alatt, vagyis a méregnek a testben léte alatt, hanem a testben okozott elváltozások eredményeképpen csak a második vagy a későbbi napokon következik be. Természetesen az is előfordul, hogy a mérgezett a betegségből felgyógyul. Ez akkor következik be, ha a használt mérge mennyisége nem éri el a halálos adagot.

Az egyes maró mérgek felsorolásánál külön-külön ismertetem a heveny és az idült mérgezési tüneteket. Előfordul az is, hogy egyes mérgek rendkívül kis adagokban, folyamatosan jutnak a szervezetbe, az ezek által okozott tünetek eltérnek úgy a heveny, mint az idült mérgezési tünetektől. A megfelelő helyen ezeknek az apró adagok által okozott mérgezéseknek a tüneteit is ismertetni fogom.

Foszfor.

Megkülönböztetünk sárga és vörös foszfort. Az előbbi gyógyszerárakban tartják és mérge, az utób-

A vacsora.

Írta: Axa Rolf.

Mondtam-e már, hogy Czepe Feri szerelmes volt? Nem? Hát akkor most mondom.

E mulasztásom mentségéül szolgáljon azonban, hogy Czepe szerelme nem volt túlságosan régi keletű és semmi köze sem volt ahhoz a bizonyos bogárszemű Böskéhez, aki otthon, a falujában várta hűségesen, hogy leteljék az a három kis esztendő, mely idő alatt Feri a császár prófuntját pusztította. Czepe szerelme éppen a prófunttal állott összefüggésben. Mert hűség ide, hűség oda, — a Böske szerelméből nem lehet megélni. Elkerülhetetlen szükség volt tehát egy olyan szerelemre is, amely egykét jó vacsorát is hoz a konyhára.

Ha azt mondtam az előbb, hogy a Czepe szerelme nem volt régi keletű, azt ne tessék egészen szószerint venni. Czepe állandóan éhes, tehát állandóan szerelmes volt. Mindössze szerelmének tárgyai váltakoztak, így legutoljára vagy két héttel ezelőtt, amikor kapitány úr Bartháék új szakácsnőt fogadtak fel.

Zsuzsi igen tűzről pattant, csinos lány volt. Mikor Czepe mint inspekciós elsőízben vitte a parancskönyvet este a kapitány úr lakására, meg nem állhatta, hogy meg ne csipkedje, míg a konyhában várakozott. Kapott ezért Zsuzsitól egy pofont, másnap este a kapuban találkoztak és ekkor már egy csókott kapott Feri. Harmadnap a kapitány úrék színházba mentek és Czepe olyan finom vacsorát kapott Zsuzsinál, hogy végérvényesen beleszeretett. Mindössze csak az aggasztotta egy kissé, hogy a siker mintha túlságosan gyors lett volna. Czepe eléggé tanulmányozta már a női lélek mélységeit és tudta, hogy ha a lány hamar mond igent, hamar is felejt, különösen ha csinos s ha annyi daliás virágszál között válogathat vasárnap délután a sétatéren.

Ezért fogadta Czepe Feri halk káromkodással szombat parancskiadásakor a lesújtó hírt, hogy másnap szolgálatba kerül és vasárnap is ezért gubbasztott sötéten az ágyán, mialatt legjobb komája, Balog Jóska lázasan csinosította magát kimenőre.

— Ne búsulj már, no! — Szólt Jóska vigasztalóan. — Nem a világ az az egy vasárnap.

— Nem a fenét, — morogta Czepe dühösen. — Elég annak a jánynak egy óra is!

Tapasztalatból beszélt. Balog Jóska volt egyébként az egyetlen, akivel legújabb szerelmét közölte. Benne megbízott, mert tudta, hogy Jósának erős érdekeltsége van a takarékpénztári igazgatóék konyháján.

— Aztán igazán olyan jól lehet kosztolni annál a te Zsuzsidnál?

— De még hogy! — sóhajtott Czepe és nagyot nyelt. — Nem is lesz nekem még egy ilyen szeretőm, ha ezt elcsapják a kezemről. Pedig már a multkoriban is nagyon mászkált ott az ablak alatt az a szeplős tűzér.

— És a Zsuzsi?

bit a svéd gyufadobozok dörzsfelületeinek bekenésére használják és nem méreg.

A sárga foszfor levegőn erősen fokhagymaszagú fehér gőzöket lövel, amelyek sötétben világítanak, mert a foszfor rendes hőmérsékleten is ég. A sárga foszfort patkány- és egérirtásra szolgáló foszforpép előállításához használják, amely 2—5% foszfort tartalmaz. Régebben, amíg foszforos gyufák voltak forgalomban, gyakran fordultak elő foszformérgezések, főként mint öngyilkosságok. De amióta foszforos gyufát nem gyártanak, csak elvétve történik mérgezési kísérlet *foszforpéppel*. Azért történnek csak kísérletek, mert valakit foszforral megmérgezni a legtöbb esetben nem lehet, amennyiben a kiszemelt áldozat az ételen, italon azonnal észreveszi az undorító fokhagymaszagot és óvakodik az elfogyasztásától. Olykor azért mégis megtörtént, hogy érzékeny emberek a foszforos ételt is megették, dacára, hogy az erős fokhagymaszagot érezték. (Éhező koldusok, vagy azok, akiknek kolbászban adták.)

A heveny foszformérgezés tünetei: A beteg vagy a halott száján erős fokhagymaszag érezhető. Elsötétített szobában a száj, a hányadék, a lehelet villog, világos szobában a friss hányadék füstöl. A halotton különös elváltozás nincs. A halál legkésőbb 24 óra alatt következik be.

Idült foszformérgezés esetén az első 24 óra elteltével a heveny mérgezés tünetei már nem látszanak, hanem nagyfokú sárgaság fejlődik ki, amely a foszformérgezésre felhívja a figyelmet. Az elhalálzás rendszerint az 5—9. napon következik be. A boncolás során teljesen tisztázható a foszfor által okozott mérgezés, mert az orvos a gyomorban csokoládészínű tartalmat talál, az elhalt mája nagy, sárga színű, a szív pedig elhajasodik.

— Hát hisz éppen ez az... akkora szemeket vágott feléje, mint egy tangakerék.

— Te láttad?

— Láttam. Éppen akkor fordultam be a sarkon. De annyira nézte a tüzért, hogy engem észre se vett, csak amikor fölszóltam hozzá: „Kell-e pofon, Zsuzsi?” — akkor szaladt el az abiaktól. Persze, mikor később bejutottam hozzá, hát mindent letagadott. De láttam én, amit láttam. És iho! a! Éppen ma kell itthon maradnom.

Balog Jóska közben befejezte a bakancspucolást és egy világoskék pacsuliszappant kerítve elő a ládájából, mosdási szándékkal ment vele kifelé.

— Ettől szédül a jány! — mutatta büszkén. — Mindjárt érzi, hogy urral van dolga.

— Vergatterung!! — kiáltotta egy óra múlva a folyosón őrmester úr Gajdacs. Levezette a századot az udvarra és egy jó félórai ájnceldefelirung után kihirdette a napiparancsot. Azután végső szemlét tartott a városba indulók felett és minthogy mindent rendben talált, útnak bocsátotta őket. Egy fél perc alatt üres volt a laktanya udvara, csak Czepe bandukolt fel szomorúan és patron-táskásan a századkörletbe.

*

Míg Czepe Feri magában fordított áldásokat szórt a balszerencsére és a féltékenységre lángjait igyekezett elfojtani keblében, Balog Jóska emelkedett hangulatban vágott neki az útnak a takarékpénztári igazgatóék villája felé. Nagy volt azonban a megdöbbenése, mikor oda érve, felé az öreg kertész már a kapuban várta az üzenettel, hogy a Maris tegnap elutazott. Egy levélkét is átadott Jóskának, amit Maris hagyott hátra s amely betűszerint így hangzott:

„Édes jóskám ne haragudj hogy muszáj volt elmenem de édes anyám beteg igazán muszáj volt négy napra hát ez baj és szívem itt marad és nagyon sajnálak mert már

Foszformérgezett beteggel a hányatás előtt és után tejet vagy tojásfehérjét kell itatni, mert ez a gyomorba jutott foszfort a felszívódásra alkalmatlanná teszi és mérgező hatását teljesen megszünteti.

Ásványi savak.

Az ismertebb ásványi savak, amelyek közkezen forognak és részint az iparban, részint a háztartásban alkalmazást nyernek: a *sósav*, a *kénsav* (köznévén vitriol vagy vitriololaj) és a *salétromsav*.

E savakat gyógyszerárakban is tartják. A sósavat bádogosok használják forrasztásnál; háztartásokban a fürdőszobák mosdókagylóit és a vízöblítésű árnyékszékek kagylóit tisztogatják vele. A kénsavat akkumulátorok (rádióalkatrész, gépjárművilágítási alkatrész) megtöltéséhez használják.

Orozva történő mérgezések céljára e savak általában nem alkalmasak, mert savanyú ízüket és maró voltukat azonnal fel lehet ismerni. Kivétel történhetik részegekkel és pálinkaivókkal, akik az eléjük nyújtott italt hirtelen szokták felhőrpinteni. Erőszakos beöntés által elkövetett mérgezés is előfordulhat, ilyenkor azonban a mérgezett igyekszik a mérget kiköpni, annak nyomát a száj körül, a ruhán, esetleg a kézen is felismerhetjük.

Ásványi savakat használnak szerelemben csalódott nők bosszúból, féltékenységből, amikor a leöntésre használt sav testi sértéseket okoz az arcon és a kézen, esetleg a szemet is kiégeti.

Heveny mérgezéseknél a savak maró hatása a szájban, a száj körül és a kézen látható. Az orvos a nyelőcső és a gyomor felmárt voltát boncolás útján megállapíthatja. Sósavnál és kénsavnál a marás szélei, pörkjéi feketék; salétromsavnál sárgás színűek. Előfordul hányás is, ezért a mérgezettnek (szóda-

volt neked eltéve egy szép rostéjos most biztosan éhes leszel és máshoz méssz csak ne légy hűtlen mert az a böske csak bolondít s fojton tüzérekkel sétál a ragya verje ki és ha megtudom hogy megcsaltál soha rád nem nézek és kiséprűzlek csokol miljósor sűríg hú a mesze távolból Maris pápá.”

Balog Jóska kábulva rágta át magát a „meldung”-on. Az egészből csak a lényeg maradt meg a fejében: nincs vacsora! De férfiasan fogadta a csapást és csak ennyit mondott:

— A rosseb ..

Ezzel visszafordult és elindult a Népkerth felé, hol ilyenkor tarka összevisszaságban hullámozottak a különböző fegyvernemek és a különböző Julcsák és Pannik.

Egyszerre csak egy kanyarodónál szembe találkozott valakivel. Az a valaki sötétkék városias ruhát, lakkcipőt és napernyőt viselt. Formásan ringott el Balog mellett, de egy villanást küldött a fekete szemeivel feléje — egy villanást, amely Jóskát egyszeriben szíven döfte.

— Tyhű, a lobogósát... — mormogta. — Ez oszt’ a jány!

Megállt és utána nézett. Az pedig a saroknál visszapillantott, de úgy, hogy infanteriszt Balog menten megfélemezett a Maris összes intelmeiről. Utána eredt a lánynak és nekifogott az ismerkedésnek. Erre nézve megvolt neki a csallhatatlan módszere. Elhaladt a lány mellett és a könyökével oldalbalökte.

— Ne löködjék, — szólt a lány méltatlankodva.

Jóska megfordult.

— Hozzám szóltál?

— Hát kihez máshoz?

— Oszt mit akarsz?

— Hát... semmit. Hogy ne löködjék, — felelte amaz kacéran.

bikarbóna- vagy falkaparékoldat, mint első segítség beadása előtt) olajat vagy egészen langyos olvasztott zsírt kell adni.

Ásványi savaknál *idült mérgezés* nem fordul elő, hanem a mérgezett táplálkozási nehézségekben szenved, mert a nyelőcső felmart, vagy a gyógyulásnál behegesedik és elszűkül. Rendszerint a táplálkozás hiánya okozza a halált is.

Lúgok.

Lúgokat tartalmaz a kereskedésekben árult lúgkő, marószóda (marónátron, marókáli), amelyeket háztartásokban mosásra, padlóúrolásra, szappanfőzésre használnak. Lúgoldat által okozott mérgezés öngyilkosság, gondatlan emberölés vagy véletlen szerencsétlenség alakjában rendkívül nagy számban fordul elő, ezért a 98.982/1928. K. M. számú rendelet a lúgot tartalmazó anyagok forgalombahozatalát korlátozza.

Mérgezésre vagy emberölésre a lúg szintén kevésbé alkalmas, mert maró, csípős ízét az áldozat rögtön észreveszi és a szájba jutott falatot vagy kortyot, amely lúgot tartalmaz, azonnal kiköpi. A felnőttek ellen megkísérelt lúgmérgezés a legtöbb esetben csak kisebb-nagyobb sérüléseket okoz a szájban, de ritkán nyeli le felnőtt ember a lúgos ételt vagy italt. Csak részeg vagy más okból öntudatlan állapotban levő emberrel (csecsemők) és a pálinkaivóval lehet a halálos adagot lenyeletni.

A szülők, hozzátartozók, cselédség gondatlansága folytán sok gyermek esett lúgmérgezésnek áldozatául, mert a lúgoldatot hozzáférhető helyen tartották és a kis gyermekek víz helyett megitták.

Heveny lúgmérgezést a szájnak és környékének felmart voltáról, esetleg a ruhán a lúg által okozott el-

változásról lehet felismerni. A száj habzani szokott, néha hányás is bekövetkezik, ezért a mérgezettet olajat vagy zsírt kell itatni. A halál legkorábban 15 óra alatt következik be.

Idült mérgezéseknél táplálkozási hiányról van szó; ha a gyomorban és a nyelőcsőben a sérülések súlyosak, a halál 8—15 nap alatt következik be.

Arzénvegyületek.

A tiszta fémarszén nem mérgező, mert a gyomorban nem oldódik és így a szervezetbe fel nem szívódik, hanem az emésztőcsatornán át változatlanul távozik. Ugyanez áll a többi fémekre is, amelyeknek vegyületei szintén mérgezők, míg maguk a tiszta fémek az emberi szervezetben mérgező hatást nem fejtenek ki.

Az arzén a legelterjedtebb fémek egyike. Többkevesebb arzén nyomát majdnem minden tárgyban megtalálhatjuk. Arzént tartalmaz: földünk termőrétege, innen az ásvány- és a kútvíz. Arzént tartalmaznak a háztartásban használt fémek, réz, ón, ólom, stb., amelyek ennek következtében tápszereinket is szennyezhetik arzénrel. Így pl. az ónozott bádogszelencébe el-tett konzervek arzéntartalmúakká válhatnak. Arzént tartalmaz a köszén, ennek füstje és hamuja. Vannak festékek, amelyek arzénvegyületekből állanak; ilyenek a schweinfurti és Schnelle-féle zöld; ezeket előbb ruhaszövetek és műlevek festésére használták, de ma már nem alkalmazzák. Ezeken kívül többkevesebb arzént tartalmaz a szövetfesték és -pác, arzénese a berlinikékkel festett szövetek és selymek. Az utóbbi évek óta használt arzéntartalmú szőlő- és gyümölcsfapermetező-szerrel arzénnyomok juthatnak a szőlőbe, mustba, borba és gyümölcsbe. Arzénvegyületet használnak a búzapácoláshoz.

— Mért! Oszd' hogy hívnak, Violám?

— Engem? Kis Zsuzsinak.

— Az én becses nevem meg Infanteriszt Balog József! — mutatkozott be Jóska összecsapva a sarkát.

— Aztán jössz-e egy pohár borra?

— Jövök, ha már ilyen szívesen hív, — felelte szemlélve Zsuzsi.

Rövidesen már a „Zöld Kandúr”-ban hallgatták a harmonikát. Balog Jóska büszke és boldog volt. Ilyen lány — de ilyen lány! És nem is rátartós! Marist már rég elfeledte, mikor a második liter után Zsuzsi azt mondta:

— De most már mennem kell.

— Menjünk, — hagyta rá Balog. — Aztán ki fizet?

— Én, — rebegte Zsuzsi.

— Ez már igen, — bólintott Balog Jóska. — Derék lány vagy. Ezentúl te leszel a menyasszonyom!

Zsuzsi tüzes pillantással simult Jóskához. Karonfogva mentek hazafelé. Közben meg-megálltak, ők tudták, hogy miért. Annyira a Zsuzsi szemében felejtette Jóska a szemét, hogy csak akkor nézett jobban körül, mikor a lány így szólt:

— Megjöttünk.

A kapitány úr háza előtt álltak. Akkor jött reá Jóska a valóságra.

— Hát te a kapitány úréknál vagy?

— Ott hát! Nem tudta?

— Nem én!

Eszébe jutott a legjobb komája, aki most otthon ül a gangra kitett asztal mellett és valahogy megmozdult benne a lelkiismeret. Hogy ő a legjobb komája kezéről csapja el annak a babáját? Azt már nem!

Zsuzsi nyilvánfélremagyarázta a Jóska hallgatását.

— Nem muszáj azért nagyon sietni... nincs ma itthon senki.

— De...

— Van egy szép darab pecsenyém is eltéve. Ha meg nem veti...

A pecsenye szóra a Balog Jóska lelkiismerete egyszerűen lecsendesedett.

— Egy darab pecsenye! — gondolta. — Mi van abban? Feri úgy sem eheti meg. Meg aztán úgy is csak kivételesen ma...

Elszántan karolt bele Zsuzsiba. Nem telt bele öt perc, már a kapitány úrék konyhájában ült és jóleső érzéssel nézte a lányt, amint az sürögve-forogva rakta az asztalra az ennivalót. Hej, nagy betyár ez a Czepe Feri! Milyen fáintos dolga van annak! No de ez egyszer másnak is jól megy a sora! Bizonyos kárörömfélét kezdett érezni, ha legjobb komájára gondolt.

E káröröm azonban nem tarthatott sokáig. Még az első falatig se. Mert alig, hogy kezébe vette a bicskáját, hogy egy jókora falatot lekanyarítson magának, éles berregéssel megszólalt az előszoba csengője.

— A kapitány úr! — rebegte Zsuzsi ijedten.

Balog Jóska kiejtette kezéből a bicskát. Ennek aztán fele se tréfa. Már látta is magát az ájncelben.

A csengetés megismétlődött. A Jóska homlokát ki-verte a veríték

— El kell bújni, — súgta Zsuzsi.

— Hová?

— Ide a spájzba!

Azzal már tuszkolta is Jóskát az éléskamrába. Amint felpöccentette a villanyt, Jóskának szemeszája elállt a sokféle jótól, amit ott felhalmozva látott. De ez csak egy pillanatig tartott, mert amint odakint nyílt az előszoba ajtaja, nyomban eszébe jutott ismét veszélyes helyzete. Ijedten nyomta fülét az éléskamra ajtajához.

Az arzén és vegyületei a természetben mint ásványok fordulnak elő. Ezek a légykő, arzénvirág, vörös, sárga arzén, stb.

A gyilkosságok elkövetésére használt mérgek között az első helyet foglalja el az arzén. Ugy a mult, mint a jelen leghírhedtebb méregkeverői (Tofana, Jáger Mari) ezt használták. Kiválóan alkalmassá teszi az arzént alattomos bejuttatásra szagtalansága, szín- és íztelensége. Lényegesen előmozdítja a felhasználást, hogy könnyen hozzá lehet jutni, mert nagyon el van terjedve és hogy sokféle célra lehet használni. A mérgezés tünetei az ázsiai kolera, de egy erős gyomor- és bélhurut tüneteivel is teljesen megegyeznek, ezért a betegség könnyen rejtve maradhat.

Az összes mérgezések közül leggyakoribbak az arzénmérgezések, amelyek részint szándékosan és orozva követték el, részint pedig gondatlanságból származtak. Az emberek hihetetlenül könnyelműen bánnak ezzel a közismert méreggel és bámulatos, hogy nemcsak gyermekek, hanem felnőttek is milyen gondatlanul fogyasztanak el minden ismeretlen származású élelmicikket, vagy arzéntartalmú anyagot.

Kis gyermekek a konyhába kitett légyvesztőszert megitták. A búzapácoláshoz használt sárga arzént, mint cukrot, megették. Megették a nagyobb fivérük festékesdobozában talált zöld festéket is. Nagyobb fiúk az egerek ellen kitett arzénes mézből nyaltak, arzénes patkányméregből ettek. Felnőtt emberek az utcán gondatlanul eldobott patkánymérget felvették és mert édes ízű volt, megették, vagy hazavitték és főzésre (!) használták.

A bűnös szándékból elkövetett arzénmérgezési esetekben részint fehér arzént főztek ételbe vagy oldottak fel borban, részint légykőport kevertek mákos vagy lekváros ételbe. Egy méregkeverőnő, aki 400 P-ért

árusított egy-egy ember megöléséhez szükséges adagot, azt a használati utasítást adta, hogy a finom porrá tört mérget vízben meg kell főzni és a megtisztult folyadékból két héten át naponta egy-egy kanálnyi kell ételben vagy italban beadni, amellyel a mérgezett egész biztosan meghal, az orvosok pedig nem ismerik fel a betegség és a halál valódi okát. A régiek „Aqua tofána” nevű mérge is arzénos volt.

Az arzén és vegyületei közül ismertebbek a következők:

A *szürke arzén* (légykő) szürkésfekete, rostos szerkezetű anyag. Háztartásokban porrá törve, megcukrozva és megnedvesítve légyvesztőszernak használják. Iparban az ólomserét készítésénél nyer alkalmazást.

A *fehér arzén* kétféle alakban van forgalomban, úgymint finom lisztnemű alakban (arzénliszt) és porcellánkülsejű darabos alakban (egérkő). Gyógyszertárakban is tartják. Háztartásban patkány- és egérirtásra használják. Régebben a szürke arzénnel együtt minden szatócs tartotta, néhány fillérért bárki vásárolhatta, sőt arzénlisztet a szatócsok liszt helyett tévedésből is kimértek.

A *sárga arzén* a természetben mint ásvány fordul elő, de nem mérges. A kereskedelmi forgalomban levő sárga arzént mesterségesen állítják elő és ez mérge. Orthodox zsidók szőrtelenítésre (rituális borotválkozás) használják és (leginkább Vasmegyében) búzapácolásra, rézgálic helyett. Ilyen helyeken azután elég gondatlanul kezelik, gyermekek is hozzájutnak és megeszik.

A *zöld arzén* (schweinfurti zöld, bécsi zöld) élénkzöldszínű por, amelyet régebben falfestésre, szobafestésre használtak. A falról leporlódott és a levegőből a tüdőbe jutva, mérgezési tüneteket okozott. A ház-

Amit hallott, az megnyugtató is volt, meg nem is. Az előszobában Zsuzsi beszélt valakivel, de annak a hangja nem volt a kapitány úré.

Czepe Feri! — állapította meg Balog Jóska és most még jobban lapult. Nagyon szégyelte magát és egyetlen vágya az volt, hogy Czepe valahogy rá ne találjon. E féltelme azonban rövidesen alaptalannak bizonyult. A konyhaajtó felnyílt.

— Tyhű, az árgyélusát! — hangzott az idegen hang. Hát te kinek terítettél ilyen szépen?

Zsuzsi nem felelt mindjárt. Balog Jóska felujjongott.

— Nem a Feri! — állapította meg boldogan. — De hát akkor ki lehet?

Nem kellett sokáig töprengenie.

— Nyisd ki már a szád! Kinek terítettél? Tán csak nem annak a csámpás bakának?

— A rosseb... — mormogta Jóska a kamrában. — Kutya legyenek, ha ez nem az a szeplős tűzér, a Sáfár István... még ez mer beszélni!

— Ugyan hova gondol? — hallatszott a Zsuzsi hangja. — Szolgálatban van az ma... meg aztán úgy se lehet ma nálam vacsorázni... a kapitány úr minden percben hazajöhet... legjobb, ha maga is most mingyárt elmegy.

— Megy a fene! Tudom én jól, hogy csak hazudsz nekem. Nem hiába terítettél te ilyen úri módon!

— De mikor mondom már, hogy senkit se várok!

— Nono! Még engem se?

— Magát se!

— Nem baj, galambom! Azért kár volna ezt a szép pecsenyét itthagyni annak a pocsolyakerülőnek. Hát csak szaporán!

Zsuzsi megadta magát. És mialatt Sáfár István tűzér úr szapora ütemben kezdett falatozni, Balog Jóskában forrni kezdett a vér. A zalai fajta amúgy se éppen bárán-

természet. De hogy egy tűzér ilyen hangon merjen beszélni a bakákról, no és pláne, hogy egy tűzér csapja el egy baka kezéről a szeretőjét, ez a csúfság már több volt a soknál. Már-már azon volt, hogy előlép és rövid úton az utcára röpíti a jövevényt. De egyelőre még győzött a józan esze. Az egyik polcra egy jókora darab disznósajt mosolygott feléje. Azt éppen nagyon szerette. Lekanyarított hát belőle egy jókora darabot, nehogy a tetejébe még az is megessék, hogy a tűzér jóllakik, ő meg éhesen marad.

Zsuzsit is ott egye ki a rosseb... — morogta dühösen, nagyokat falva. E' már az ő baja lesz, ha észreveszik, hogy hiányzik a disznósajt... De hát minek is kezd ki egy tűzérről?

Pár percig csend borult a kapitány úr konyhájára. Odakint a tűzér, bent a kamrában a baka pusztította a sok jót.

— Aztán remélem, most már kirugod azt a rongyos bakát? — hangzott egyszerre a Sáfár István hangja.

— Disznó, — csikorogta Balog Jóska.

— Persze... az az... — dadogta Zsuzsi.

— Mert egy ilyen takaros lány csak urakkal barátkozzék, ne olyan pipaszárlábuakkal!...

De erre már Balog Jóska sem tudta tovább türtőztetni a vérig sértett gyalogsági szellemet. Felrántotta a kamraajtót:

— Te, — tűzér!... — ordította és a következő pillanatban már egymás hegyén-hátán hemperegtek a konyha padlóján, Zsuzsi sikoltozott. A tányérok csörömpölve töredezték. Balog Jóska hirtelen felülkerekedett és ellenfele mellére térdelt.

— Csámpás?!... Pocsolyakerülő?!... Pipaszár?! — hörgötté és szaporán öklözte a boldogtalan tűzért.

— Mmm... — nyögte Sáfár, kinek a szája még mindig tele volt borjúszelettel.

tartásban a svábbogarakat irtják vele. Ujabban peronoszpóra elleni permetezésre használják, úgy, hogy mésztejjel összekeverik. Ezáltal nemcsak a szőlőre, hanem a mustba és borba is belejut, de olyan kevés mennyiségben, hogy aggodalomra okot nem adhat, de a szőlőt nem szabad mosatlanul megenni. A mustba jutott arzén legnagyobb része a seprűben kiválik és így a borban csak nyomai maradnak.

Az arzénmérgezés tünetei.

Hevenymérgezésnél: Ha nagyobb mennyiségű oldható arzénvegyület egyszerre jut a gyomorba, a mérgezés tünetei $\frac{1}{2}$ —1 óra alatt heves gyomor- és bélizgatás alakjában jelentkeznek. A mérgezett torkában, nyelöcsövében égést, karcolást érez. Hányás jelentkezik, amely kezdetben a gyomortartalmat, később az epét üríti ki (sárga hányadék), később véres is lehet. Erős gyomor- és bélcsikarás kínozza a beteget, aki olthatatlan szomjúságot is érez, de a lenyelt vizet kihányja. Nemsokára rizslészerű (tésztakifőzővízszerű) erős hasmenés lép fel, nagyfokú görcsös túleröltetéssel s egy idő múlva keresztalji húzó fájdalmakkal. A végtagok, főleg a lábikrák izmaiban feszítő görcsök jelentkeznek. A beteg nagymértékben elgyengül, fázik, hangja fátyolozott, bőre halvány. Később az arc, kéz, láb szederjes, hideg izzadsággal fedett lesz. A halál 5—20 óra alatt áll be.

Néha a gyomor és a belek megbetegedése helyett az idegrendszer bántalmainak tünetei jelentkeznek. Erős szédülés, feifájás, végtagfájdalmak, ájulás, pupillatágulás, hűdések (a végtagot nem tudja mozdtani), delirium (örjöngési roham) és rángógörcsök jelentkeznek, a halál pedig 1—2, ritkábban 6—12 óra alatt beáll.

Néha a tünetek váltakoznak, a bélmegbetegedésnek és az idegmegbetegedésnek csak egyes részei jelentkeznek. Ebből is látszik, hogy az arzénmérgezés tünetei meglehetősen változatosak, ami a büntettes rejtve maradását szintén elősegíti.

Idült mérgezési tünetek: Elég gyakran azonban a halál nem néhány óra alatt, hanem csak később következik be, mert a kezdeti súlyos tünetek csökkennek. A hányás, a hasmenés enged, esetleg meg is szűnik. A beteg némi erőre kap, de a szomjúság és a fázás megmarad. Nemsokára láz is jelentkezik. A vizelet elváltozik, nem lesz átlátszó. A bőrön, a szemben sárgaság lép fel, nagyfokú izomgyengeség fejlődik ki, a légzés megnehezül és a szív működés is gyengül. Közben a rosszullét 3—5. napján bőrkiütés mutatkozik vagy a bőr vérzik és a halál 3—10 nap múlva beáll.

Halállal nem végződő egyszeri arzénmérgezés tünetei hasonlóak.

Egészen apró mérgező adagok beadása esetén általános rosszullét, émelygés, hányás, hasmenés és lassanként nagyfokú elgyengülés mellett áll be a halál. — A hullarészekben a mérget még évek múlva is megtalálják és ez a mérgek keverék üldözését bizonyos mértékig megkönnyíti. Végül említésreméltó az a tévhit, hogy az arzénmérgezett hullája később bomlik, vagyis hogy az arzén a hullát konzerválja.

Bárium-vegyületek.

A fémbárium maga nem mérgező, egyes elterjedt vegyületei azonban mérgezést okoznak.

A *szénsavas báriumot* patkánymérgezésre is használják, ecélből liszttel és vízzel gyúrnak össze. Így már több esetben okozott mérgezést. A szénsavas bárium nehéz, fehér por.

— Még feleselni mersz, te nyomorult? — üvöltötte Jóska és megkettőzte a buzgalmát, hogy palacsintává lapítsa a tűzér orrát. Az kínjában rúgott egyet, de csak az asztalt találta. Az asztal felborult.

De ez már több volt, mint amit Zsuzsi elbírt. Kétségbeesésében felkapott egy rocska vizet:

— Takarodnak mingyár!!

Azzal hirtelen a két trubadur nyakába zúdította a rocska tartalmát.

Ez hatott. Feltánázkodtak. Csurgott róluk a víz. Balog Jóska még mindig fűt dühében.

— A falhoz mázollak! — sziszegte, vérbenforgó szemekkel méregetve ellenfelét. Az egy darabig farkaszemet nézett vele, aztán megszólalt:

— Te baka, — mondta komoran — még találkozunk!

Kezébe vette a panganétját, fejébe nyomta a sapkáját és távozott.

Zsuzsi közben éktelen sírással pakkolni kezdett.

— Elmegyek én innen, nem maradok itt úgyse. Kísülne a szemem szégyenembe. Hogy álljak én most a naccsága elé? Istenem, istenem, de megvertél két ilyen vadállattal!

— Akkor sült volna ki a szemed, mikor tűzérral álltál szóba, — mondta Balog Jóska. De csak úgy odavetve, mert ő is kezdte érezni, hogy kívül tágasabb.

*

Zsuzsi a kapitány úréknak hosszabb kertelés és hatalmas könnyzápor közepette apránként mindent bevallott (a törött tányérokat még se lehetett eltitkolni), Balog Jóska pedig sötét gondolatokba merülve bandukolt a kaszárnya felé. Azzal tisztában volt, hogy a kapitány úr mindent meg fog tudni és hogy ennél fogva hosszú időre ez volt az utolsó kimenője. De nem is a büntetésre való kilátás keserítette, hanem az, hogy a Czepe Feri előtt

sem marad majd titokban az ő árulása. Szívesen fogadta volna a legszigorúbb büntetést is, ha ezt elkerülhette volna. Nagyon-nagyon kicsinek érezte magát, mikor a kaszárnya kapuján belépett és a lépcsőn felballagott az első emeletre.

A haj sohase jár egyedül. Alig hogy betért a századkörletbe, az első ember, akivel a folyosón találkozott, őrmester úr Gajdacs volt, a batalionsinspekción.

Balog Jóska hasztalanul igyekezett feszes tisztelgéssel odébb somfordálni, a Gajdacs hiúszemei még a rosszvilágított folyosón is azonnal észrevették Balog zubonyán a zuhany nyomait. E felfedezésre még a rendesnél is jobban elkomorodott.

Megvárta, míg Balog Jóska a legénységi szoba ajtajáig ért, azután utána szólt:

— Te, Balog!

— Hír! — fordult vissza Jóska elszorulva.

— Zu mir!

Balog Jóska elszántan odalépett. Bánta is ő már!

— Hát te hogy nézel ki?

Semmi felelet.

— Miféle pocsolyában hemperegtél?

Jóska megint nem felelt. Mit is mondjon, mikor ott állt az aitóban Czepe, az ő egyetlen komája és hallott minden szót?

— Ez hát az eredménye a sok oskolámnak — kezdte el Gajdacs, a mennyezetre fordítva pillantását, mintha az égietek akarná tanukul hívni ahhoz a sok szörnyűséghez, amit lépten-nyomon tapasztalnia kell. — Ezért beszélem ki a tudómet minden kimenő előtt, hogy vigyázzatok magatokra, be ne rugjatok! Hány litert ittál?

— Kettőt, — felelte az igazsághoz híven Balog.

— Kettőt? Csak kettőt? — ismételte megvetően az őrmester úr. — Aztán mégis így nézel ki? Nem sülsz le a bőr a pofádról, hogy annyira lever az a kis ital a lábad-

Leggyakrabban okoz mérgezést a *báriumklorid*. Ez színtelen, kristályos só, újabb időkben rovarok és hernyók elleni permetezésre használják a mezőgazdaságban. A gazdasági raktárakban elég gondatlanul nyitott zsákokban a többi anyagok, így a keserűs mellett tartják anélkül, hogy mérgező voltát megjelölnék. Ennek következtében majdnem minden évben előfordul néhány báriumkloridmérgezés, mert külsőleg, felületes megtekintésre, hasonlít a keserűséhoz; ahelyett vették be emberek, akiknek a gyomruk fájt. Alattomos mérgezésre eddig még nem használták.

A báriumvegyületek hevenymérgezési tünetei részben gyomor- és bélhurutjellegűek, vagyis a mérgezettnek hasmenése van és hány, miközben a végtagok teljesen elernyednek, részben a mérgező a szívre hat és fulladásos halált okoz. A halál 4—12 óra alatt következik be.

Higanyvegyületek.

A fémhigany és kénvegyülete: a cinóber, a természetben mint ásvány fordul elő. A többi higanyvegyületet gyárilag állítják elő. A fémhigany az egyedüli cseppfolyós fém. Ezüstfehérszínű és rendkívül nehéz, 13 és félszer nehezebb a víznél. Ha a gyomorba jut, nem mérgező, de kenőcs alakjában bőrbe dörzsölve mérgező, úgyszintén a gőze is.

A cinóber vérpirosszínű kristályos ásvány; porrá őrölve festéknek használják. Gyógyítási célokra a fémhigannyal együtt használják, gyomorba jutva nem mérgező, de izzó parázsra hintve, fémhiganygőzöket fejleszt, amelyek belehelve mérgezést okoznak.

A többi higanyvegyület közül ismertebbek a következők:

maróhiganyklorid: színtelen, kristályos tömeget

vagy fehér kristályos port képez. Fertőtlenítésre és a vérhaj ellen gyógyszerül használják. Rendkívül erős mérgező. A fertőtlenítésre *szublimát* név alatt hozzák forgalomba. A szublimát-tabletták pirosra vannak festve és darabonként fél vagy 1 gr. mérget tartalmaznak, vagyis 1 liter vízben oldva, 1—1 tablettát fél, illetve 1 ezrelékes szublimátoldatot ad. Minden baba tarthat szublimátot; olykor vissza is élnek vele, mert a szublimátoldatot méh befecskendezésre, magzatelhajtásra használják, de rendszeren megölik vele a terhes nőt.

A fehér, jegesces maróhiganyklorid is közkezen forog, még 1913-ban is az alföldi piacokon „szerecsika” néven árusították és gyűszűvel mérték. A nők szépítőszernek használták oly módon, hogy a tejben feloldották és az arcukat kenték vele. Egy esetben a szerecsikát szódabikarbóna-dobozban tartották és mérgezést okozott.

Még sokféle higanyos készítményt tartanak a gyógyszerárakban, részben szépítőszerkészítésre, részben hashajtóul; ezek mind mérgezők.

A higanymérgezés tünetei: Hevenymérgezés. Nagy adaggal történt higanymérgezésnél erős hányás és hasmenés jelentkezik, az ürülék híg, olykor vérral kevert. A bőrt hideg izzadság borítja, közben ájulás jelentkezik, a mérgezett teljesen kimerül és a halál 24 órán belül beáll.

Idült (kisebb, de halálos adag) mérgezés esetében hányás és hasmenés mellett az emésztő csatornában fájdalmak jelentkeznek. A második, harmadik napon nyálfolyás, foghúskisebesedés, fekélyesedés és vérzés látszik. A szájban bűzös kenőcszerű anyag képződik. A vizelet véres, esetleg a vizelet teljesen el-

ról? Hogy csatornában hemperedsz tőle? Aki nem bírja a bort, igyék vizet!

E megállapítás után örmester úr Gajdacs a nagyobb nyomaték kedvéért egy kis szünetet tartott, majd így folytatta:

— Úgy veszem észre, már rég nem láttad az ájncelt belülről. Hát csak gyere holnap raportra. Most pedig le nem fekszel addig, amíg nem jelentkeztél nálam vintermarsadjusztírungban, a kipucolt kimenőruhával a kardon. De azt megmondom, ha csak egy porszemet találok kitépem a füledet! Abtreten!

Balog Jóska bekullogott a szobába és megtörten ült le az ágyára. Nem is tett kísérletet arra, hogy az örmester urat tévedéséről felvilágosítsa, hiszen elég korán fog az úgyszólam kiderülni... Csak Czepe Feri ne volna a világon!

Czepe fejcsóválgatva nézte őt egy darabig, aztán odalépett hozzá:

— Sose búsulj, komám, — mondta jólelkűen, — megessik az mással is.

— Nem vagyok én részeg, — szólt Balog mogorván.

— Nem-e? Hát akkor mi ütött beléd?

— Nagy az én bajom, komám, — sóhajtott Jóska.

— Aztán mi?

— Megtudod te még azt...

— Nono, nem is azért kérdelem... Gyere majd segíték pucolni!

E jólelkű ajánlat végleg szívendőfte Jóskát.

— Te? Éppen te segítenél?

— Hát persze, — felelte Czepe elcsodálkozva.

— Azt már nem! Kedves egy komám, ne légy te ilyen jó hozzám... Csak hadd pucoljak én magam... Bűnös vagyok, megérdemlem...

Tragikus arccal szedte elő a kezét. Czepe előtt merőben érthetelen volt komája viselkedése.

— Mégis csak részeg, — állapította meg magában. — De ilyen részeg még sohase volt...

*

— Rapport antreten! — harsogta másnap reggel az irodából kilépő örmester úr Gajdacs.

Végigjárta a sort, vasvillaszemekkel méregetve a virágszálakat tetőtől-talpig. Nem volt biz ott semmi kivetnivaló. Ragyogtak a gombok, tündököltek a bakancsok. Csak mikor a balszárnnyon szorongó Balog Jóskához ért, szólalt meg vészes hangon:

— Aztán, hogy tudjad, hát megmondom: most jövök a kapitány úrtól. Nem az én, hanem az ő parancsára jössz ma raportra. Finom mákvirág vagy, mondhatom!

Már jött is a kapitány úr. Örmester úr Gajdacs stentori hangon komandírozott s jelentett. A jobbszárnnyon Czepe volt az első, jelentve az inspekciós-szolgálat átadását. És sorra peregettek a jelentések és kérelmek. A kapitány úr mind közelebb jutott a boldogtalan Balog Jóskához. Végre előtte állott.

Most, a sorsdöntő pillanatban, mikor már úgyszólam minden mindegy volt, Balog elszántan kapta fel a fejét, keményen szalutált.

— Herr Hoppmán, ik melde gehórzám, a kapitány úr parancsára cum raport!

— Miért?

— Mert... mert verekedtem.

Czepe Feri a jobbszárnnyon egy pillanatra úgy vélte, hogy mindent megért. Persze, verekedett, aztán biztosan őt verték meg, azért van raporton.

— Kivel verekedtél?

— A... a Sáfár Istvánnal, a tüzérrel.

Czepe érdeklődve pillantott előbbre, de az örmester úr egy szemvillanására megint csak megmerevedett.

marad. Terhes nők esetleg elvetélnek. A halál 3—21 nap alatt áll be.

Higanymérgezésnél, amikor a mérge kis részekben jut a testbe, nyálfolyás, szájgyulladás, vérszegénység, gyengeség, reszketés a tünetek. Leginkább higannyal foglalkozó ipari munkásokon (tükörfoncsorozók, akik a higanygőzt kismértékben mindig belehelik) fordul elő.

A higanymérgezés tünete mindig egyforma, akár az emésztőcsatornán, akár a bőrön keresztül kenőcsben, akár a gőze a tüdőbe, akár másként jut a testbe.

Rézvegyületek.

A rézvegyületek a természetben nagyon el vannak terjedve, legelsősorban földünk felső rétege, azután összes tápszereink, élvezeti cikkekünk s használati tárgyaink tartalmazzak rézet. Réznyomokat találunk a gabonafélékben, azok lisztjében, a tésztákban, hússokban, különösen a májban. A főzésre használt rézedényekből réz jut az ételeinkbe, sőt a befőttekhez, konzervfőzelékekhez, savanyított uborkához szándékosan is tesznek kevés rézet, hogy szép zöld színük legyen. Az ember teste is állandóan tartalmaz rézet. Ezek a rézmennyiségek az ember egészségét nem veszélyeztetik.

Napilapok többször közölnek híreket közös étkezések után bekövetkezett tömeges megbetegedésekről és gyakran a főzéshez használt rézedényekben keresik a baj okát, pedig rézzel mérgezödni, vagy más embert megmérgezni nem lehet, mert a rézvegyületek oldata olyan undorító fémes ízű és olyan nagyfokú émelygést okoz, hogy a hányás a halálos adag egy századrészének bevitelénél is már biztosan bekövetkezik; ezzel a mérge egész mennyisége kiküszöbölődik a szervezetből.

Tömeges megbetegedéseknél nem az edényekből oldott réz a megbetegedés oka, hanem vagy az étel romlottsága, vagy cukrászdákban a habos és vaniliás készítményekben keletkező, eddig még ismeretlen baktérium. Ennek dacára mégis tartja magát az a tévhit, hogy ilyen tömeges megbetegedés oka a rézmérgezés.

Rézvegyületek közül legismertebbek a *rézgálic*. Átlátszó, sötétkék kristály, amely vízben kékszínű oldatot ad. A gyógyászatban hánytatóul használják, gazdaságban pedig vizes oldatát búzapácolásra és mésztejjel keverve szőlőpermetezésre.

Halálos kimenetelű rézmérgezés alig fordulhat elő, kivéve a csecsemőket, akik a réznek rendkívül kis adagjától is megmérgeződhetnek. A rézvegyületek által okozott hányás kék vagy zöldszerű.

Ólomvegyületek.

Heveny ólommérgezés szintén ritkán fordul elő, egyrészt mert az ólomvegyületek halálos adagja nagy, másrészt mert, ha ólomvegyület jut a testbe, azt az azonnal fellépő hányás, amit az undorító fémes íz okoz, ismét eltávolítja a gyomorból. Sokkal veszedelemesebbek a kisebb adagok folytatólagos bejutása által okozott idült mérgezések.

Mérgezést okozott a pálinkafőző kisüst, amelynek belsejébe ólomdarabok voltak forrasztva; pálinkafőzésnél az ólom kioldódott. Ilymódon a háború előtt három községben 50-nél többen haltak meg 3 hónap alatt. — Ólomedényben tartott savanyúbor 4 hónap alatt egy család 5 tagjának halálát okozta. Az orvos a betegség tüneteiből vérszegénységre és étvágytalanságra gondolt, de a gyógykezelés dacára a betegek teste teljesen elsenyvedt, kiaszott, heves gyomor- és bélfájdalmakban szenvedtek, eleinte hánytak, a székletük véresfekete volt.

— Derék fiú, — gondolta, — az a Sáfár már igazán megérdemelte!

— Miért verekedtél? — folytatta az inkvizíciót a kapitány úr.

— Én... ik melde gehorzám... az izé...

— No, csak ne kertelj! Ki vele!

— Mert szidta a bakákat.

— Gazember! — gondolta Czepe, persze Sáfárt értve ez alatt.

— Hol verekedtél?

No, most beütött a kérdés, amitől Jóska legjobban félt. Csak az ő Czepe komája ne hallaná! De hát muszáj volt felelni.

— A kapitány úr konyhájában — susogta lehorgasztott fejjel.

Czepe megrándult, mintha villanyos ütés érte volna, de őrmester úr Gajdacs megint odapillantott. Így hát szoborszerű mozdulatlansággal vívta meg szörnyű lelki tusáját, melyet a Balog feleletei benne támasztottak. Balog és Sáfár a kapitány úr konyháján? Amikor ő szolgálatban rostokol? Szörnyű gyanu villant meg benne, de még mindig nem merte egészen elhinni a valóságot: hogy a legjobb komája rútul visszaélt az ő bizalmával. Sajnos, sejtelméi csakhamar valósággá váltak.

— Hogy kerültél te az én honyhamba? — kérdezte a kapitány úr.

— Felelj!

— Az izé... ik melde gehorzám... a... a Zsuzsi-val... suttogta elhaló hangon Jóska és érezte, hogy ömlik el a szégyenpir az arcán. Hogy ezt Czepe Ferinek hallani kell! Bár nyílna meg a föld menten és nyelné el az egész kaszárnyát!

— Gazember! — sziszegte Czepe, és ökölberándult a keze. Mondanom sem kell, hogy ez most már nem a tüzer-

nek szólt. De őrmester úr Gajdacs már megunt a Czepe fészkelődését és sokatmondóan intett a fejével. Félelmetes tekintetét most már állandóan Czepe Ferin tartotta, aki bensőleg dühtől remegve, de főrsriftos arccal, haptákban volt kénytelen végighallgatni legjobb komája hitvány árulásának gyászos történetét, szóról-szóra, az ő saját szájából, amint a kapitány úr kérdéseire felelt. A Zsuzsi hűtlenségét, a Sáfár István nyilatkozatait, a vacsorát, a verekedést, a felborult asztalt, a rocska vizet — mindent!

— Huszonegy nap einzell! — mondta ki végre a kapitány úr a szentenciát.

— Kevés... — dühöngött magában Czepe. — Fel kellene akasztani... Arron kell verni...

— Rapport abtreten! — vezényelte Gajdacs.

Czepe, mint a kilőtt puskagolyó akart az elodalgó Balog után iramodni. De őrmester úr Gajdacs hangja megint csak lefékezte:

— Te Czepe!

— Hír! — emelte fel önkéntelenül a karját Czepe. óriási erőfeszítéssel leküzdve dühét.

— Csak azt akarom mondani, hogy ha még egyszer fészkeledni mersz a rapporton, hát úgy váglak kupán, hogy a holdat is sajtnak nézed!

Sarkonfordult, Czepe pedig rohant Jóska után. Éppen a folyosó végén, a mosdóknál érte utól.

Szikrázó szemekkel eléje toppant. Balog Jóska megállt. Czepe rámeredt, aztán se szó, se beszéd, olyan pofont kent le az ő édes egy komájának, hogy az valóban sajtnak nézhette a holdat. De Balog meg se moccant:

— Gebür volt ez komám, — mondta meggyőződéssel s aztán elkeseredve indult a pokróca után, hogy neki készüljék az ájncelnek.

A budapesti fehérvári-úti közbiztonsági rádió-üzemközpont bemutatóján megjelentek: *Schill Ferenc* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője (az előtérben középen), *tőle balra: Fischer József* tábornok, a belügyminisztérium VI. c) osztályának vezetője; *Bezegh-Huszágh Miklós* budapesti rendőrfőkapitány, *Schönherr Károly* ezredes, a belügyminisztérium VI. b) osztályának vezetője, *jobbra: dr. Dörning Henrik* budapesti főkapitányhelyettes, *Kovács Dénes* miniszteri osztálytanácsos, a belügyminisztérium VI. a) osztályának vezetője és a kép jobboldalán az előtérben *Vay Kázmér* miniszteri tanácsos, a belügyminisztérium rendészeti osztályainak vezetője.

Mint látszik, az ólom gyenge savanyú ételekben, italokban és bizonyos körülmények között vízben is oldódik, ennek következtében többféle alkalmi ok van idült ólommérgezésre.

Ólom kerülhet az ivóvízbe, mert a vízvezetéki csövek egyrésze is ólmos. A szódavizes üvegek kupalakjaihoz használt ólnak a törvény szerint legfeljebb 1 százalékos ólmot szabad tartalmaznia, mielőtt ez rendezve nem lett, ily módon is fordult elő ólommérgezés. Némely vidéken még most is használnak ólomtányért, kancsót, kanalat. A közönséges fazekas agyagedények máza is ólomtartalmú és ha ez rosszul készült, abból ólom kerülhet az ételekbe. Háztartási célra tehát csak olyan mázas agyagedényt szabad használni, amelyből 4 százalékos ecetoldat főzésénél sem oldódik ólom. Ólom kerülhet az italba, ha az üvegpalcokokat ólomseréttel tisztítják.

Az ólomvegyületek közül a *szénsavas ólmot* (ólomfehér, plajbász) festékeknek és olykor magzatelhajtószertül használják. Az *ólomoxiddal* (ólomtajt) a fazekasok készítik az edények mázát, annak porát belehelyezik és ezért valamennyien idült ólommérgezésben szenvednek. Idült ólommérgezésben szenvednek még az ólomtárgyak gyártásával foglalkozó munkások, nyomdászok, ólomforrasztók, ólombányászok.

Az idült ólommérgezés tünetei a következők: Általános táplálkozási zavar és ezért a test elsenyvedése és kiaszása. A bőr sárgásszürke színű és halvány. A körmök könnyen töredeznek, a haj kihullik. A foghús szürkés szegéllyel van határolva, a kilélegzett levegő bűzös. A test gyenge és általános remegés vesz erőt a mérgezetten, akinek állandó szorulása van, ritkán gyomorgörccsel járó hasmenése (kólika). Évek múlva a kéz- és lábfej hűdöttek lesznek, megbénulnak.

Cinkvegyületek.

Köznépünk a cinkvegyületek mérges hatását nem ismeri és ezért mérgezési célra nem is használja. Mérgezés úgy fordult elő, hogy a *kénsavas cinket* (fehérgálic) gyógyszerházból tévesen keserűsítő helyett adták ki.

A kénsavas cink levegőn kissé elmálló, színtelen, tüllakú jegecekből áll, csípős, sós és undorító fémízzel, 1 százalékos oldatát szemvíznek is használják.

A bádigosok többször kíséreltek meg már mérgezést *sósavas cinkkel*, de a kiszemelt áldozat az ezzel kevert ital ízén azonnal felismerte, hogy abba idegen anyag van keverve és ezé t a mérgezés egyszer sem

sikerült. A kénsavas és sósavas cinknek erős oldatban ugyanaz a hatása van, mint a maró savaknak.

Ezzel befejeztem a mérgek második főcsoportjának, a marómérgeknek felsorolását. A legközelebbi alkalommal rátérek még az idegmérgekre, azután az első segélynyújtás szabályaira és végül a mérgezések földérítésénél és nyomozásánál alkalmazható taktikai szabályokra, amivel azután az e tárgykörbe eső cikkeim sorozatát be is fejezem.

KATONAI ISMERETEK.

Az erdő.

írta: Üregdy-Nagy László százados.

Az erdő és sötétség nem idegen dolgok a csendőrök előtt, hiszen szolgálatuk jórészt ezek akadályozása mellett vagy segítségével végzik portyázás közben. Gondolom, mégsem lesz érdektelen az erdő, valamint a sötétség katonai vonatkozásairól is beszélni, mert a közmondás szerint a jó pap holtig tanul és így e cikkben is bizonyára lesznek olyan dolgok, amelyek egyikének vagy másikának békeszolgálatában is hasznát veheti a csendőr.

Az erdő korlátozza ugyan a látásunkat s ezáltal cselekedeteinkben óvatossá tesz, de egyúttal rejt is a betekintés elől, ami viszont nagy előnyt jelent.

Az erdők általában azt a szembetűnő különbséget mutatják, hogy vagy fenyő- vagy lombos erdők. Ezen belül lehetnek ritkák, sűrűek, aljfásak vagy tiszták. Lényegben az erdők e különbözősége nem változtat a magatartásunkon. A sűrűség látókörünket kisebbíti, mely által fokozottabb vagy kevésbé gondos elővigyázatosságra készítet, az aljfák pedig inkább a mozgásunkat nehezítik meg. Ott, ahol messzebb látunk, bátrabban és szabadabban dolgozhatunk annak veszélye nélkül, hogy ellenfeleink meglepnének. A csak közeli távolságra szabott látókör természetesen sokkal nagyobb óvatosságra int, mert a könnyebben való meglepetés veszélyét rejti magában. Ezek után nyilvánvaló az is, hogy az erdő tág teret nyújt a meglepésnek. Míg egyrészt ügyelnünk kell arra, nehogy minket megleljenek, másrészt nekünk kell ellenfeleink meglepésére törekednünk.

Csak a megfeszített, éber figyelem és az óvatosság biztosíthat a meglepetés ellen, s a csend, zajtalan menet, nesztelen fegyverfogások, suttogó beszéd és ismét csak a kettőzött figyelem egészíti ki ezt a biztosítást. Egyúttal az előbb mondottak segítenek az ellenfél meglepéséhez is, ezek tehát alapfeltételei az erdőben való működésünknek.

Nagyobb kiterjedésű erdőben nagy fontossággal bír az irány betartása. Ez még rövid távolságra is igen nehéz. Minél nagyobb az erdő, annál inkább ki vagyunk téve az eltévedés veszélyének. Nem áll módunkban, mint a nyílt terepen, toronyiránt menni vagy segédíránypontokat választani, hiszen a legritkább erdőben sem igen látunk tovább 80—100 méternél. Segíthetünk, sőt segítenünk is kell ugyan magunkon a helyes irány betartásában azzal,

hogy vázlatot készítünk a részletes térkép után útvonalunkról. Ebbe a vázlatba felvesszünk mindent, ami az irány betartásában segítségünkre lehet.

Például, ha az erdei őrházhoz akarunk jutni. Az erdőszegélytől 500 méternyire egy, a menetirányunkban keresztbe haladó erdővágást kell találnunk, az erdőátvágás iránya pontosan észak—dél. A féljobbra elágazó erdőátvágáson haladva 400 méterre egy gyalogút visz balra az erdőbe, amely az őrházhoz vezet, közben kb. az út felén egy újabb erdőátvágás van. A gyalogút kb. 150 méterre egy vízmosással szemben jobbra, majd 300 méterre balra is elágazik.

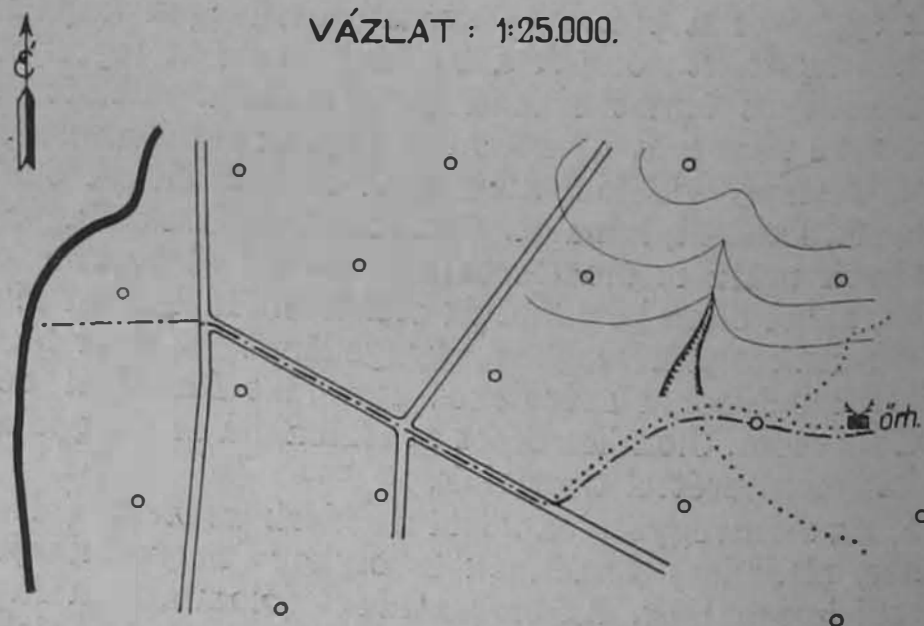
Roszbabb, de még mindig használható támpont az erdőben való tájékozódásra, tehát az iránybetartásra is az erdei moha, amely rendszerint a fák északi oldalán nő. Természetesen moha után sohasem szabad egy fáról megállapítanunk az északi irányt, mert az ritkán esik pontosan északnak, hanem szembefordulva a fák összességének mohás oldalaival, a moliával legsűrűbben fedett rész adja meg nagyjából az északi irányt. Azonban erdőben biztosan tájékozódni csak iránytűvel lehet.

Az iránybetartás nehézségével szemben áll azonban annak óriási fontossága, melyet úgy hiszem felesleges külön hangsúlyoznom, hogy az erdőben való működésünknek az alapja a tájékozódás, illetve a helyes tájékozottság.

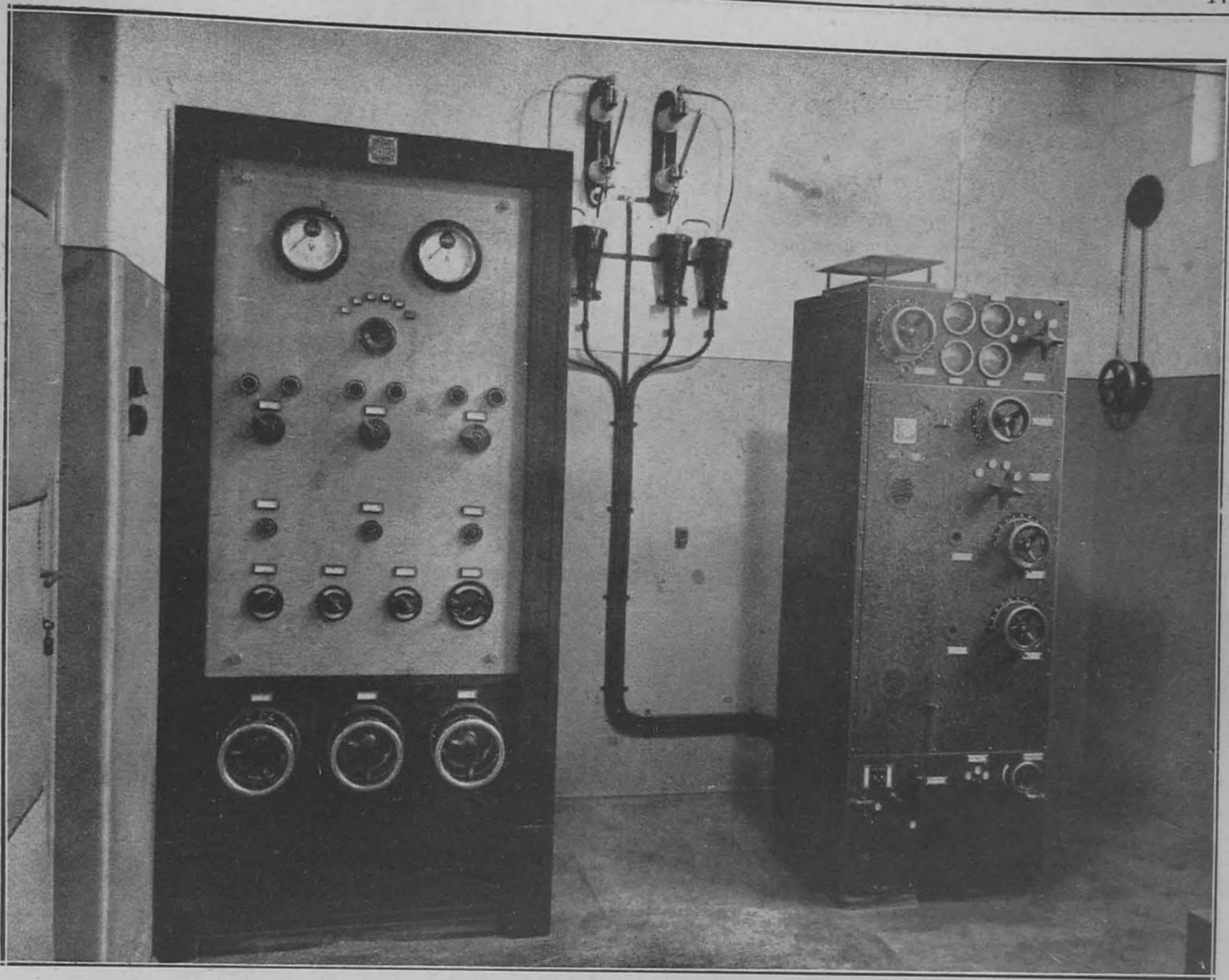
Nem kevésbé súlyos feladat erdőben az irány változtatása sem. Mielőtt az irányt változtatnók, álljunk meg, újból tájékozódjunk pontosan és csak ha bizonyosak vagyunk már a betartandó helyes új irányról, akkor induljunk el ismét. Az irányváltoztatásnál elkövetett felületesség eltévedéssel bosszúlja meg magát. Nem áll tehát arányban a megállással veszített idő megtakarítása a később bekövetkező eltévedéssel, amely viszont ismeretlen területen végzetes lehet.

Ha mindezen szabályok ellenére is eltévednénk, sohasem szabad ott, ahol a hibát észrevettük, próbálkozni azal, hogy a helyes irányba belejőjjünk, mert ez csak újabb tévedésekre vezethet. Ilyenkor mindig vissza kell mennünk addig a pontig, ahol még bizonyosan a helyes irányban haladtunk és csak újabb alapos tájékozódás után indulhatunk el újra.

Amennyiben arról van szó, hogy utánunk jövő bajtársainknak az erdőben való iránybetartást megkönnyítsük, vagy éppen mi akarunk visszamenni a már megtett úton (pl. járőrözés után), célszerű az előremenet alatt tájékozódásra alkalmas pontokat megjelölni. Ezek segítségével mindig kétséget kizáró módon megállapíthatjuk, hogy

merre jártunk. Természetesen ezek a megjelölések csak olyanok lehetnek, amelyeket csak mi ismerünk fel, illetve amelyeket az utánunk jövőkkal már előzőleg megbeszélünk. Eszerint a jelek nem lehetnek feltűnőek, amelyeket mint útirány-mutatókat mindenki könnyen felismerhet,

A közbiztonsági szolgálat céljaira üzembehelyezett 600 Wattos Telefunken rövidhullámú adó.

amilyenek a festék, a színes rongyok stb. Ellenben megfelelnek: ásónyomok, galyak betűzése, mohalehántás, mohacsomók összerakása stb.

Nagyon fontos szabály az erdőből való kilépésnél, hogy az egyrészt észrevétlenül történjék, másrészt, hogy sohase álljunk meg — mondjuk — tájékozódás céljából az erdő szegélyén. Az erdőszegély mindig jól szembeötlő, markáns vonal, amely mellett tehát könnyen észrevehetők vagyunk mi is. Éppen ezért vagy kihasználjuk az erdő rejtőhatását és a sűrűségéhez mérten benne maradunk, vagy a szegély elé megyünk legalább 2—300 méterre.

Az erdőben való magatartásunk nyugodtságához, tehát biztonságához is tartozik a különböző zajok eredetének kétségtelen felismerése. Felfokozott figyelem és sok gyakorlat nagymértékben segítségünkre van e tekintetben. A zajok idejekorán meghallása fontos abból a szempontból, hogy a zajokból következtethetünk azok okára is, azonkívül a felismert nesz irányában összesítve figyelmünket, könnyebben is látjuk meg a zajok okozóit.

Más és másféle zajt ütnek egyes gyalogló emberek, csoportok, lovak, málhásállatok, szekerek stb. Ezek megkülönböztetése alapja a meglepésnek, illetve a meglepetés elhárításának.

A zajok hasonlósága viszont könnyen megtéveszthet bennünket, mert pl. az iramodó erdei vad és a vágató lovas hasonló zajt üt. A megkülönböztetésre azonban támpontot nyújt az, hogy az erdőben vágatni csak úton lehet, másrészt a vad iramodása hirtelen indul meg a csak fokozatosan erősödő vagy gyengülő vágatással szemben,

végül, hogy az avaron iramodó vad lágyabb zajt üt, mint a vasalt patával, úton vágató ló. Hozzá kell tehát ahhoz szoknunk, hogy a hallott zajokból azok eredetét is meg tudjuk különböztetni.

Az eddig mondottak mind a meglepetés elkerülését, illetve az ellenfél részünkről történő meglepését, tehát az erdőben való munkánk biztonságát célozták. Az ellenfél meglepésének fontossága sehol sem olyan nagy horderejű, mint éppen az erdőben, ahol egy jólsikerült meglepés a számban sokkal kevesebb erő részére is győzelmet jelenthet a meglepett ellenféllel szemben. Az erdő sajátossága magával hozza, hogy erdőben csak közelharcot lehet vívni. A tüzelésnek, kézigránátnak csak erkölcsi hatása lehetne amúgy is, mert a fák az anyagi hatásnak szűk határt szabnak, a repeszdarabokat felfogják, a célzott tüzelést lehetetlenné teszik. Az erdei harcban tehát kötelező szabály, hogy ellenfelünket megrohanjuk és kézitusában gyűrjük le. A helyzet mérlegelése, túlságos óvatosság ilyenkor idővesztést jelent és lehetővé teszi az ellenség magához térését. Mindezekből következik, hogy erdőben a szurony és a rohamkés a főfegyverünk, a győzelem pedig a merészebbé.

Laudon tábornagy igen szerény ember volt. Az egyik nagy udvari ünnepély alkalmával Mária Terézia kérdezősködött, hogy hol van az ősz vezér. — „Nem látja Felsőged ott az ajtó mögött?” — szólt Aremberg herceg — „mint rendesen, úgy most is elrejtőzik, nagy érdemei miatt való szégyenében.”

Egy kis lókötés.

— Ügyvédi emlékeimből —

írta: Csermely Gyula.

Némely helyen, ahol jámbor, jóra való nép lakik, alig akad a csendőrségnek a rendes szolgálaton kívül valami dolga; egy-egy kisebb-szerű, lényegtelen bűnügy, vásári tolvajlás vagy ilyesmi, vagy egy-egy vasárnapi kocsmai verekedés és a tekintélyt-tartó csendőrök pusztá megjelenésére máris helyreáll a rend.

Ilyen hely volt Erdélyben, Beszterce-Naszód vármegyében Óradna is, ahol a háború kitöréséig, közel tizenöt évig, mint ügyvéd működtem. A bányászok mind magyarok voltak; ezeket és családtagjaikat már a magyar állami iskolában nyert jó nevelés, azután Zagyva Mihály öreg plébános aranyháza és atyái vezetése, végül a bányászfegyelem is visszatartotta attól, hogy a bűn útjára tévedjenek, az oláh földművesek pedig, ha a rumun felekezeti iskolából jóformán mint írástudatlanok kerültek is ki és ha az oláh pópá inkább dákoromán üzelmeivel foglalkozott is, mint hívői lelki jóvoltával: — néhány állatcsempészt, vadorzót vagy erdei fatolvajt kivéve — jámbor, együgyű emberek voltak, akik ki sem tudtak eszelni valami körmonfontabb bűntényt, nemhogy raffinériával a nyomozó csendőr munkáját megghiúsíthatták volna. Borjút lopott egy-egy vállalkozóbb ember: még otthonos sem volt a borjú az új istállóban és a tolvaj már felelhetett is a csendőr kérdéseire: hogy hívnak, mikor és hol született és a többi.

Egyszer azonban mégis csak akadt rejtélyesebb bűn-

ügy is, de az óradnai csendőrség ezt is csak kibogozta fél-nap alatt.

Az óradnai csendőrlaktanya éppen szemben volt a házammal és mert a laktanya falán is magyarcímeres tábla volt, az én házamon is (mint ügyészi megbízottnak és hites tolmácsnak jogom volt hozzá, hogy ügyvédi táblámon a magyar címet használjam), elég sokszor megtörtént, hogy egy-egy kárvallott oláh, aki a csendőrlaktanyába igyekezett, rányitotta az ajtót. Egy-egy frátye, amint megtudta, hogy ügyvédi irodába tévedt, ijedten keresztet vetett magára, mert hát a csendőr urakat, a domni zsándarit szörnyen respektálta ugyan, ám a fiskálistól nemcsak félt, de rettegett is (szép erkölcsi bizonyítvány, mi?). Megtörtént azonban az is, hogy az atyafi nem szaladt el, hanem előljáróban nekem mondta el, hogy mi történt.

Egy nyári nap reggel az irodámban ültem és pipáztam. Tárgyalásom éppen nem volt és kilenc óra még nem lévén, ügyes-bajos emberek sem jöttek még, így hát nyugodtan áldhattam az embert, aki fölfedezte Amerikát és onnan dohányt hozott nekünk. (Most viszonzásul Európa viszi Amerikába a „dohányt”).

Hát, ahogy ülök és eregetem a füstöt, beállít hozzám Drohotár Márku, egy középkorú óradnai oláh.

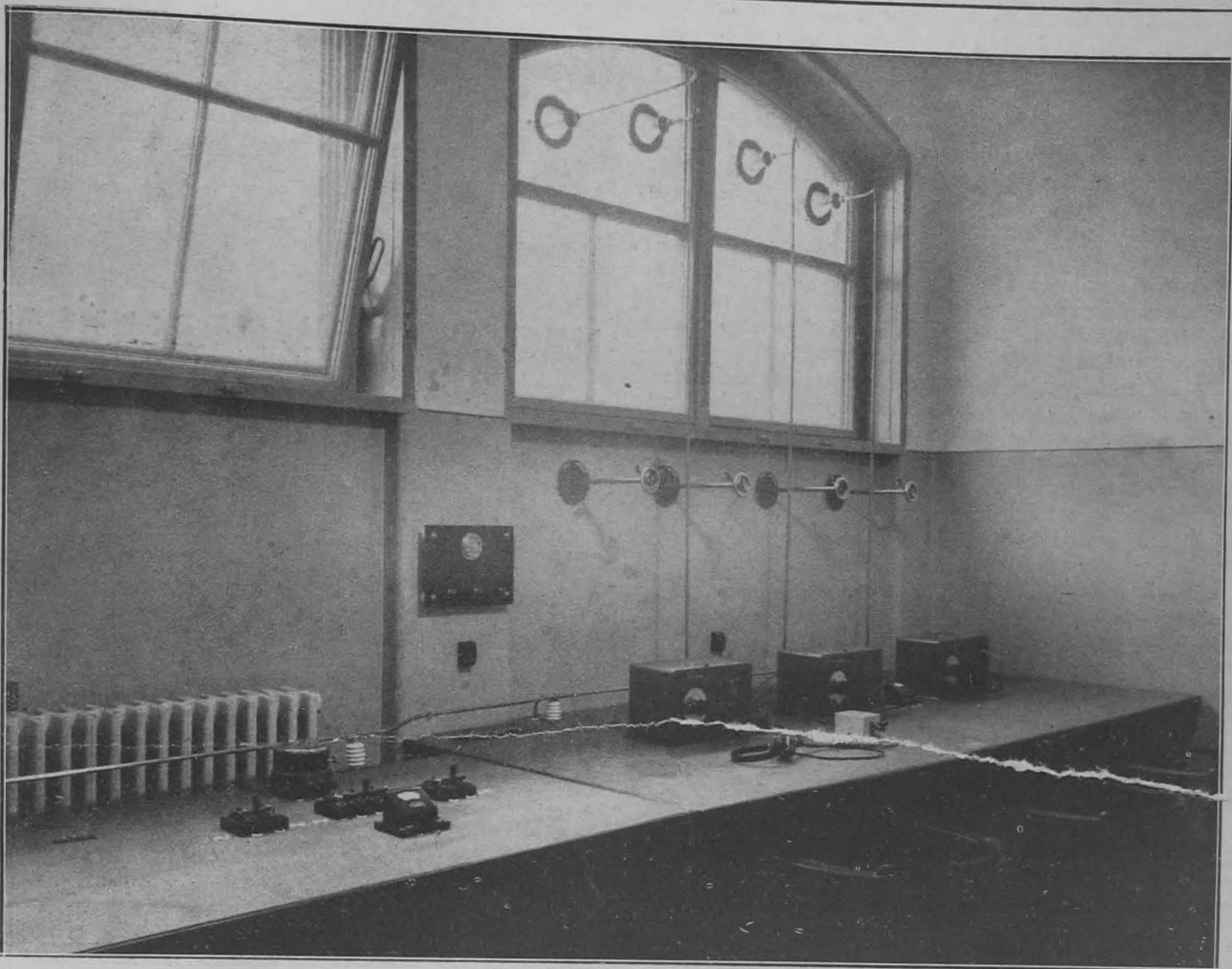
— Domnule, — kezdte — ilyen szerencsétlenség!

— No, mi baj ért? — kérdeztem. — Pöröd volt talán és elverték rajtad a port?

— Nem a, domnule advokát. Még ennél is rosszabbul jártam. Elveszett pörnek mennyi a költsége? Egy nyolc-hetes csikónak az ára (nem sok pöre lehetett a frátyénak),

Rádió adott távirat felvétele a fehérvári-úti rádió üzemközpontban.

A nemzetközi és országos közbiztonsági szolgálat céljaira működésbe helyezett rövid hullámú vevő a fehérvári-úti rádió-üzem központban.

tőlem pedig egy egész lovat loptak el. Egyetlen lovamat, domnule; most négy hete vettem a vásáron, itt van a pászportuja, igaz jószágom volt.

Én az ablakon át az utca túlsó oldalára mutattam. S mint a miskolcvárosi csizmadia, azt mondtam, hogy: szemben rejlik az elégtétel, koma. Ott szemben laknak a csendőr urak, azokhoz menj.

Márku koma át is ment és két csendőr nyomban vele ment a házához. A község legvégén, a Szamos jobb partján volt a háza; a kicsi udvaron a ketrecnyi kis istálló, de az istállócska üres volt, nyoma veszett a Muntye nevű kancának.

Míg az egyik csendőr körülnézte az udvart, a másik az istállóba ment be és mert üresnek találta a jászolt, első kérdése a kárvalotthoz az volt:

— Mikor adtál legutóbb szénát a lovad elé, jó ember?

— Éjjél után egy órakor fölkeltem és vettem neki jókora nyalábbal.

— Mennyi ideig tarthatott, amíg megette?

— Körülbelül ötfertály óráig. Öreg ló volt, csak lassan evett a Muntye.

— Akkor, — konstataulta a jószemű csendőr — hajnali félhárom előtt nem járhatott itt az a lóköttő. Mert a jászol, mint láthatod, üres. Hogy a gazda az ajtót nem zárta be lakatra maga után, azt onnan tudta a csendőr, mert az ajtónak csak fatoló zára volt.

Közben bejött a másik csendőr és közölte a járőrtársával, hogy az elvitt lónak a nyomai egyenesen be

a Szamosba vezetnek. Alig hárommarasznyi mély csak a Szamos, tehát a folyóban vezette maga után a lóköttő, a kérdés most már csak az, hogy fölfelé vezette-e, vagy lefelé?

— Fölfelé bajosan vezette, — volt az egyöntetű véleménye a két csendőrnek. — Mert víz ellenében jobbról is, balról is házak vannak a folyó két partján és ha néptelen is még hajnalban a község, mégis tartania kellett a tolvajnak, hogy valaki mégis csak meglátja.

Egyik csendőr innen maradt a parton, a másik bele-gázolt a vízbe és átment a balpartra, nincs-e ott kivezető patkónyom. De sem ott nem akadt, sem ketten lefelé haladva, lejjebb sem akadtak kivezető nyomra. Hová ment hát a tolvaj a kancával? Mindig a folyó közepén ment, de meddig?

Radna alatt vagy ezerkétszáz lépéssel kis szigetet alkot a Szamos. A folyó jobb ága olyan széles, mint feljebb, de a bal ága alig hét vagy nyolclepésnyi s itt észrevett valamit a balparton haladó csendőr, ami egyszeriben ki-nyitotta a szemét. Át is kiáltott a jobbról maradt járőrtársához, hogy jöjjön át, mert nyomon van.

Amidőn az életfogytiglan való tényleges katonai szolgálatot 1802-ben Ausztriában 10—14 évre szállították le, az öreg tábornokok és törzstisztek nagyon elleneztek ezt a reformot, mert a fegyveres erő gyöngülését, a fegyelem lazulását, azonkívül egyéb lehető és lehetetlen károkat láttak benne. Az ilyesmi különben a régi hadsereg történetében minden reformnál következetesen megismétlődött.

Az a nyom pedig nem ott volt, hanem lejjebb vagy harmincöt lépéssel, mégis meglátta már messziről a csendőr.

Egy deszkapalló volt, ami összekötötte a kis szigetet a balparttal s amiről jól tudta a helyismerős csendőr, hogy két nappal előbb még nem volt ott. És olyan alacsonyan feküdt a palló, hogy ember vagy állat, aki a vízben jár, egyenesen ráléphetett a deszkára.

Közepetáján a hajlékony deszka még vizes volt, ami világosan megmondta a két csendőrnek, hogy itt lépett a folyóból egyenesen a deszkára a tolvaj és lépette rá maga mögött a lovat is és ennek súlya alatt úgy begörbült a palló, hogy felső része is belemerült a vízbe.

A két csendőr nem folytatta a nyomozást, illetve nem kereste a parton, van-e ott emberláb vagy patkónyom, hanem egyszerűen elbújt a kis szigeten — alig félholdnyi volt a kis sziget, — amelyen fűzbokroknál egyéb nem is volt. Azért tartottak lest, mert számítottak rá, hogy mi-helyt biztonságba helyezte a lovat, vissza fog jönni a tolvaj, hogy fölszedje az áruló pallót, melyet ő fektetett oda, kizáróan a lólopás kedvéért.

Igy is volt csakugyan és még delet sem harangoztak a toronyban, Drohotár Márku megint nálam volt.

— Domnule, — ujságolta boldogan — megvan a tolvaj és megvan az én ellopott kancám is. A magasságos dumnező áldja meg a csendőr urakat odaát és az irodám ablakán át az utca túlsó oldalára nézve, mélyen meghajolt a sárgafalú ház előtt, melynek homlokán a magyarcímeres tábla volt.

Azóta nagyot fordult a világ. Az én házamról is lekerült, a csendőrlaktanya faláról is a szent magyarcímeres tábla, de Drohotár Márku, ha még él, ma is visszagondol azokra a jó időkre, amikor ott még magyar világ és magyar csendőr volt.

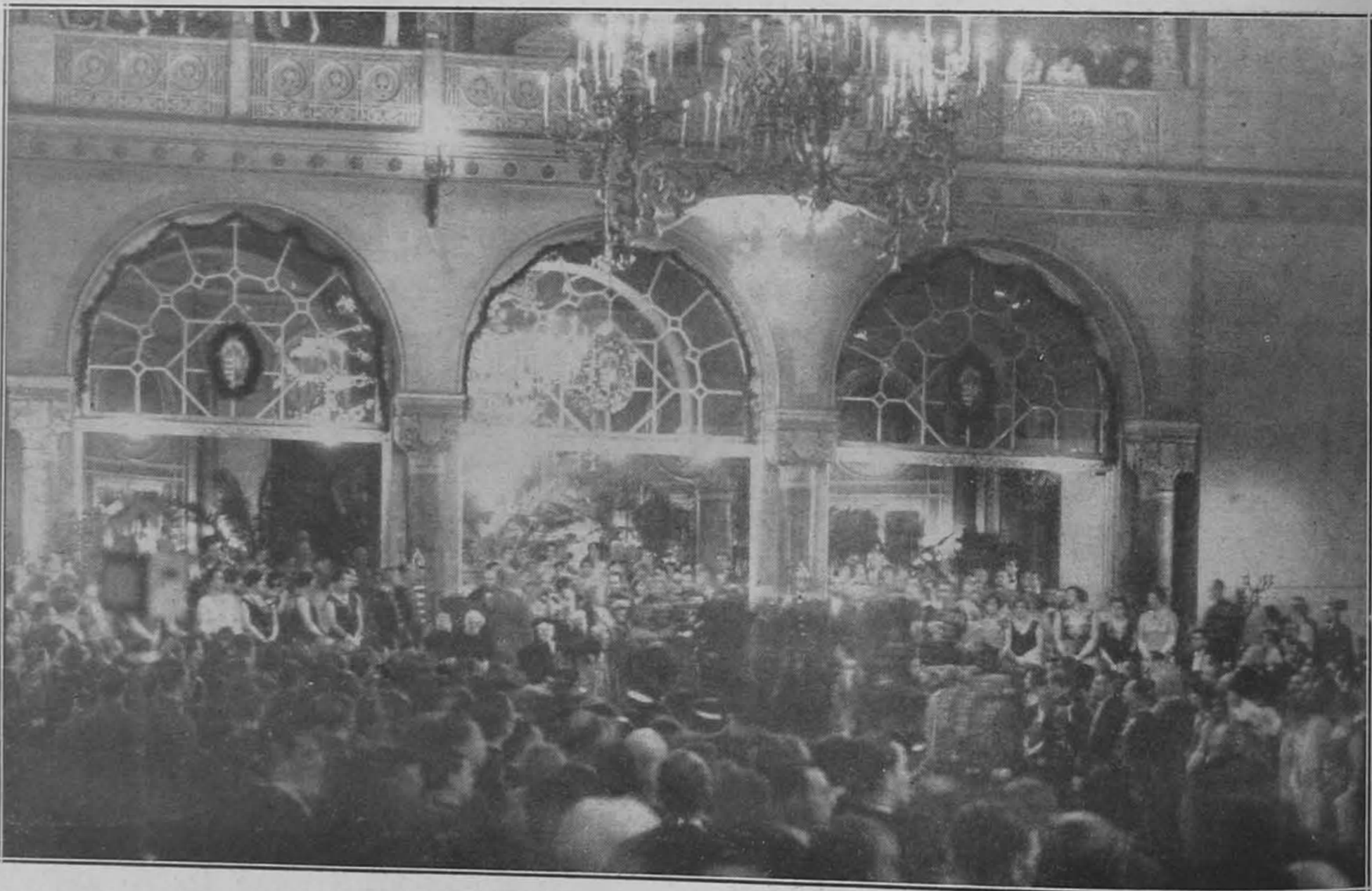
MAGYAROSAN, KATONÁSAN.

Ezzel a címmel a Csendőrségi Lapok szerkesztője a jelen számtól kezdve új rovatot nyit. Az itt megjelenő apró közleményeknek az lesz a céljuk, hogy a magyar nyelv helyes használatát előmozdítsák.

Nagy szükség van erre. Nem azért, mintha egyesek nem tudnának jól magyarul, hanem azért, mert sokakban él a vágy, hogy még jobban, még magyarabbul tudjanak anyanyelvükön beszélni és írni.

A csendőr a közbiztonság őre. Óvja a személyt és vagyont, fenntartja a közbékét és a közrendet, ügyel a törvények és a rendeletek megtartására, igyekszik elhárítani a veszélyeket, kinyomozni a bűnösöket stb. Nagy és szép hivatás ez. De én úgy érzem, hogy a csendőrnek még valamire önként kell vállalkoznia: örködni kell a magyar nyelv helyességén és tisztaságán is, már amennyire ezt nehéz szolgálatának ellátása megengedi. Mert az anyanyelv a mi legbecsesebb vagyónk. Ez ömleszt át belénk — az édesanya termékeny jószágával — a mult erejét: a faji öntudatot, a művelődés és a haladás lehetőségét. S ezt a szent nemzeti kincsünket is sok veszély fenyegeti: fölösleges és káros idegen elemek életgyökereit támadják meg, de vétkeznek tisztasága, rendje, törvényei ellen a saját gyermekei is! Nem szükséges-e tehát, hogy a nyelvnek is legyenek őrei?

Igen, de kik legyenek ezek? Minden valamirevaló ma-

A vitézi bál.

Mária Terézia korabeli magyar testőrök a vitézi bálon.

gyar ember az lehet, aki nemcsak a neve és a származása szerint, hanem minden gondolatában és érzésében is magyar. Ilyenek a csendőrök is. Nekik megvan a bátorságuk, hogy a nyelvőri hivatást elsősorban önmagukkal szemben töltsék be és megvan a tekintélyük, hogy azt másokkal szemben is sikeresen betöltsék.

De mi is a nyelvőr hivatása? Röviden szólva: üldöznie kell a fölösleges és káros idegenszerűségeket, de egyúttal jó példát is kell mutatnia a helyes magyarság használatával.

Mindig és mindenhol megvan erre az alkalom, a hivatalos munka közben éppen úgy, mint a magánérintkezésben. Akár beszélünk, akár írunk, ez legyen a jelmondatunk: magyarosan, katonásan! Ez mindent magában foglal. S ha az eredményt nem is érjük el egy csapásra, ne csüggedjünk. Mert a nyelvőr munkája hasonlatos a szántó-vetőéhez: lassú és fáradságos. Tehát csak lépésről-lépésre haladhatunk. S aki egy év alatt csak 8–10 idegenszerűséget irt ki nyelvéből, már az is valami.

*

Lássunk mindjárt egy példát. Széltében-hosszában azt mondják nálunk a pincéknek: fizetni! Pedig ez a német

Rákóczi korabeli huszárok a vitézi bálon.

zahlen szolgai utánzása. Mi szükség van erre, amikor ott van a magyaros szólás helyette: fizetek!?

Ez talán kicsiségnek látszik, de valójában nagyon is mélyen belevág nyelviünk élő húsába. Mert míg a német szereti az általános, személytelen beszédmodot, addig a magyar igyekszik mindig megnevezni a cselekvés alanyát. Ez má népiünk ősi természete, sajátos lelki alkata, ami éppen beszéd-módjában fejeződik ki.

Az elmúlt nyáron német társasággal voltam együtt egyik budapesti étteremben. A megfelelő ételek és italok elfogyasztása után fizetésre került a sor. Az egyik német elkiáltotta: zahlen! (fizetni!). Erre a „főúr“ sietve mellettünk termett, de kissé zavartan, fétován nézett körül: hát ki is fizet a sok közül? De mivel derék vendégeinknek éppen akkor akadt fontos beszélőnivalójuk egymással, én halkán odamondtam: fizetek! Ezt már megértette. És fizettem is, persze mind az egészet. Node, ilyen már a magyar ember...

Nem azért kezdtem az írásomat ezzel a vendéglői példával, mintha azt tartanám a legfontosabbnak, hogy a csendőrök a vendéglőben helyesen és magyarosan fizessenek, hanem mert ezzel a széltében-hosszában használt szólásmóddal tudom a legjobban szemléltetni, hogy mennyire szeretik egyesek az ősi magyar természetből folyó személyes alak helyett a személytelen használni.

Kérem a parancsnokságot intézkedni.
Utasítom... értesíteni.

Erről szeretnék még egyet-mást elmondani. Ez a magyartalanság, vagy ha úgy tetszik: személytelenség főként az úgynevezett hivatalos szolgálati nyelvben tenyészik. Ennek az az egyszerű lélektani magyarázata, hogy sokan azt hiszik: van külön hivatalos nyelv is. Pedig nincs. Hiszen a szolgálati nyelv a hivatalban is a magyar. Igaz, sokan vannak becsületes, jó magyar emberek is, akik ha pennát vesznek a kezükbe, úgy elkanyarintják a mondanivalójukat, hogy azt kétszeri

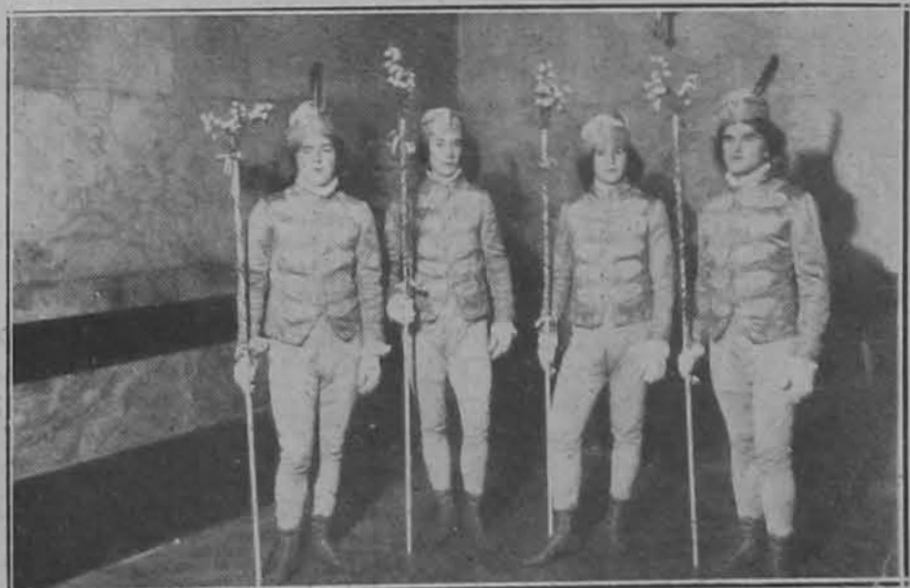

Napoleon korabeli huszárok a vitézi bálon.

elolvasás után — sem lehet megérteni, legfeljebb külön „kulcs“ segítségével. Például ezt az egyszerű mondatot: A járőr megállapította, hogy a ló nem a gyamusítotté, hanem azt úgy lopta, — a hivatalos fogalmazásban így olvassuk: A járőr által megállapítást nyert, miszerint a ló nem képezi a gyamusított tulajdonát, hanem az lopás folytán jutott nevezettnek birtokába. No igen, mert ez hivatalosan hangzik és legalább egy rőnyivel hosszabb, mint a rendes beszéd.

Ilyesféle értelmetlen hivataloskodás az is, ha azt írjuk: Kérem a parancsnokságot intézkedni... Azt tudjuk ebből, hogy valaki a parancsnokságot kéri, de hogy ki fog intézkedni, azt nem mondja meg ez a valaki. Talán maga is azt hiszi: majd intézkedik a nagyharang. Vagy az sem. Hiszen neki ez már mindegy; a fontos az, hogy készen legyen a „beadvány“. Pedig ha csak egy pillanatra is hallgatna a vele született jó nyelvérzékére, így írná: kérem a parancsnokságot, (hogy) intézkedjék... Itt már aztán nincs kibúvó, ez már magyarul, azaz személyesen hangzik.

Hasonló hibák: Kérem... engedélyezni, kiutalni, elren-

Mátyás király korabeli apródok a vitézi bálon.

delni. Helyesen: *Kérem, hogy engedélyezze, utalja ki, rendelje el.* (Ha rövidebben akarjuk, akkor a „hogy”-ot el is hagyhatjuk.)

De mindezeket túlesz az ilyen mondás: *Utasítom a parancsnokságot X. Y.-t értesíteni.* Miért kertel ez az utasító? Miért nem mondja meg nyíltan, magyarosan: ki értesítse azt a bizonyos X. Y.-t? Tudja ő azt maga is, hogy ez így nem világos, de hát „hivatalosan” kell írnia, vagy tán kényelmetlen neki, hogy határozottan kimondja: *A parancsnokság értesítse X. Y.-t.* De miért? Hiszen a magyar katonának évszázadokon át főjellemzője volt az egyenesség, nyíltság, őszinteség, amely az ellenség előtt a bátor szembeszállásban nyilatkozott meg.

Ismerjük föl ennek az idegenszerűségnek az eredetét. A tartós német (osztrák) befolyás szorította a háttérbe ebben az esetben is az ősi magyar szerkezetnek a használatát. Ne értsen félre senki. Igenis, át kell vennünk ma is a nyugati népektől mindazt, ami hasznunkra válik és ami természetünkkel egyezik. — de kíméletlenül ki kell irtanunk mindazt, ami faji lelkiségünket elhomályosítja, nagyszerű, ősi tulajdonságainkat pedig közömbösíti.

A nyelv nemcsak forma, hanem egyúttal a szellem hordozója, a lélek drága edénye.

Sohse feledjük: *Nyelvében él a nemzet!*

vitéz Rózsás József ny. százados.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség.

(23. közlemény.)

283. §. Az őrkíséret útjának folytatásában nem késlekedhetik, feltéve, hogy az esetből kifolyólag a polgári vagy igazságügyi hatóság az őrkíséret helyben maradását nem tartja szükségesnek.

284. §. Abban az esetben, ha útközben a foglyok egy része megszökött, a többieket a rájuk vonatkozó ügyiratokkal együtt a megjelölt hatóság elé kell vezetni. Az őrkíséret parancsnoka, amennyire csak lehetséges, a megszökött foglyot nyomon üldözi és felhívja a hatósági közegeket és a polgárokat, hogy neki a foglyok üldözésében és letartóztatásában segítségére legyenek. Közli velük a megszökött foglyok személyleírását és azoknak üldözését csak akkor hagyja abba, ha az eredmény teljesen kilátástalan. Az esetről távirati jelentést küld a járásparancsnoknak, aki ugyancsak távirati úton jelenti a század- és légióparancsnoknak, egyúttal a köztársasági ügyészt haladékalánul értesíti. A járásparancsnok a maga részéről elrendeli a szökevények nyomozását és egyben megállapítást folytat abban a tekintetben, hogy vajjon az őrkíséret csendőreit szándékosság vagy hanyagság terheli-e. A szökésről felvett jegyzőkönyvet a szökevény irataival együtt a legrövidebb időn belül a járásparancsnoknak kell felterjeszteni, aki azokat a köztársasági ügyésznek nyomban megküldi.

A légióparancsnok a hadügyminiszternek az esetről haladéktalanul jelentést tenni köteles.

Ha a szökés más járásparancsnoknak a területén történt, mint akinek parancsnoksága alá az őrkíséret csendőrei tartoznak, a távirati jelentést ennek a területileg illetékes járásparancsnoknak kell küldeni és az teszi meg az előírt intézkedéseket is.

285. §. Ha a foglyok a csendőrök hanyagsága folytán szöktek meg, akkor az őrkíséret csendőreit a foglyokra kiszabott büntetés nagyságával arányban álló fenyítéssel kell sújtani; ilyen esetekben tehát a jegyzőkönyvet a legnagyobb

pontossággal kell megszerkeszteni és az eset minden részletére ki kell terjeszkedni, hogy a csendőrök felelőssége megállapítható legyen.

286. §. Az az őrsparancsnok, aki az őrkíséretet kiállította, szolgálati jegyben feljegyzi a megtörtént szökéseket és azoknak a csendőröknek a nevét, akik ez alkalommal szolgálatban állottak.

287. §. Ha az őrsvezetők és csendőrök az őrizetükre bízott foglyoktól bármilyen címen pénzt vagy más dolgot kölcsön vagy ajándékképpen elfogadnak, akkor őket a testületből azonnal el kell bocsátani s emellett a törvényekben meghatározott büntetéssel sújtani.

288. §. Az őrsvezetők és csendőrök kötelesek gondoskodni arról, hogy a laktanyai őrszobában elhelyezett foglyok ott tartózkodásuk alatt a nekik illetékes élelmiszereket tényleg megkapják.

289. §. Az őrsparancsnokok kötelesek háromhavonként a laktanya őrszobájában a legutóbbi három hónap alatt megfordult katonai és polgári foglyokról egy kimutatást összeállítani és azt szolgálati úton a prefektusnak leendő megküldés végett a századparancsnoknak előterjeszteni.

III. Fejezet.

Az őrsök rendkívüli szolgálata.

Alfejezet.

Szolgálat törvényes megkeresések alapján.

290. §. Az őrsök rendkívüli szolgálata abban áll, hogy karhatalmat nyújtanak:

1. a vámfőnöknek, a ki- és beviteli illeték beszédése, a csempészet elfojtása és tiltott áruk francia területre való behozatalának megakadályozása végett;

2. a közgazdasági közegeknek, a fosztogatásoknak elfojtására az erdőkben, folyókban, tavakon és patakokon;

3. az állami adóhivatalok felügyelőinek és adószedőinek, valamint egyéb főnökeinek, az egyenes és közvetett adók beszedhetése végett.

Az őrsparancsnokok segédletet csak a községi adószedő egyenes kérelmére állíthatnak ki; de ha ezeknek a tisztviselőknek alapos okuk van félni attól, hogy megtámadtatásnak lesznek kitéve, akkor a községi elöljáróhoz fordulnak s attól kérnek segédletet.

4. Igazságügyi alkalmazottak és bírósági végrehajtóknak, bírói meghatalmazások és ítéletek végrehajtása céljából;

5. biztonsági őröknek, városi kapuőröknek és a vasút különböző őreinek.

Minden katona, ha egyenruhában van, a csendőrségnek vagy a hatóság egyéb közgeinek még élete veszélyeztetése árán is, köteles azonnal segínyt nyújtani.

291. §. A csendőrség segédletet állít ki törvényes megkeresésre az adó-, lőpor-, hadilőszer-, dinamit- és egyéb robbanóanyagok szállításának biztosítása végett.

A csendőrség magatartását lőpor, dinamit és egyéb robbanószerkezetek szállítása alkalmával külön szabályzat írja elő.

IV. Fejezet.

A jegyzőkönyvekről.

292. §. Minden esetben, amikor a csendőrség valamely ügyből kifolyólag eljár, mindig jegyzőkönyvet vesz fel, még eredménytelenség esetében is, megjelenését és teljesített nyomozását bizonyíthatassa.

Ugyanígy jár el akkor is, ha rendes szolgálatától eltérően azzal van megbízva, hogy a hadügyminiszternek vagy a hadügyminiszter valamelyik közegének döntését valakivel közölje. Ilyen esetben a döntésnek másolatát átadja az érdekeltnak és ennek megtörténtéről jegyzőkönyvet vesz fel.

293. §. Jegyzőkönyvet vesz fel minden általa kiderített bűntettéről, vétségről és kihágásról, a neki följelentett bűntettek és vétségekről, minden olyan fontos eseményről, amelynek tanuja volt, amelyek nyomot hagytak maguk után és amelyek kinyomozását megkezdte, minden a hatósági közgek és a polgárok által tett olyan kijelentésekről, amelyek az elkövetett bűntettek és vétségek bizonyítékaként szolgálhatnak; végül a szolgálat közben foganatosított letartóztatásokról.

A jegyzőkönyv tartalma legyen világos, szabatos, öleljen fel minden eseményt és tegyen elkerülhetővé mindenféle félremagyarázást.

294. §. Egy csendőr is felvehet jegyzőkönyvet és a jegyzőkönyv ilyenkor is érvényes; kívánatos azonban, hogy minden csendőrségi irat lehetőleg két tanu által irassék alá, hogy an-

nak valódiságához a tettesek tagadásával szemben kétség ne férhessen.

295. §. Ha az őrsvezetők és csendőrök megkeresés folytán a közigazgatási vagy igazságügyi hatóság valamelyik jegyzőkönyvet aláírhatják, ha a jegyzőkönyv tartalma megelőzőleg fel lett olvasva; ilyen alkalmakkor ténykedéseikről jegyzőkönyvet nem szerkesztenek, csak szolgálati lapukon tesznek arról említést.

296. §. A jegyzőkönyveket a csendőrök és az őrsvezetők rendesen bélyegtelen papíron szerkesztik meg. Ezek közül azonban azokat, amelyek igazságügyi nyomozásokról szólnak, bélyeggel kell fölszerelni vagy belajstromozás végett a pénzügyi törvények rendelkezései szerint az illetékhivatalnak b kell mutatni.

A jegyzőkönyv belajstromozásának, ha helyben illetékhivatal van, négy napon belül kell megtörténnie.

A felülbélyegzés és belajstromozás kiterjed azokra a jegyzőkönyvekre is, amelyek a posta- és bélyegtörvények áthágása folytán eszközölt lefoglalások alkalmával vétettek fel. A bélyegilletékelőleget mindig az érdekelt jövedékek közegei fizetik. Egyenesadó és vámügyekben felvett jegyzőkönyveket felül kell bélyegezni, belajstromozásuk költsége pedig általánosan lesz.

A csempészaruk lefoglalása esetében, ha a lefoglalást foganatosítók nem akarják a jegyzőkönyvet a lefoglalás színhelyén felvenni, a legközelebbi vámhivatalban is megszerkeszthetik azt. Az ilyen jegyzőkönyvet mindig felülbélyegzett papíron és a VII. év floreal-jának 9-ik napján kelt törvény negyedik címének első tíz szakaszában foglalt rendelkezések figyelembevételével kell megírni. A felülbélyegzett papírt az a vámszedő bocsátja rendelkezésre, aki a jegyzőkönyv megszerkesztésének segédkezik és a további eljárást lefolytatja. Az eredeti jegyzőkönyvet az érdekelt csendőrök a csempészet miatt letartóztatott egyénckel együtt a köztársaság ügyészének adják át, míg a másolati példány a vámszedőnél marad.

Közszállítási és útrendészeti vétségekről és kihágásokról szóló jegyzőkönyveket három nap alatt semmisség terhe mellett, be kell lajstromoztatni. A költségek ilyenkor általánosan lesznek. A halászatra vonatkozó jegyzőkönyveket négy napon belül kell lajstromoztatni. Ha az őr állomáshelyén illetékhivatal nincsen, a jegyzőkönyveket a járásparancsnoknak kell megküldeni, aki azokat belajstromoztatja és aztán az alprefektushoz teszi át.

297. §. Azok a jegyzőkönyvek, melyek az elsőfokú törvényszék hatáskörébe tartozó áthágásokról szólnak, a felülbélyegzés és általánosan belajstromozást illetően, kétféle alakíságnak vannak alávetve.

Az ilyen jegyzőkönyvek vonatkozhatnak olyan tényekre, amelyek az államot, a községeket és a közintézményeket érdeklik és vonatkozhatnak olyan erőszakos halálesetre, amikor a halotton vagy amellel talált tárgyakat leltárilag fel kell tüntetni.

Ha csempészet esetében a jegyzőkönyvek a vámszedő közbenjárása nélkül vétettek fel, azoknak felülbélyegzésére és belajstromozására nézve a 296. §. első két bekezdésében foglalt rendelkezések irányadók.

A közvetett adókra és csempészetre vonatkozó kihágások miatt felvett jegyzőkönyveket a kanton illetékes illetékszedőjének kell megküldeni, aki azokat a felülbélyegzés és belajstromozás szempontjából felülvizsgálja. Az ilyen jegyzőkönyveknek az átadásáról, illetve megküldéséről az érdekelt adó- vagy vámhivatal az illetékszedő értesíti.

298. §. Az őrök a jegyzőkönyveket rendszerint két példányban állítják ki. Az egyik példányt haladéktalanul az illetékes hatóságnak adják át vagy küldik meg, a másikat pedig a járásparancsnoksághoz terjeszik elő. Ez a tiszt a jegyzőkönyvet felülvizsgálja, hogy az valamilyen tekintetben nem hiányos-e és észrevételeivel a századparancsnokhoz terjeszti elő. A századparancsnok, ha szükségesnek találja, a jegyzőkönyvön szintén megteszi kifogásait és tudomásulvétel végett az őrnek leadja.

A kényszermunkára vagy elszállításra ítélt szökevények, a jelképesen elítéltek, a bevonulási parancsnak nem engedelmeskedő és a katonaszökevények letartóztatásáról szerkesztett jegyzőkönyveket mindig négy példányban kell kiállítani. Az egyik példány a letartóztatott egyénnél marad, a többi hármat a századparancsnokhoz kell fölterjeszteni.

A letartóztatott egyéneknek a személyleírását a jegyzőkönyv végén mindig fel kell tüntetni. A személyleírás keretében az olyan letartóztatottaknál, akik katonai szolgálati kötelezettségüknek nem tettek eleget, ezenkívül még a korosztályukat, sorsszámukat és azt a cantont is fel kell tüntetni, ahol sorsot húztak.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

32. Kérdés. A 64.573—1901. sz. B. M. rendelet 8. §-a taxative felsorolja a tiltott szerencsejátékokat. Ezek között szerepel a „báb, tekebáb” és a „céldobás (körkarika, lemezcéldobás)” is. A 19.883—1904. sz. B. M. rendelet a „báb, tekebáb”-játékot, a 82.257—1903. sz. rendelet pedig a „céldobás”-játékot újra engedélyezi. Az 1926—1921. számú rendelet ezekkel szemben újra eltiltja a 64.573—1901. B. M. rendelet 8. §-ában felsorolt szerencsejátékokat, tehát a báb, a tekebáb és a céldobást is, a gyakorlatban azonban a rendőrhatalóságok még ma is rendesen engedélyt adnak ezen játékok üzésére. Kérdés: feljelenthetik-e a csendőrkörök azokat, akik a báb, tekebáb és céldobás játékokat üzik?

Válasz. Tudomásunk van arról, hogy egyes rendőrhatalóságok a báb, tekebáb és céldobás (körkarika, lemezcéldobás) játékokra engedélyt adtak. Ezek az engedélyk szabálytalanok és a vonatkozó rendeletek nemismerésén alapulnak. A 64.573—1901. B. M. sz. rendelet a 8. §-ban egyenként felsorolja a tiltott szerencsejátékokat. Ez a rendelet teljes egészében ma is érvényben van. A 19.883—1904. B. M. és a 82.257—1903. B. M. sz. rendeleteket az 1926—1921. B. M. sz. körrendelet hatályon kívül helyezte, amennyiben újból szigorúan eltiltja a 64.573—1901. B. M. sz. rendelet 8. §-ában megjelölt játékokat, sőt azokat egyenként újból felsorolja. Ezek között van a báb, (hordozható), tekebáb és a céldobás is (körkarika, lemezcéldobás). A rendelet második bekezdése még külön kiemeli, hogy „egyes lelkiismeretlen üzerek az ily szerencsejátékokat (pl. céldobást, színes játékot) egyenesen csalásra alapítva rendezik be.”

A főszolgabírói (rendőrhatalósági) engedélyben világosan fel kell tüntetni, hogy azt milyen játékmutatványra adták. A csendőrnek fokozott kötelessége főleg a vásárokon a most is elég sűrűn tapasztalható visszaélések legszigorúbb ellenőrzése, mert ezek a játékosok mindenféle fortéllal a hatóságokat gyakran félrevezetik és megtévesztik. Ha a csendőr visszaélést, a jóhiszemű közönség kizsákmányolását tapasztalja, helyesen teszi, ha észrevételeiről akkor is jelentést tesz a főszolgabírónak, ha a játékmutatványra történetesen engedélyt adott volna. Ez esetben alapot nyújt az engedély visszavonására.

A vásári játékmutatványok a közönségre nemcsak rendkívüli módon károsak, hanem egyenesen alkalmasak arra, hogy a megszállt játékosok anyagi romlását idézzék elő. Mindegyik játékmutatvány a közönség szenvedélyére és az emberi gyengeségre, a nyerészkedési vágyra van alapítva, még ott is, ahol a nyereség esélyei látszólag közügyességtől vagy megfigyelőképességtől függenek.

33. Kérdés. A Szut. 214. pontja szerint az áthelyezett vagy tartósan vezényelt nős csendőrök 8, a nőtlenek 3 napi szabadságra illeti meg, amely a rendes szabadságba nem tudható be. Kérdés: miért tesz az utasítás különbséget nős és nőtlen között, kell-e szabadságolási igazolvány az ilyen szabadsághoz s mit jelent az, hogy az ilyen szabadság a rendes szabadságba nem tudható be?

Válasz. Az áthelyezés vagy tartós vezénylés költözködéssel jár. Ha valaki végérvényesen vagy hosszabb időre állomáshelyet változtat, mindenét, vagy legalább is sok mindenét magával kell vinnie új állomáshelyére. Amellett a hosszabb időre való avagy végleges távozás szükségessé teszi, hogy az érdekelt a magánügyeit rendezze s mindezekhez bizonyos időre van szüksége. Azt nem kell fejtetgetni, hogy a nősöknek ilyen esetben sokkal több a tennivalójuk, gondjuk-bajuk, mint a nőtleneknek. Ezért van különbség a szabadság időtartamában. Lényegében ez nem is szabadság, hanem csak bizonyos idő, amelyet az áthelyezett vagy tartósan vezényelt a magánügyei intézésére fordíthat. Szabadságolási igazolványra természetesen szükség van, mert hiszen ez idő alatt az új állomáshelyre is el kell mennie, hogy tájékozódást szerezzen lakás és egyéb viszonyokról s akkor igazolni kell azt, hogy jogosan hagyta el előbbi állomáshelyét. Az ilyen szabadságot nem tekintik az előjárók rendes szabadságnak s így az egyébként igénybevehető szabadság éppen úgy kérhető, mint

ha áthelyezésben, illetve tartós vezénylésben s ezzel kapcsolatos szabadságban nem részesültek volna. Az áthelyezési szabadság a szolgálattal kapcsolatos személyi változással jár együtt s így az évi rendes szabadságba nem is számítható be. A szabadságolási igazolványt az a tiszti parancsnokság állítja ki, ahonnan valakit áthelyeznek vagy tartósan vezényelnek.

34. Kérdés. Mit kell érteni a Szut. 71. pont utolsó bekezdésében említett önmérséklettel és tapintatossággal párosult erély alatt?

Válasz. Erélyes ember az, aki a maga akaratát másokra tudja kényszeríteni, vagyis aki parancsolni tud. Téved azonban, aki azt hiszi, hogy ezt heveskedéssel, kiabálással vagy éppen gorombasággal jobban és könnyebben eléri, mint nyugodt határozottsággal és a jogaival tisztában levő ember biztos fölényével. Sokan a nagy hanggal éppen az erélytelenségüket igyekeznek leplezni. A jó modor nemcsak a csendőrnek elkerülhetetlenül szükséges tulajdonsága, hanem mindenkinek — polgári egyének is —, aki nem akarja, hogy neveletlennek nevezzék. A csendőrnek annyi és olyan széleskörű jogot biztosít az utasítás ahhoz, hogy a maga intézkedéseinek érvényt szerezhessen, hogy igazán felesleges azokat még kiabálással vagy gorombáskodással is megtoldani.

A törvény mindenkit kötelez arra, hogy a csendőrnek engedelmességedjék, de arra már nem, hogy a csendőr sértegetéseit vagy gorombaságait eltűrje. Hevesebb vérmérsékletű emberek ezt nem is tűrik; ilyenkor aztán szó-szót követ s az erélyesnek látszani akaró csendőr végeredményben nevetségessé válik azáltal, hogy az elégedetlenkedővel vénasszony módjára veszekszik, ahelyett, hogy röviden, komolyan és határozottan megmondaná, hogy mit akar és hogy engedetlenség esetén mit fog tenni.

Természetes, hogy a csendőrnek sok esetben nehéz a helyzete, mert igen sok ember, akivel szemben fellép, bizonyos okot szolgáltat arra, hogy a csendőr is kijöjjön a sodrából. Az ilyen esetekre céloz az utasítás, amikor önmérsékletet követel a csendőrtől, vagyis azt, hogy akkor is nyugodt maradjon, ha oka lenne a heveskedésre. Az önuralom, az önmérséklet, az önmagunknak parancsolni tudás nem minden esetben csak vérmérséklet dolga, hanem nagyon sokszor az intelligencia egyik fokmérője is. A polgári egyén elragadtathatja magát a csendőrrel szemben, mert azért csak ő egyedül felel vagy bűnhődik, a csendőrnek azonban nem szabad ugyanazt tennie, mert ő már nemcsak magát teszi ki kellemetlenségnek és hátrányos bírálatnak, hanem a testületet is.

A „tapintatossággal párosult erély” alatt azt kell érteni, hogy a csendőr ne tanúsítson túlnagy erélyt ott, ahol arra nincs okvetlenül szükség, illetve, ahol a feladatának drasztikus eszközök igénybevétele nélkül is meg tud felelni. Tapintatlan erély lenne pl. egy köztisztviselőben álló idős úriasszonyt valami jelentéktelen kihágásnak a csendőr részéről történt figyelmeztetés után való folytatása miatt megbilincselni vagy a községen végigkísérni, még ha az utasítás erre jogot adna is, ha a célt — a kihágás folytatásának megakadályozását — más úton is pl. az illető úrnő férjének vagy hozzátartozóinak közbelépése útján el lehet érni.

35. Kérdés. A gyanúsítottak a község egyik utcájában levő háza a háziorvos mögött folyó patak gyakori kiöntése miatt értékében csökkent. Gyanúsított erre nagy összegű biztosítást köt tüzkár esetére, majd a házat felgyújtja. Milyen bűncselekmény ez?

Válasz. Minthogy a ház felgyújtása másnak vagyonára és személyére veszedelemmel járt, a cselekmény a Btk. 422. §-ának 1. pontjába ütköző gyújtogatás büntetése.

Kétségtelen ugyan, hogy a tettes csalás célzatával járt el a biztosításban kikötött összeg megszerzése végett, ám a Btk. 382. §-ába ütköző csalás büntetése, így esetben csak akkor forog fenn, ha a tettes tulajdonában levő vagyontárgy felgyújtása mások vagyonára vagy életére veszedelemmel nem jár. Egy utcai sorban épült ház felgyújtása nyilvánvalóan veszélyezteteti nemcsak a szomszédos házakat, hanem esetleg a község összes épületeit is, sőt ennek következtében a házakban lakó személyeket is.

36. Kérdés. Egy bányavállalat alkalmazásában levő munkás a bánya raktárából több kilogramm dinamitot lop s azt lakásán elrejt. Egy gyanús egyén érkezik a községbe, akit a közigazgatási hatóságok később kitoloncolnak. Így derült ki, hogy a munkás a lopott dinamitból ennek a gyanús egyének is átadott bizonyos mennyiséget. Mily cél vezette a munkást a dinamit ellopásában, elrejtésében és abban, hogy a lopott dinamitból a gyanús egyént is részesítette, nem volt megállapítható. Mi ennek az esetnek büntetőjogi megítélése?

Válasz. Az 1925 május elseje óta életben levő 1924:XV. törvénycikk szerint, aki emberélet kioltására vagy általában rombolásra alkalmas robbantószerzert jogosulatlanul szerez,

vagy tart rendelkezése alatt, vagy ilyen szert jogosulatlan egyénnek átad, büntetést követ el s öt évig terjedő börtönnel büntetendő.

A munkás cselekménye tehát ezen törvény rendelkezéseibe ütközik. De bűnvádi felelősségre kell vonni őt a lopás miatt is; ez a cselekménye, minthogy szolgálati viszonya felhasználásával követte el, a lopott tárgy értékét nem tekintve, büntetett. A szolgálati viszony mineműsége természetesen pontosan felderítendő, mert a szolgálati viszony fennforgása nemcsak súlyosabb beszámításává teszi a lopást, hanem magánindítványi jellegűvé is.

A gyanús egyének az a ténye, hogy akár ajándékba, akár valamely ellenértékért elfogadott a lopott dinamitból, elsősorban orgazdaság, ha a dinamit eredetéről tudott, másodszorban azonban ugyancsak a fent idézett törvénybe ütköző külön bűncselekmény, mert dinamitnak elfogadása és saját birtokában való őrzése a „szerzés” és „rendelkezése alatt tartás” fogalmának megfelel.

Az ilyen bűncselekmények nyomozása a legnagyobb figyelmet és körültekintést igényli. Aki ismeri a bolsevista mozgalmak és szervezkedések természetét, az tudja, hogy ezeknek a mozgalmaknak és szervezkedéseknek egyik fő tennivalója titkos fegyverraktár létesítése, robbanó anyagok, eszközök és készülékek beszerzése. A bolsevizmus magyarországi bukása óta felfedezett bolsevista összeesküvések és mozgalmak során eddig nem merült fel adat arra, hogy Magyarországon titkos fegyverraktár és robbantószer-telep létesült volna, vagy ilyesmire komoly kísérlet történt volna. Ez azonban nem jelent semmit, még azt sem, hogy ilyesmi csakugyan nem létesült s ilyesmit csakugyan nem kíséreltek meg. A legkisebb gyanújel esetén tehát a legszélesebb körű nyomozást kell megindítani s a legjelentéktelenebbnek látszó nyomot is szét kell boncolni. A bolsevista mozgalmak rendszerint nem kezdődnek fegyveres készütségek megszervezésével, sem robbantószerkezték gyűjtésével. Ez rendszerint nehézségekbe is ütközik, azért a mozgalom a bolsevista szervezkedésre alkalmas egyének számbavételével kezdődik. Ezután következik csak a szervezkedés maga, amely a mozgalom vezetésére alkalmas egyének kiválogatása után megkezdődik a sejtek észrevétlen elhelyezését azokon a helyeken, amelyek a bolsevistamozgalom sikere szempontjából jelentősek. Így jut el a mozgalom odáig, hogy minden különösebb feltűnés nélkül fegyvereket szerezhet be és robbantó anyagot gyárthat vagy gyűjthet össze, ha sejtei olyan helyeken lappanganak, ahol ezekhez a tárgyakhoz simán, polgári foglalkozásuk vagy hivataluk révén hozzáférhetnek.

A bolsevista szervezkedés egyik főszabálya ugyan, hogy fegyveres felkelést csak a siker reményében szabad megkísérletetni, de szabály az is, hogy időnként egy-egy olyan merényletet is el kell követni, amely a polgári osztályok megrémítésére alkalmas. Ez a megrémítés egyébként a bolsevista taktikában nagy szerepet játszik, mert bár a mozgalmat mindig csak néhány minden titokba beavatott ember vezeti, nagy súlyt helyeznek arra, hogy a tömegek gyűlöletét ébrentartsák s időnként ezt a gyűlöletet utcai tüntetések alakjában a polgári osztályok és a kormányzat felé fellángoltassák.

A kérdésben leírt eset nyomozásánál tehát korántsem szabad megelégedni a cselekmény bűnvádi üldözésére alkalmas rideg tényállás megrögzítésével, mert amint kifejtettük, az ilyen eseteknek esetleg igen bonyodalmas s a közre a legnagyobb veszedelmet jelentő háttérük lehet. Különösen nem szabad megelégedni az ilyen esetekkel kapcsolatba kerülő idegenből odavetődött gyanús egyének egyszerű közigazgatási elbánásával, hanem ezeknek kilétét, életmódját és összeköttetéseit a legapróbbra ki kell nyomozni, mert nagyon is közel fekszik a gyanu, hogy ezek a toloncútra terelt egyének Moszkva ügynökei, akik a toloncházból kiszabadulván, ugyanott folytatják aknamunkájukat, ahol abbahagyták, legfeljebb azután óvatosabbak lesznek.

37. Kérdés. A Btk. 216. §-a szerint a hamis tanúzás büntetése lenyegesen enyhébb, ha a polgári ügy tárgya kisebb értékű, mint 200 pengő. Mily módon kell meghatározni a polgári ügy tárgyának értékét, ha a hamis tanúzást oly perben követték el, amelynek tárgya havi 20 pengő tartásdíj megítélése volt?

Válasz. A polgári ügy tárgyának értékét az 1911:I. t.c.-ben szabályozott polgári perrendtartás rendelkezései szerint kell megállapítani. E törvény azt mondja, hogy tartásra irányuló követelés megítélése végett indított perben a háromévi tartás értéke irányadó.

A bizonytalan időre szóló havi 20 pengő tartásdíj fizetésének kötelezettségéből kiindulva a per tárgyának értéke a polgári perrend fent idézett rendelkezése szerint háromszor évi 240 pengő = 720 pengő.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Helyes következtetés és nyomonüldözés eredménye.

Nyomozták: Belák Pál törzsőrmester és Fülöp Mihály őrmester (Mohács).

A mohácsi államrendőrség kapitánysága 1929 június 25-én 17—18 óra közötti időben a mohácsi őrőst távbeszélőn arról értesítette, hogy az előző napon ismeretlen tettes Horvát Imre* mohácsi (szőlőhegyi) lakos sérelmére csalást követett el s 413 pengővel így megkárosította.

A telefonértesítés vételekor az őrparancsnok szolgálatban, az őrparancsnok-helyettes pedig szabadságon volt. Belák Pál törzsőrmester a nyomozás gyors megkezdésében rejlő előny kihasználása érdekében önmagát és Fülöp Mihály őrmestert szolgálatba vezényelve, a nyomozást azonnal megkezdette.

A sértettől megtudta a járőr, hogy a június 24-én megtartott vásárról hazatérőben tehenére egy magát Kormos János bátai lakosnak nevező egyén vételi ajánlatot tett. A tehenért 413 pengőt kínált, de csak 100 pengő volt nála, ezért a sértett a tervezett adásvételi ügylet létrejöttét a felesége beleegyezésétől tette függővé. Útközben betértek a mohácsi szőlőhegyi Kereszt-kocsmába, ahol Horvát az út fáradalmaitól elcsigázott tehenét a záratlan istállóba kötötte be, a kocsmárossal pedig közölte, hogy hajnali 4—5 óra között majd eljön érte. Ezek után Kormossal a kocsmában 21 óráig elidőgáltak, amikor aztán Horvát eltávozott haza, Kormos pedig 23 óráig folytatta az ivást, majd az istállóban nyugovóra tért.

Amikor Horvát másnap reggel a tehenért ment, sem azt, sem pedig Kormost nem találta már ott. Kerékpárra ülve, Kormos személyazonosságának megállapítása végett azonnal Bátára ment, ahol megállapította, hogy nevezett a községben ismeretlen.

A sértett a tehenet Varjú János hímesházai lakostól vásárolta. Utóbbi szerint, akit a járőr szintén felkérés, Kormos dunaszekcsői lakosnak mondotta magát.

Belák törzsőrmester következtetése: a fennforgó esetben nem csalásról, hanem lopásról van szó. A gyanúsított nem volt a tehenről szóló járlat birtokában. A lopás útján szerzett anyagi haszon biztosítását háromféle módon tartotta lehetségesnek:

1. Gyanúsított igyekszik a tehenet mielőbb eladni járlat nélkül. Ez azonban feltűnő és a felfedeztetéssel járó veszély miatt nem valószínű, hogy ezt állandó lakhelyén próbálja meg. Megfelelő alkalom csakis a környéken, a közeli napokban tartandó országos vásáron kínálkozik.

2. Állandó lakóhelyére hajtja a tehenet, ott hamis járlatot szerez és úgy bocsátja áruba. Ez a gyanúsítottra kedvezőbb megoldási mód az 1. alattinál.

3. Állandó lakóhelyére hajtja, járlatot nem vált és nem bocsátja áruba. Ebben az esetben kell legkevésbé felfedeztetésétől tartania, viszont azonban nem jut pénzhez. Már pedig tény, hogy a bűnözők vagy nagyfokú megszorultságból lopnak, amikor is a lopott holmit saját szükségletükre felhasználják, vagy pedig azért, hogy azt mielőbb értékesítsék.

A valószínűség amellett szólt, hogy a gyanúsított gyors értékesítési célzattal lopta a tehenet. A nyomozásnak tehát az 1. és 2. pont alatti feltevésből kellett kiindulnia.

A gyanúsított személyét illetően kétféle következtetés vonható:

1. vagy ügyes, tapasztalt bűnözőről van szó, vagy pedig

2. a dolgok megítélésére kevésbé képes egyénről.

Ha ügyes, úgy valószínű, hogy távolabbi helyről jött a színhelyre és vagy gyorsan értékesíti a tehenet a közelben, vagy, ami valószínűbb, hazahajtja azt és ott értékesíti. A nyomozás tehát sürgős és fáradhatatlan kitartást és gyorsaságot igényel.

Ha kevésbé ügyes, úgy közelebbi helyről is jöhetett, ez esetben kiderítése valószínűbb és könnyebb.

A körülmények mérlegelése után a járőr abból a feltevésből indult ki, hogy ügyesebb bűnözővel áll szemben. további eljárását tehát ahhoz szabta.

Június 26-án Nagyharsányban vásár volt. Megvolt tehát a lehetősége annak, hogy a gyanúsított szándéka felől megbízhatóbb adatokat szerezzen. Amennyiben ugyanis megállapítást nyerne, hogy Tóth a vásárt nem használja fel a tehen értékesítésére, akkor már csak az a lehetőség tartható valószínűnek, hogy azt hazahajtotta s így a nyomozás iránya is adva van.

A járőr a sürgősségre való tekintettel a sértett által rendelkezésre bocsátott autón megjelent a nagyharsányi országos vásáron, ott a járőrökkel a nyomozás megejtése végett közölte az esetet azzal, hogy állomáshelyeikre visszamenet is figyeljenek és puhatoljanak. A járőr ezután elhatározta a gyanúsított nyomonüldözését. Kiindulópontként Varjú János azon bemondását használta fel, amely szerint Kormos dunaszekcsői lakos. Ezt az állítást nem tartotta ugyan valószínűnek, megindulási iránynak azonban alkalmasnak látszott azért, mert a gyanúsított a sértett előtt bátai lakosnak mondotta magát, ami ugyancsak északra tereli a figyelmet. Lélektani tapasztalat, hogy az embernek akkor, amikor gondolkodás nélkül, hirtelenében helységnevet említ, azok a nevek ötlenek leginkább és lekönyebben emlékezetébe, ahol sokszor megfordult és ahol életében huzamosabb ideig tartózkodott. A járőrnek Dunaszekcső—Báta irányában való megindulása tehát lélektani alapon találja meg az indokát.

Azzal, hogy a Nagyharsányon összpontosított járőröket a környéken való nyomozással megbízva, saját maga ellenkező irányban folytatta le a nyomozást, eleget tett ama kíváncsiságnak, amely szerint a nyomozást egyszerre több irányban is le lehet folytatni. A járőrnek Dunaszekcsőn nagy utánjárással és fáradhatatlan puhatolással sikerült megállapítania, hogy június 25-én 3 óra körül egy magastermetű férfi egy, a sértett tehenéhez hasonló tehenet vezetett a községen keresztül Bátaszék felé.

A járőr ezt az irányt követve, Bátaszéken, Alsónyéken, Pörbölpusztán, Decsen át Öcsény községbe érkezett, azonban az utóbbi községig semmiféle adatot nem tudott szerezni. Itt azután segítségére volt Belák törzsőrmesternek még a bajaszentiváni őrősn teljesített szolgálati

* A szereplők nevét megváltoztattuk. Szerk.

ideje alatt szerzett személyi ism. rete. Egyik jómódú gazdaemberről tudta, hogy az egyik útszéli magányos kocsmárosnővel szerelmi viszonyt folytat. Köztudomású, hogy az útszéli magányos házak lakói sokkal jobban megfigyelik az útforgalmat, mint a községekben lakók; a gyalogszerrel kilométereket járó magányos ember pedig ugyancsak ritkán kerül el a pihenést, felfrissülést és tereferét nyújtó útszéli kocsmákat. Különösképpen áll ez a mi gyanúsítottunkra, aki figyelembe véve azt a körülményt, hogy a vásárra is minden valószínűség szerint gyalog tette meg az utat, ugyancsak törődött és fáradt lehetett.

Tapasztalatból tudta Belák törzsőrmester azt is, hogy a kocsmárosok a náluk megfordult és megforduló vendégeket illetően rendszerint igen hallgatók akkor, ha csendőr érdeklődik valaki iránt. A járőr tehát egész helyesen tette, amikor vaktában való érdeklődés helyett, ehhez a gazdaemberhez fordult felvilágosításért és őt kérte meg arra, legyen segítségére a szükséges adatok megszerzésében. A gazda felvilágosítással szolgálni ugyan nem tudott, megígérte azonban, hogy segítségére lesz a járőrnek, ha úgy az ő, mint a kocsmárosnő nevét titokban tartja és nem kell tanuskodniok. Ezt a járőrvezető meg is ígérte s így abban állapodtak meg, hogy a bátaszéki vasúti állomásra írásbeli értesítést fog a gazda küldeni.

Másképp történt azonban, mert még ugyanazon a napon — június 26-án, 20 órakor — találkozott vele a járőr Bátaszéken, amikor aztán megtudta, hogy június 26-án 6 óra tájban egy magastermetű, barna arcú férfi betért a kérdéses kocsmába és ott félliter bort fogyasztott el. Betérése előtt az ellopott tehenhez hasonló tehenet kötött a kocsmá előtti fához.

Beszélgetés közben elmondotta a kocsmárosnőnek, hogy a tehen az övé és hogy a pörbolyi erdőből — ahol nyári legelőn volt — vezeti haza. Egyben megvételre is kínálta, a kocsmárosnő azonban nem ment bele a vásárba.

Elmondotta továbbá a gazda, hogy a tehenet a férfi a kocsmától a közalapítványi uradalni erdő irányába egy dülőúton vezette tovább. A férfi kilétére és lakóhelyére nézve azonban nem tudott támpontokat adni.

Bátaszéken ugyanakkor egy régi ismerőssel találkozott a járőr, aki a pörbolyi erdőben kocsmárosnő volt. Beszélgetés közben elmondotta a járőr, hogy mi járatban vannak. Az eset közlése után a kocsmárosnő a személyleírás alapján azon nyomós gyanújának adott kifejezést, hogy a tettes a Bogyiszló községbeli nagykocsmáros veje lehet, aki tudomása szerint egy, Budapest vagy Szeged környékén lakó tolvajszövetséggel tart fenn összeköttetést. Kifejezésre juttatta azt a feltevését is, hogy a gyanúsított igyekezni fog a tehenen mielőbb túladni. Erre felhasználhatja a június 30-án Földváron megtartandó országos és a június 28-án Szekszárdon megtartandó hetivásárt.

A járőr ezután Bogyiszlónak vette az útját. Június 27-én 21 órakor Tolnamözs községbe érkezett, ahol megtudta, hogy Bogyiszló onnan még 16 km-nyire fekszik s országútja nincs. Térkép nem volt, az utat sem ismerte a járőr, de a siker reményében a kapott szóbeli útbaigazítás alapján, a sötétség, sár és fáradtság ellenére is, folytatta útját Bogyiszlóra, ahová június 28-án 1 órakor érkezett meg.

A község szélén beszólt egy házba, ahonnan Kása József vályogvetőcigány jött ki, akit felkért arra, hogy a községben kalauzolja őket.

Majd két bizalmi egyént maga mellé véve, a járőr a nagykocsmáros vejének, Bordás Istvánnak a lakására ment. Ott, mielőtt még a gyanúsítottat felköltötte volna,

benézett a nyitott istállóba, ahol az ellopott állat leírásával teljesen azonos tehenet és azonkívül két lovat látott a jászolhoz kötve.

A gyanúsítottat felköltve, a járőrvezető a járások előmutatására szólította fel. Az a szabályszerű járlokat fel is mutatta azzal, hogy a lovakhoz vásárlás útján jutott, a tehen pedig saját nevelése. Ezekután Bordás Istvánt a járőr a laktanyába kísérte, ahol a tehenről szóló járlo alapos megvizsgálása során kiderült, hogy a járlo — hamis.

A gyanúsított kész eredmény, döntő bizonyítékok elé állítván, töredekemesen beismerte, hogy 1928 június 6-án mintegy 20 esetben lopott hamis járlokat a segédjegyzőtől.

A további nyomozást ebben az ügyben a bogyiszlói őrs folytatta le, melynek során a Belák törzsőrmester által megállapított nyomon haladva, még 22 okirathamisítás, 15 csalás és 38 sikkasztás került napfényre.

Láttuk, hogy a nyomozás megkezdésénél vajmi kevés adat állott rendelkezésre. Jó következtetés nélkül a járőr nem lett volna képes ilyen hiányos adatok alapján ilyen gyorsan helyes nyomra jutni.

A nyomozás késedelem nélküli megkezdése és a megérőltetéstől vissza nem riadó gyors keresztülvitele, továbbá a legapróbb részletekig terjedő helyi és személyi ismeret segítette aztán a gyors és biztos eredményhez a járőrt.

Az epekő.

Az epekőkólika egyike a legismertebb, a leggyakoribb kínzó betegségeknek. A roham olyan nagy fájdalommal járhat, hogy orvosi segítség hiányában a beteg szinte önkívületi állapotban a legképtelenebb cselekedetekre is képes lehet (öngyilkosság, ablakból, emeletről való leugrás, stb.). Különösen olyan esetekben áll ez, amikor a beteg valamely eldugott helyen — orvostól messze van. Az alábbiakban majd látni fogjuk, hogy mit kell ilyenkor tenni, mert szerencsére az epekólikás rohamok megfelelő kezelés mellett esetleg évekig sem okoznak nagyobb bajt, tehát nem okoznak gyors halált, mint pl. a vakbélgyulladás, amely már pár nap alatt is kiolthatja az életet.

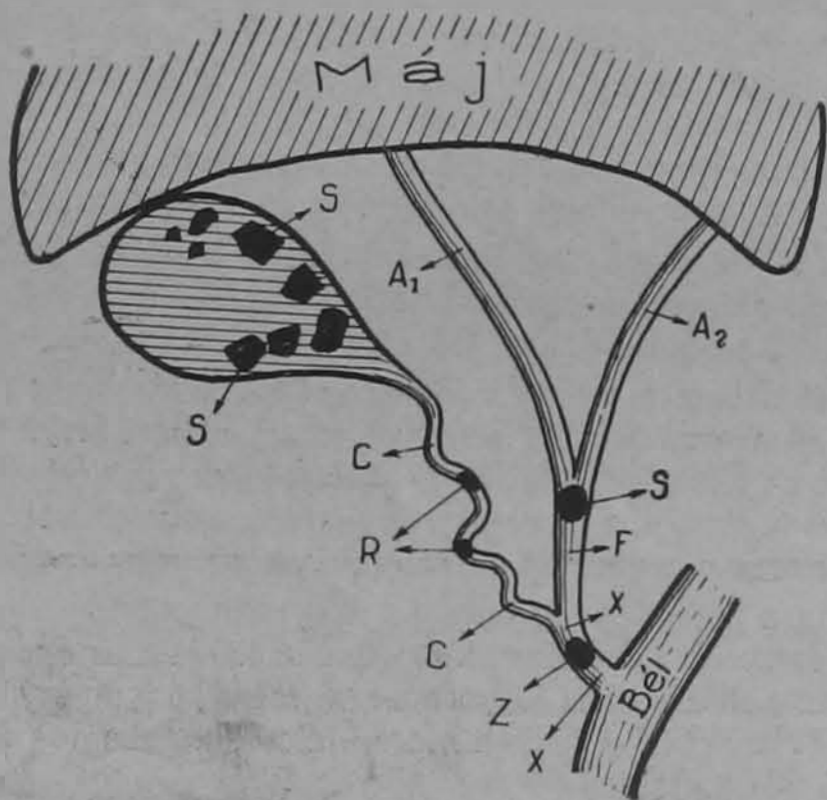
Az epekőkólikát az epéből származó epekövek okozzák, magát az epét pedig a máj készíti. A máj átlagban 2 kg nehéz, tehát hatalmas, nagy mirigy. A legnagyobb része a jobboldali bordaív alatt fekszik. Körülbelül egyharmada azonban a középen a szegycsont alatt, sőt attól balra is helyezkedik el. A máj középső és baloldali része a gyomor fölött húzódik át. Kérdés, hogy mire való ez a hatalmas mirigy? Máj nélkül rohamosan bekövetkezik a halál, nélküle nincs élet. A máj ezen életfenntartó működése a következő:

1. A belekbe jutott táplálék hasznos része az ottani feldolgozás után a bélrendszer ereibe szívódik fel. Ezek

az erek a belekből mind a májba mennek, ahol aztán a máj a bél vérében odaérkező táplálékot tovább dolgozza fel. A táplálék tehát csak akkor lesz teljesen kész, ha a máj is elvégezte rajta az ő utolsó simítását. Ez magyarázza meg, hogy máj nélkül csak rövid ideig tarthatna az élet.

Rendkívül fontos dolog, hogy a bélnek az összes erei előbb a májba mennek, tehát a belek összes vére előbb a májba folyik és csak azután folyik be a szívbe, amely aztán ezt a most már teljesen kész táplálékkal tele levő vért az egész testben szétosztja. (Lásd a Csendőrségi Lapok 1929. évi 1. számát.)

2. A bélcsatorna erei a vérben lévő táplálékkal együtt sok mérget is hoznak magukkal a májba. Ezeket a bélből

idekerült veszedelmes mérgeket is a máj közömbösíti. Ha ezt nem tenné, akkor a májból a szívbe jutó „mérges” vér az egész testet elöntené, megmérgezné. Pl. az urémiában annyi ideig haldokló emberek halálát is ilyen ki nem választott ételmérgek okozzák (vesebaj).

3. A máj készíti a cukrot. A szénhydrátból lesz a glikogén, a glikogénből pedig a cukor.

4. Ha feleslegesen sokat eszünk, akkor az el nem használt és már feldolgozott táplálék a májban gyűlik össze. (Szénhydrát — glikogén felhalmozódása.)

5. A máj készíti a rendkívül fontos epét, amely a májból a vékonybélbe ömlik.

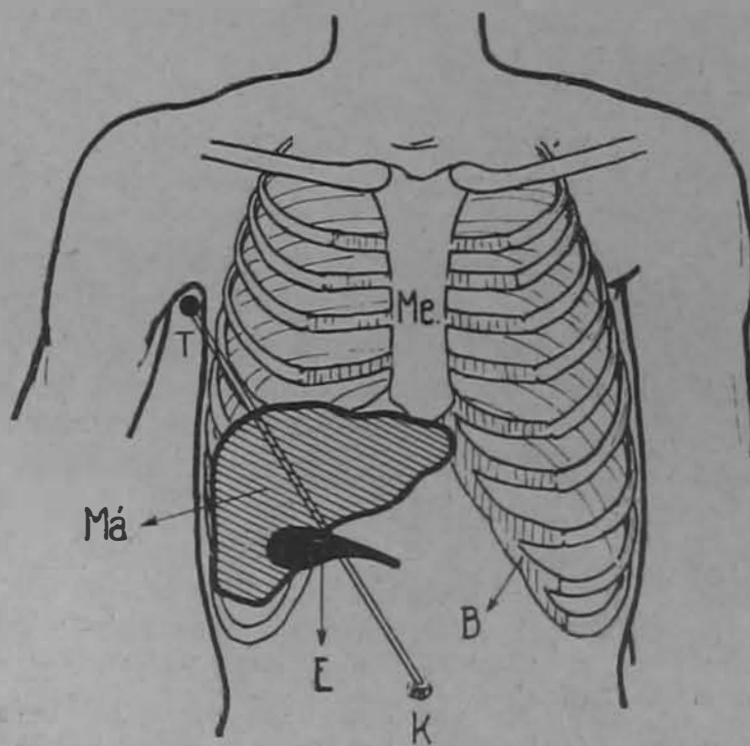
A máj egyik fontos működése tehát abban áll, hogy mint mirigyszerv, epét készít. Embernél a naponta elkészített epemennyiség átlagban fél liter, de lehet ennél sokkal több is. Ha sokat eszünk, ha sokat izgulunk, akkor az epe mennyisége is több lesz, tehát az ételneműek és az idegrendszer van a legnagyobb befolyással az epekészítésre. Így lehet aztán a napi epe mennyisége egy liter is. Az epét mindenki sárgának ismeri, pedig a valóságban csak sárgásszínben játszó folyadék. Amikor az epe a májban elkészül, akkor pl. a növényevő állatoknál zöldessárga, a húsevőknél (embernél) vörössárga, inkább sárgásbarna. Az az epe, amit mi állatoknál, avagy embernél operációk, vagy boncolások alkalmával látunk, már besűrűsödött, olajszerű, zöldes folyadék. Az igazi epe ugyanis alig valami kicsivel sűrűbb a víznél (az epe fajsúlya 1003). Mindenféle, akár emberi, akár állati epe a levegőn való álláskor megzöldül (az epében levő vörösszínű bilirubin nevű epefesték oxidálódik a levegőn biliverdin-né, ez a biliverdin pedig zöldszínű).

1. Az epének óriási fontossága van a zsírok megemésztésénél. Ha pl. az epe valamilyen módon nem tud a bélbe

jutni, akkor a bélsár szürkés, agyagszínű. Ezt a színt a székletében levő és meg nem emésztett zsír adja. (Sárgaságnál látjuk.)

2. Az epének nagy szerepe van abban, hogy jelenlétével a belekben való gyors rothadást akadályozza, tehát a rothadás lassításával a táplálék jobb kihasználását teszi lehetővé. Sárgaságban levő emberek széklete nemcsak szürkésfehérszínű a meg nem emésztett zsírtól, hanem rendkívül bűzös is a gyors rothadás miatt.

3. Az epe az egyik legnagyobb ingere a bélmozgásoknak. A bélmozgásokat részben tehát a napi félliter epe tartja fenn. Ez a fokozott bélmozgás akadályozza meg tulajdonképpen a gyors rothadást, a sok gázképződést és a székszorulást.

A máj szövetét megszámlálhatatlan sok hajszálcsövecske fúrja keresztül-kasul. Ezekbe a rendkívül finom csatornába folyik bele a májban készült epe. Ezek a hajszálcsatornák aztán több, szintén igen apró epecsatornába ömlenek. A kis csatornákból nagyobb csatornák lesznek. Végül az összes csatornák két nagy csatornába egyesülnek. Így jő létre egy jobb- és egy baloldali nagy epecsatorna (A1—A2). Végül is a két nagy csatorna egymással egyesülve, egyetlen nagy epecsatornává alakul át, amelyen egyetlen csatornán keresztül folyik aztán be az epe a bélbe (X). Ha mármost bármilyen oknál fogva az epe nem tud befolyni a bélbe, akkor az epeutakban pangani fog. De mert az epekészítés állandóan folyik, ez az epepangás is egyre nagyobb és nagyobb lesz. Ez a sok epe nem tudván eltávozni, egyszerűen felszívódik a vérbe és a vér útján elönti az egész testet. Így jön létre a sárgaság.

Amikor még láthatólag alig van jelen a sárgaság, a szemek fehérjéi azonban máris sárgák lesznek. Majd lassan sárga lesz az egész bőr. A haj, a körmök azonban sohasem. A háború alatt sokan úgy próbáltak szabadulni, hogy sáfrányos vízben mosdottak, fürödtek és így a fejtetőtől le a talpig — a haj és a körmök is, minden sárga volt. Csak éppen a szemfehérjék maradtak tiszták, mert ezeket nem tudták befesteni. Ez aztán könnyen elárulta a ravaszkodást. Amikor a sáfrány nem használt, akkor a frontszökevények a veszedelmes sárgaszínű pikrinsavat szedték, ami teljesen olyan tüneteket okozott, mint a rendes betegség, a sárgaság. De ez is csak rövid ideig használt, mert a pikrinsavat könnyű kimutatni a vizeletben.

Egyébként a sárgaság igen súlyos következményekkel járhat, ha hosszú ideig tart. Ezért, ha 8—10 napig a sárgaság el nem múlik, akkor azonnal orvoshoz kell folyamodni, ha már addig is nem tettük volna. Különben szí-

gorú diétával, párnapig koplalással a sárgaság sok esetben rohamosan javul. Különösen akkor gyors a javulás, ha valami okból heveny gyomor-bélhurutot kapunk.

Az epekövek túlnyomó esetben az epehólyagban keletkeznek. Az epehólyag nem más, mint az epe számára szolgáló gyűjtőkamra, tartály, amelyben a fölösleges epe összegyűl. Tudjuk ugyanis, hogy naponta $\frac{1}{2}$ —1 liter epét készít a máj. Az emésztéshez nem szükséges, fölösleges epe ebben a tyúktojásnyi, ökölnyi hólyagban gyűlik meg.

Ha a köldököt és a jobb hónalj közepét vonallal kötjük össze (KT), akkor ott, ahol ez a vonal a bordaívet metszi (E), van a bordaív alatt az epehólyag. Ezen vonal segítségével tehát bárki könnyen és pontosan meghatározhatja, hogy hol van az epehólyagja, mert a jobboldali bordaívet igen könnyű kitapintani, valamint az említett vonalat is meghúzni.

Az epehólyag kivezető csatornája (C) dugóhúzószzerűen csavarodott és beleömlik a főepevezetékbe (F), amely vezeték ezáltal még nagyobb kaliberű lesz (choledochus) (X).

Hogy az epekő képződését, keletkezését mi indítja meg, azt határozottan ma sem tudjuk. Annyi azonban bizonyos, hogy az esetek túlnyomó számában az epeutak, az epevezetékek, de főleg az epehólyag falának a gyulladása okozza az epekövet. Ezt a gyulladást pedig legtöbbször az epepangás azáltal idézi elő, hogy pangás alkalmával a bélből baktériumok vándorolnak fel az epehólyagba. Ezen veszedelmes epepangást sok körülmény segítheti elő, így pl. sok ülés, kevés testmozgás, túlbő étkezés, túl nagy időközök az egyes evések közt, fűzők, szoros ruhák, gyakori székszorulás, heges lenövés, daganatok, stb., stb.

Ha az epe pang az epehólyagban, akkor ott besűrűsödik, mert belőle az epehólyag falán keresztül az epesavak felszívódnak. A sűrű epében egyes szilárd alkatrészek (cholesterin) kicsapódnak. Ezek a mákszemnyi, daraszemnyi kis parányi kövecskék fogják képezni az epekő magvát. Erre a magra rakódik rá rétegszerűen a sűrű epe és így áll elő az epekő. Máskor meg valami kis idegen test, vagy a levált hámsejt lesz az a mag, amelyből az epekő keletkezik. Az epehólyagban levő epekövek száma lehet 3—400 is aszerint, hogy milyen aprók. Vannak néha benne galambtojás nagyságúak is, természetesen ilyenkor sokkal kevesebb a számuk. Az epekövek egymáshoz szorúlnak, így egymást összenyomják. Innen van az epekövek sokféle formája.

A boncolások statisztikai adatai szerint minden negyedik embernek van epeköve. A legtöbben azonban soha, egész életükben nem is tudnak róla, mert a kövek nem okoztak semmi bajt. Ötször annyi az epeköves nő, mint a férfi. Tehát száz epekőbeteg ember között 80 az epeköves női beteg és csak 20 a férfibetegek száma. Az epekőbetegségre legjobban hajlamosak a kövér emberek és azok, akik köszvényben szenvednek. Az esetek túlnyomó részében a 40—60-ik életévben szoktak az epekőrohamok fellépni.

Az epekőrohamot — mint a neve is mutatja — kő okozza. Láttuk előbb, hogy mákszemnyi, vagy annál kisebb vagy nagyobb magra az epe ráakódik és így jő létre a kő. Azt is hallottuk, hogy minden ötödik emberben epekövek vannak. Azonban nem minden ötödik ember kap mégsem epekőrohamot, sőt esetleg egész életében nem is jut annak tudatára, hogy epekövei is voltak. Miért? Azért, mert az epekövek csak akkor okoznak bajt, ha egyúttal valamilyen okból gyulladás is lépett fel az epehólyagban, az epeutakban. Amikor pl. az epehólyagból egy kő az epehólyagvezetékbe csúszik (R), akkor is előbb helybeli gyulladás, avagy pangás és utána gyulladás, majd roham következik.

Az elkövetkező epekőrohamot már jóelőre bizonyos tünetek szokták jelezni. Így már órákkal a roham előtt kedvetlenség, rosszullét, borzongás, émelygés bántja a beteget. Egyszerre aztán a jobb bordaív alatt villámcsapászerűen metsző, szúró és fúró fájdalmak lépnek fel, melyek hihetetlen hevesek és a bordaív alól minden irányban — mintha késsel hasogatnák az embert — kisugároznak. Gyengébb szervezetű emberek szinte örjöngenek a nagy fájdalomtól, majd elájulnak, néha még kárt is tesznek magukban, ha orvosi segítség nem érkezik. Egy roham néha órákig, esetleg napokig is tarthat és újra meg újra megismétlődhetik.

Rendkívül fontos és külön kiemelendő tünete az epekőkölikának az, hogy az epekőfájdalmak kisugárzanak a jobb vállba, a jobblapockába, a jobbemlőbe és a nyak jobboldalába. Ezek a kisugárzások nincsenek meg a vakbélgyulladásnál, amely szintén igen heves fájdalmakat okozhat.

Jól jegyezzük meg ezeket a kisugárzó fájdalmakat, nehogy vakbélgyulladásnak tartsuk az epekőkölikát.

A leghevesebb fájdalmakat azok a kövek okozzák, amelyek az epehólyagból kivándoroltak és az epehólyagvezetékben akadtak fenn (R).

Mi okozza a nagy fájdalmakat? Az epehólyag fala síma izomrostokból áll, amelyet kívül a hashártya borít. Ennek az úgyis gyulladt hólyagfalazatnak a görcsös összehúzódása okozza a heves, görcsös fájásokat. Tehát segítségnél ezeket a görcsös fájdalmakat kell megszüntetni.

Ha a betegnek szerencséje van, akkor az epehólyag és az epevezeték állandó görcsös összehúzódása kinyomja a követ a bélbe s ezzel egycsapásra meggyógyult a beteg. Ha azonban a kő a helyén marad, akkor a rohamok ismétlődnek.

Pár évvel ezelőtt még meseszamba ment az epeköveknek röntgensugárral való keresése, 3—4 év óta már ez is lehetséges.

Mindenki tudja pl., hogy a beleket, a gyomrot úgy vizsgáljuk, hogy röntgenkását etetünk a beteggel. A röntgenkásában olyan anyag van, amely a röntgensugár felett feketének látszik (bárium). Ugyanígy vagyunk az epehólyaggal is. Olyan anyagot kell az epehólyagba is juttatni, amely a röntgen alatt szintén árnyékot ad.

Az epekövek röntgennel való keresése úgy történik, hogy 16 órával a vizsgálat előtt a szájon keresztül, avagy injekció alakjában kontrasztot adó anyagot (tetragnoszt) juttatunk a testbe. Rendesen jódot tartalmaz ez az anyag, amelynek az a tulajdonsága, hogy a májon át ürül ki és befolyik az epehólyagba. 16 óra múlva készül a röntgenfelvétel, amely elárulja az epekövek jelenlétét.

Az igazi gyógyítás az volna, ha a követ valami szerrel fel lehetne oldani. Sajnos, ilyen biztos szer ma még nincs. Minden ilyen állítás nem más, mint becsapása a betegnek. Az esetleges epehomok rendes kezelésre, avagy magától is elmúlhatik.

Sokszor halljuk, hogy olajkúrákkal száz és száz követ hajtottak el az epeköves embereknél. Azok a büszkén mutatott sok-sok kecskebogyószerű kövek nem epekövek, hanem a zsír megszappanosításából származó megkeményedett bogyók, amelyek a bélben képződtek. Az olajkúra jó szere az epekőbajban szenvedőknek, de nem hajt el köveket. A kuruzslók ezekkel a gömbölyű, megkeményedett szappandarabokkal csapják be a beteget. Természetes, hogy utána jobban érzi magát, de nem a „hamiskövek” eltávolítása a javulás oka.

Ha a belgyógyászati kezelés nem tud segíteni, akkor következik a sebész a késsel. Ez a legbiztosabb. Kiirtjuk

az ügyis csak raktárként szolgáló epehólyagot és egyszerűsmindenkorra végük van az epehólyagköveknek.

Van az epeköveknél egy igen nagy szerencsénk; a legtöbbször évekig is lehet várni az operációval, avagy nem is kell sosem operálni, ezzel szemben a vakbélnél pl. napokig sem szabad várni. Még orvos nélkül is meg lehet a legtöbbször mondani azt, hogy epekövel, avagy vakbéllel van-e dolgunk, mert epekövekriél:

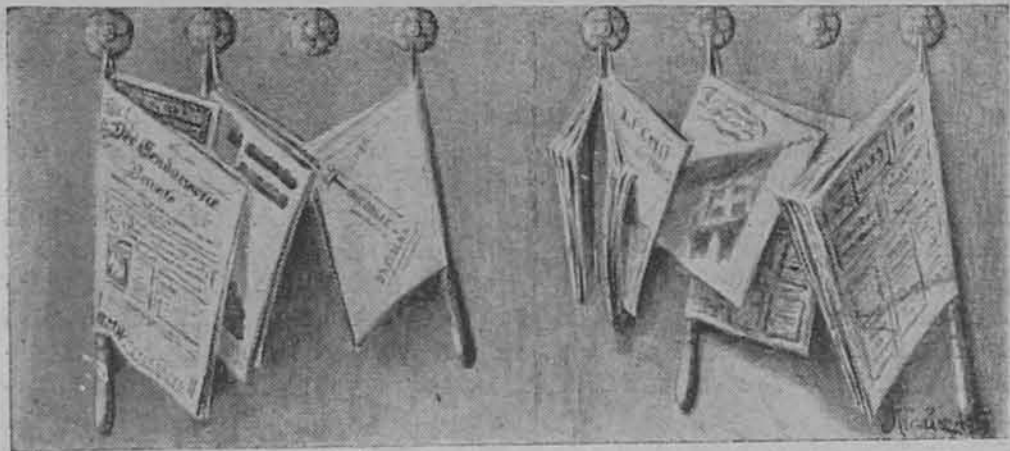
1. Kisugárzó heves fájdalmak vannak a jobb vállban, a jobb lapockában, a jobb emlőben, a jobb nyakfélen.

2. Meleg, forró borogatásra az epekőkólika a legtöbbször úgy megszűnik, mintha csak elvágták volna. De már hidegborogatásra, pláne jégre, az epekőfájdalmak olyan súlyosakká lesznek, hogy a beteg a hideget lehajítja magáról.

3. Vakbélnél nincsenek meg a fenti tipikus kisugárzó fájdalmak. Aztán a vakbél-fájdalmak ellenkezőleg melege, forróra még kínosabbak lesznek, de viszont hidegborogatásra, különösen pedig jégre rögtön enyhülnek. Tehát éppen fordítva, mint az epekőnél. A hideg- és melegborogatás alkalmazásával igen sokszor meg tudjuk mondani, hogy epekő-, vagy vakbél-fájdalmakkal van-e dolgunk.

4. Epekőkólikánál is rögtön le kell feküdni, a lábakat térdben fel kell húzni és azonnal forró borogatásokat kell rakni a fájó helyre. Ágynyugalomra, forró borogatásra, koplalásra lassan elmúlnak a kólikás görcsök. Ha nem, akkor már csak az atropin és morfium segíthet. Hogy aztán a további újabb rohamokat elkerülhessük, orvoshoz kell menni, aki előírja a szükséges diétát.

Dr. Kemény Gyula törzsorvos.

LAPSZEMLE.

Csehszlovákia. Četnický Obzor.

4/1930. szám.

Részletes kimutatást közöl a csendőrség számára rendszerezített helyekről és rendfokozatokról és kimutatja, hogy közel 3000 csendőregyént mellőztek az előléptetésnél a rendszerezített rendfokozatokhoz képest. A mellőzés különösen az altiszti rendfokozatoknál szembetűnő, bár lényegesnek mondható egyes csapattiszti helyeknél is. A helyzetet egyenesen botrányosnak mondja és közel hat hasábon át részletezi a sérelmeket. Feltűnően megjegyzi, hogy az alacsonyabb fizetési fokozatok rovására a magasabb helyek, az illetménytörvény egyenes határozatai ellenére túl vannak dotálva. Így pl. a törvény csak egy tábornoki helyet ismer, ezzel szemben négy van a valóságban. A csendőrség vezetősége a törvény ellenére önkényesen jár el s ideje volna, hogy a köztársaság, amely még éppen eleget tűrt e vezetőség részéről, egyszer már ráolvassa összes mulasztásait. A közvélemény és a parlament beavatkozását sürgeti.

Hosszabb cikkben ismerteti a „Četnické Listy”-nek az igénytszerzett altiszteknek magasabb fokozatokba való besorolásával szemben elfoglalt, lapunkban már ismertetett állásfoglalását. Azt írja, hogy e lapban közölt legutóbbi cikk — amelyet egy, a tót nyelvet részben ismerő szerző írt tótul, — még jobban beismeri, hogy a csendőrség érdekei ellen harcol. A tót nyelvű cikkel azt akarják valószínűsíteni, hogy az összes

tót származású csendőrök velük tartanak, pedig korántsem úgy van. Megállapítja, hogy a „Č. L.” csak a közigazgatási tisztek ügyeiben van jól tájékozva, de értesülését olyan egyéntől szerzi, aki a csapatcsendőrség ügyeivel köztudomás szerint nem törődik.

Vegyes hírek rovatában Masaryk jubileuma alkalmával nyújtandó amnesztia kilátásaival foglalkozik. A kormány megállapította, hogy a fegyelmi fenytésekre nyújtandó közkegyelem szintén az elnök hatáskörébe tartozik és végrehajtásra a következőket rendelte: A kérdéses ügyben eljáró fegyelmi bizottságnak meg kell állapítania, hogy különös méltánylást érdemlő körülmények fennforognak, kegyelemre javasolható, az illető előjárójától beszerzi a minősítést, személyi, családi és anyagi viszonyokról tájékozódik, tekintetbe vesz olyan körülményeket, amelyekre az eljárás folyamán nem voltak figyelemmel. Az előjáró a bizottság véleményét előjáró parancsnokságának (hatóságának) küldi meg és döntést kér. Az esetleg elrendelt megkegyelmezési eljárás során a fegyelmi bizottság kihallgatja az eljárás alatt álló védőt és megállapítja a központi hatóság elé terjesztendő javaslat szövegét. A felterjesztésben a kisebbségi véleménynek, valamint a védő javaslatának is helyet kell adni. A fegyelmi eljárás megszüntetését is lehet kérni, illetve javasolni.

A vasárnapi általános munkaszünet kapcsán kívánja, hogy az örsökön vasárnap az irodai munka szüneteljen. A postának csak az újságot szabad vasárnap kiadnia, tehát postamunkát végezni nem kell, de nem is szabad.

Tiltakozik egyik cseh napilapnak a csendőrséget támadó irányzatú cikksorozata ellen. A cseh csendőrség az államfordulat óta emberfeletti munkát végzett s ténykedésével a lakosság osztatlan szeretetét és nagyrabecsülését vívta ki. Az ilyen valótlan beállítású közleményeket erősen vissza kell utasítani. A cikkből kivehetően, az említett lap két csendőrt egészen közönséges bűncselekmények elkövetésével vádol meg.

Síversenyekre ugyancsak sín kirendelt csendőrkísérő egyik tagja felbukott és saját szuronyától súlyosan megsérült. Kérde, mire szükséges ilyenkor a szurony, nem volna-e elegendő a pisztoly. — Intézkedést kíván.

A cseh csendőrségnek két pénzügyintézete is van, a „Csendőrségi Takarékszövetkezet” és a „Csendőrök és volt csendőrök önkéntes pénztára”. Előbbi múltévi forgalma kb. 12 milliót tesz ki, míg utóbbi forgalma ennek alig tizedrésze.

A csendőrségi nyomozó osztályokhoz a belügyminiszter 41 állandó irodai munkaerőt osztott be a csapatszolgálatra kevésbé alkalmas személyzetből. Ezen igen üdvös intézkedésnek célja az, hogy a nyomozó csendőrök mentesüljenek a tulajdonképeni feladatukat nagyon megakasztó irodai ügykezelés alól.

Az „elnémetesített” cseh területen a csendőrök különösen a „horogkeresztesek” részéről igen sok alaptalan feljelentésnek vannak kitéve. Szükség volna arra, hogy a hamis feljelentések terjesztőit felelősségre vonják. A valóságban azonban az történik, hogy az alaptalan feljelentésekre egész sor csendőrt állítanak katonai bíróság elé.

December utolsó napjaiban tartották meg az országos csendőrkutya-vizsgát. A meglévő 42 nyomozó osztályhoz összesen 150 kutyát osztottak be s ezekkel a legjobb tapasztalatokat szerezték. Szükséges volna, hogy a 237 járás mindegyikébe legalább egy-egy kutya jusson.

A magyar vidékeken sok zavart okoz a magyarul beszélő csendőrök hiánya. Egyik 12.000 magyar lakosú helységben legutóbb igen nagy zavarok voltak emiatt, mert az egész örsön nem volt magyarul tökéletesen tudó csendőr. Ennek az örsnek a magyar világban büntetőörs jellege volt (?) s olyan rosszhírné, hogy a csendőröket csak félévre helyezték oda. Nem csoda, ha ezen helységtől most is félnek a csendőrök, különösen azért, mert nagyon el van terjedve benne a magyar irredentizmus és sovinizmus. Nagy hiba, hogy az áthelyezéseknél nincsenek tekintettel a nyelvtudásra. Ha a lengyel határról akar egy csendőr jobb helyre kerülni, egészen

A cs. kir. hadsereg tüzérsége a múlt század első felében fejletlen, ósdi volt. Például azokat a háromfontos ágyúkat, amelyeket csekély hatásképességük miatt még a harmincéves háborúban, vagyis teljes két évszázaddal előbb már használaton kívül helyeztek, 1848-ban ismét használatba vették. Ilyen elavult háromfontos ágyúi különben az 1848—49-es honvédseregnek is voltak; azonban itt érthető volt a dolog, mert a rögtönözve, semmiből felállított honvédseregnek nem volt sem ideje, sem módja, hogy a fegyverzetben válogasson, hanem meg kellett elégednie azzal a készlettel, amelyet a magyarországi fegyvertárakban és tüzérszertárakban talált.

biztos, hogy a felvidék szép helyein át a Dunamellék sáros, mocsaras falvaiba kerül s viszont, ha a kellemetlen magyar területekről elvágjuk, akkor a még rosszabb lengyel határra kerül. A parancsnokságoknak ugyan kényelmes ilyen rendszer, de a szolgálat nagyon szenved miatta, az nyilvánvaló, a csendőrök pedig helyzetük javulása helyett cseberből vederbe jutnak.

(A cikk az állítólagos magyar „büntető”-örsöt meg is nevezi. Eszerint az *Ljuta* volna. A helységnévtár szerint *Ljuta* = *Harasköz*, Ung megyében; ez pedig tiszta ruténlakta község a határszélen, Verecke vidékén. Lehet azonban, hogy a helységnévtár megírása óta valamelyik magyar községet keresztelték át ismét, — vagy a derék rutének lettek azóta magyarokká. Szerk.)

—o—

Olaszország. La Fiamma Fedele.

1930. 1. szám.

A lap vezető cikkében arról számol be, hogy hasábjait 1930. évre átengedte egy, 12 díszes kiállítású füzetből álló sorozatnak, mely az olasz királyi család történetét ismerteti. Ezzel a kiadással a lap a január hóban egybekelt ifjú trónörökös párnak óhajt hódolni. Minden hónapban egy ilyen füzet fog megjelenni, maga a lap ennek csak mellékletét képezi. Az előfizetési díjat nem emelték, az előfizetők a füzeteken kívül megkapják a trónörökös fényképét is. A 12 füzetet, valamint az előfizetők és támogatók névsorát tartalmazó díszes albumot az év végén be fogják mutatni a királynak és a trónörökösnek.

A lap szerkesztője 1929. év utolsó napjai egyikén a király személye körüli minisztertől ajánlott levelet kapott. A levél tartalma szerint a király 1930. évben a lapra két csendőr és két pénzügyőr részére előfizet. A szerkesztőség a sorsra bízta a döntést. A megejtett sorshúzás folytán *Pinna Giuseppe* lovas csendőrmester és *Truscillo Giovanni* gyalogcsendor, továbbá *Lazzarini Luigi* pénzügyőr és *Cuccuru G. Antonio* pénzügyőrmester — lettek, kikre a sors választása esett.

Marco Bianco csendőrhadnagy „Fenséges nász” címen szép költeményt írt a trónörökös házassága alkalmából.

Hosszú és kimerítő cikk keretében számol be a lap a *firenzei szabadságos állományban* levő csendőrök egyesülete új székházának felavatásáról, mely alkalommal az említett egyesületnek a firenzei tényleges csendőrbajtársak egy díszes zászlót adtak át. A fényes ünnepség a katonai és polgári előkelőségek közbejöttével játszódtott le.

Egy másik cikk a római csendőriskola meghitt karácsonyestjéről számol be. A fiatal csendőrnövendékeknek hatalmas karácsonyfát állítottak fel, melyet a különböző ajándékoknak egész tömege vett körül. Karácsonyfagyújtás után a meghívott előkelőségek az újonnan átalakított csendőrtiszt kaszinóban teára voltak hivatalosak, hol szórakoztatásukra a jazz-band sem hiányzott.

„Élet az örsállomásokon” címmel *Fornaro G. Battista* alörmester nagyon szép cikket írt a csendőri hivatásról: Kint falvakban a rohanó élet közepette magára utalva, egyedül a reáruházott hatalommal vállain, súlyos felelősséggel ül íróasztalánál az örsparancsnok. Ez a hivatás egész emberré teszi, azt aki betölti, mert közvetlenül megismerheti az életet minden megnyilvánulásában, rejtélyességében. Fellebbentheti a fátylat az emberi szenvedélyek tombolásáról, közvetlenül szemlélheti az emberi lélek lázongásait az élet ellen. Felsorakoznak előtte az emberiség hibái, megtanulja tisztelni a fájdalmat, alaposan megismeri az emberi képmutatást, hazugságot, kétszínűséget és hálátlanságot, melyekkel szemben neki az igazság nevében küzdeni hivatását képezi. Nem hasonlítható-e vajjon egy örsparancsnok a sebészorvoshoz, aki műtökését beavatkozásra készen állandóan kezében tartja? Az örsparancsnok hivatása hasonló. Ő a társadalom testén működik mint sebész, gyógyítja sebeit és megtisztítja azt minden tisztátalanságtól. Az egész nemzet évszázados bizalma, a külföld növekvő csodálata, mellyel a legnagyobb csendőrségi intézmény felé fordul, bizonyítja, hogy az olasz királyi csendőrség, mely nemzetével együtt él, hivatása magaslatán áll. A csendőrök ezrei szolgálnak szétszórva a birodalomban és

gyarmatokon, mindmegannyi szilárd és biztos oszlopa a haza jövőjének. Éber és hűséges őrszemei a hegyek lejtőinek, a síkságoknak, a mosolygó völgyeknek, a tengerpartnak. A nagy család, melyet összeségükben képeznek, a bűnözők réme, önzetlenül, ismeretlenül, jutalomra nem számítva mindenhová kiterjeszti önfeláldozó munkáját.

—o—

Németország. Deutsches Gendarmerieblatt.

24—1929.

A dán rendőrség szervezetét tárgyaló cikk megemlíti, hogy Dániában csak a dán-német határon van csendőrség. Állománya: 6 tiszt, 35 törzs- és főaltiszt, továbbá 436 főnyi legénység. A működési területe 5 kerületre, ezek pedig 16 szakaszra vannak felosztva. A dán csendőrség katonailag szervezett testület.

A württembergi csendőrtestület őszi ülésének lefolyását ismertető cikkből megtudjuk, hogy Württembergben a csendőrség szintén csak a közelmúltban kapott motorkerékpárokat s a modern útrendészet csak gyermekkorát éli.

A thüringiai csendőregyesület a belügyminisztertől a ruhaátalány (a mi tömegünk) felemelését kerte. A beadványban felhozott indokok között megemlíti, hogy a porosz csendőrség a ruhaátalány mellett lábbeli átalanlyt is kap, ami évi 24 birodalmi márkát (kb. 30 P) tesz ki, a polgári ruha használatáért pedig napi 0.40 birodalmi márka (kb. 50 fillér) kártalanítás jár. A polgári ruha koptatási átalanlyát tárgyalva, megjegyzi a lap, hogy a csendőr aránylag gyakran kerül abba a helyzetbe, hogy polgári ruhát viseljen, pl. tüzesetek nyomozása, vad-, erdő- és madárvédelmi szolgálat, gyermekek és fiatalokúak kihallgatása, elővezetéseknel és úrendészeti szolgálatban.

—o—

Németország. Der Gendarm.

36—1929.

A porosz képviselőház elfogadta azt a bizottsági javaslatot, hogy a 40. életévét betöltött rendőrök sportgyakorlatokon való részvételre nem kötelezhetők.

—o—

Ausztria. Der Gendarmerie Beamte.

109—1929. szám.

Egy egyesületi konferencián, többek között, szóba került a csendőrség valószínű megreformálása is. A reform szükségessége — mint mondták — az osztrák szövetségi államnak rendi állammá történt átalakulásából folyik. A szónok szerint a csendőrség vezetőinek résen kell lenniök, hogy a testület a jövőben is azt a helyet foglalja el az államban, amely őt méltán megilleti. Rendőrségi és egyéb a csendőrségen kívül álló körökben is szóba került a „közbiztonsági minisztérium” létesítésének a terve, amit a csendőrség tagjai is szívesen vennének.

Most áll kipróbálás alatt az a terv, hogy csendőrtisztek a kerületi vezetőségekhez (kb. a mi vármegyénk) mint közbiztonsági előadók osztassanak be. Ez a rendőrségnek a városok közigazgatásába való beilleszkedésének a követése volna ugyan, de a szónok véleménye szerint életképes újításnak lehet mondani, csak arra kell ügyelni, hogy abból a csendőrség tagjaira hátrány ne származzék.

Az esetleges átszervezés folyamán arra is nagyon ügyelni kell, hogy a központi igazgatóság (a mi csendőrfelügyelőségünk) feltétlenül megmaradjon.

A Csendőrségi Lapok előző számaiban már hírt adtunk arról, hogy egyes szárnyrakelt hírek szerint Nuskó központi igazgatónak azért kellett a közelmúltban nyugállományba mennie, mert titokban előmunkálatokat végzett abban az irányban, hogy a csendőrség ismét katonásíttassék s a belügyminisztérium fennhatósága alól a honvédelmi minisztérium igazgatása alá kerüljön. Ezt a hírt Nuskó központi igazgató egy, a lap szerkesztőségéhez írt levelében most határozottan megcáfolja.

—o—

Franciaország. L'Écho de la Gendarmerie Nationale.

2338. szám.

A tábornokok lakása elé állított örökről az 1737. évi „Regulamentum” szerint fel lehetett ismerni az illető generális rendfokozatát. A vezénylő tábornagy vagy tábornagynagy lakása előtt két ör állott feltűzött szuronnal, az altábornagyé előtt egy ör, szintén feltűzött szuronnal, a vezérőrnagyé előtt ugyancsak egy ör, de feltűzött szurony nélkül.

„Századosságra átszervezett hadnagyságok” cikk újból felemlíti az eseményt, hogy a csendőrségi igazgató bejelentette a képviselőházban 120 hadnagyságnak századosságra való átszervezését. Így az áthelyezés réme Damokles kardjaként függ az összes hadnagyságok feje fölött. Nem lehet tudni, melyek az átszervezésre kiszemelt állomások s hogy miként

lesz a munka végrehajtva? Micsoda hátrány fogja érni a költözködés által az átszervezésből kifolyólag áthelyezendő hadnagyokat, kik csak nemrégiben foglalták el mostani állomásukat?

Cikkíró szerint az áthelyezések által szenved a közbiztonsági szolgálat folytonossága, mert az új helyekre áthelyezett tisztek nem bírnak helyi és személyi ismeretekkel. Károsul anyagilag a kincstár, mert ha az átszervezéskor egy „századoság”-ra két „hadnagyság”-ot összevonnak, az végeredményben öt tiszti áthelyezést von maga után. Szenvednek végül az érdekelt tisztek, mert az áthelyezések sok kiadást és kellemetlenséget okoznak nekik.

Cikkíró konkrét példákat sorol fel, mily lehetetlen helyzetbe kerültek egyes tisztek.

Folytatódik a vita a „rendőrhatalom” jogainak a csendőr őrsparancsnokokra való állandó kiterjesztése tárgyában. A cikk ama véleménynek ad kifejezést, hogy ezen jog gyakorlása elégséges volna tettenérés esetén, vagy felhívás folytán. A többi esetekben előnyösebb volna az őrsparancsnokoknak nem beleavatkozni.

Kérdést intéztek a hadügyminiszterhez, hogy hány oly csendőr szolgál, ki nem volt képes 55 éves korában betölteni 24. szolgálati évét. A hadügyminiszter kijelenti, hogy Korzika szigetét és Észak-Afrikát is beleértve, 502 ily ember szolgál a csendőrségnél.

Víg Özveggy...

Zenés kávéház téli estén. Muzsika: jazz-band. Mi más is lehetne? Nekikészülődik a zenének: pötyögtet, dudorász, sikong és próbadörömbölést művel. Furcsa hangok, akárcsak a szerszámok, amelyekből kiszabadulnak. A karmester felemeli a vonóját: már előre nekikészülődünk valami néger tamtarnak, valami csuszkáló-vonagló tánc méltó zenei alapjainak. Valami öntudatlan keserűségféle árny suhan végig rajtuk: édes-bús melódiák, lágy keringők, régi béli éjszakáknak titkon visszahozói: de itthagytatok!...

Ránk cáfolt a jazz-band. Talán a szemünkből olvasta ki a multbaszálló vágyát: rázendít a Víg Özveggy dallamaira.

Nem hirtelen, nem durván és kíméletlenül előrántva, hanem simán és lágyan, annyi finomsággal, amennyi egy jazz-bandtól csak kitelhetik. Nem éppen úgy, mint hajdanán, cigányszívből és cigányvonóból, de a régi melódiák mégis csak felkapták a lelkünket és szárnyaltak vele gyors szárnyakon vissza — a multba.

Ennél az asztalnál is, a másiknál is elhalkulnak a hangosra indult szavak. Pillanatra megállanak a levegőben az ivásra emelt poharak, aztán halk, finom csilingeléssel — összekoccannak. Távolba mosolygó, elmerengő ajkak pedig együtt dúdolják a jazz-banddel a dalt... a régi keringőt a víg özvegyről.

Más asztaloknál azonban tovább megy a iármu, a közhöly, a traccs. Dehogyan érezték meg, hogy egy pillanatra a mult szállott végig a kávéházban.

Ez a régi melódia valami láthatatlan válaszfalat emelt az emberek köze. Innen a fiatalok — túl az öregek, a már nem fiatalok.

Csak az öregek hallgatták a Víg Özveggyet. Azt hitték, hogy a multban kutatnak melódiák után, pedig a melódiákból keresték a multat, a fiataltságot, az illuziókat és emlékeket. Ezekre semmi sem emlékeztet olyan színesen, olyan beszédesen, mint a melódia. Pedig valamikor de ráuntunk a Víg Özveggyre, de dühbe tudtunk gurulni, amikor egy suszterinas telefűtyült vele az utcát s ma... újra a leikiünkhöz simul, mint akkor az Anna-bálon. Pedig hol van már a sarofon a Víg Özveggytől!... Legalább is annyira, mint a régi, kedves, csintalan, szurtos, fűtűös suszterinas az osztályharcra készülődő öntudatos ifjúmunkástól!

De hát így vagyunk mi mindennel, emberek. Az idő idealizálja a multat. Melódiában, hivatásban, munkában és életküzdelmekben egyaránt. Lehánt, lefoszlat, lekoptat róla mindent, ami rossz és csunya s nem hagyja meg belőle csak az illatot és a melódiát a maga szelid szépségében. Ma már minden szép és minden jó, ami volt s rossz, ami van, mert akkor fiatalok voltunk, mára meg öregek lettünk. A mult és jelen örök harca ez, bele kell törödnie mindenkinek. Az időt megállítani nem lehet.

Sorsa és végzete minden embernek, hogy a mában is a régi, mindig csak a régi dalt keresse, de nem joga, hogy a fiataloktól is ezt követelje. Azok csak hadd húzassák az új idők új dalait, keressék csak az újat és egyre az újat, mert ez az élet hajtóereje, energiája. Majd eljutnak ők is oda, hogy megüti a szívüket egy régi dal, egy régi melódia, talán éppen az a tangó, amelyik most majd a Víg Özveggy után fog következni...

Harc ez. Örök küzdelem: a régi dal és új dal, az öre-

Egyedüli magyar hangszergyár az országban!

Általánosan elismert! Világmarika! Hegedű, tárogató, harmonika és az összes vonós és fúvós hangszerek. Romlott hangszerek javítása. Zenekarok felszerelése közvetlen a gyári áron. Árajánlatot ingyen küld az

Első Magyar Hangszergyár STOWASSER

kir. udvari szállító, a Rákóczi-tárogató feltalálója. — Bpest, II., Lánchíd-u. 5.
Alapítva: 1770. évben.

Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!

BÚTORT ÖN IS

olcsó, készpénzáron vásárolhat
10-15-20 havi folyószámla hitelre
TOMORY és TSA bútoráruházában,
IV. Veres Pálné-u. 7.

(Apponyi térenél).

A csendőrség tagjainak kivételes kedvezmény.

Bútor 20 havi

RÉSZLETRE,
előleg nélkül

NEMZETI BÚTORHÁZ

Dohány-utca 46. (Klauzál-u. sarok)

gek és fiatalok küzdelme. Az öregek azt hiszik, hogy nekik van igazuk, a fiatalok pedig győznek, mert nekik van igazuk és mert fiatalok.

Mi lett volna eddig az Emberből, ha nem így lenne?...

Közbiztonsági rádió-hírszolgálat Magyarországon. Gazdagabb országokban a közbiztonságnak is már régen szolgálataiba állították a rádiót. Főlegesen fejtegetni, hogy rádióval mennyivel gyorsabban lehet híreket közvetíteni, mint telefonon vagy távirón s azt is, hogy ennek mekkora a hordereje. A belügyminiszter úr felismerte ennek a kérdésnek roppant jelentőségét és lehetővé tette, hogy meglehetősen nagy áldozatok — 350.000 P árán rádióhoz jusson a magyar csendőrség és rendőrség is. Budapesen két leadóállomás épült. Az egyik (Fehérvári-út 37. sz. alatt) 600 Wattos, ennek tartalékállomása 70 Wattos, a főkapitányságon. A fehérváriúti üzemközpontban, amely a csendőrség és rendőrség rádiószolgálatának közös üzemé, egy külön hullámhosszal működő vevőkészülék is épült, a berlini nemzetközi forgalom céljaira. A nemzetközi közbiztonsági rádió-hírszolgálat centruma ugyanis Berlin. Leadóállomást kapott továbbá Szombathely, Szeged és Debrecen, mindhárom helyt 20—20 Wattosat a rendőrség kezelésében. Felvevőállomás épült az összes rendőrségi állomáshelyeken, Budapesten a kapitányságokon és az őrszobákban, összesen 120. A csendőrség külön leadóval nem rendelkezik, felvevőállomást kaptak: a budapesti, szombathelyi, szegedi és debreceni nyomozó osztályok, a gödöllői, székesfehérvári, zalaegerszegi, nagykanizsai, pécsi, szigetvári, gyulai, berettyóújfalusi, kisvárdai, mátészalkai, nyirbátori, komádi-i, miskolci, ózdi szárnyparancsnokságok s a kenderesi és az inkei őrsparancsnokságok, összesen tehát a csendőrség 20 rádiófelvevő-állomással rendelkezik. A pénzügyi lehetőségek szerint természetesen gondoskodás történik fokozatosan afelől, hogy a csendőrségnek is az egész ország területét behálózó, szervesen egész rádió-hírszolgálat legyen. Elsősorban a csendőrségi vevőállomások szaporítása s a csendőr-nyomozóosztályoknak adóállomásokkal való felszerelése van tervbevéve.

A fehérváriúti üzemközpont működését február 15-én mutatta be vitéz *Szentirmay Endre* rendőrkapitány, aki a közbiztonsági rádió-hírszolgálat megteremtésében kezdettől fogva egészen az üzembehelyezésig lelkes és igen értékes munkát végzett. A bemutatón megjelentek: *Schill Ferenc* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője, *Fischer József* tábornok, a belügyminisztérium VI. c) és *Schönherr Károly* ezredes, a belügyminisztérium VI. b) osztályainak vezetői a csendőrség részéről, *Vay Kázmér* miniszteri tanácsos, *Bezegh-Huszágh Miklós* budapesti rendőrfőkapitány és mások a rendőrség részéről, továbbá a sajtó kiküldöttei. A mintaszerű berendezés mindenkinek őszinte tetszését nyerte.

Seidlitz, a híres porosz lovasgenerális, zászlós korában többször kijelentette, hogy az a lovas, aki elfogni engedi magát, gyáva fickó. *Frigyes Vilmos* porosz király ezért megakartá tréfálni. *Glogan* várának hídján átlavagolva, a híd két végét — előre megbeszélt terv szerint — hirtelen felvonatta, úgy hogy ők a közepén maradtak. — „No, most az én foglyom”, — szólta a kíséretében lévő *Seidlitz*hez. — „Még nem, felség”, — válaszolta amaz és lovával a vízbe ugratva, úszva érte el a partot.

meg, sikerrel járt a vidéki adóállomásokkal eszközölt táviratváltás is. A fejlődésnek ez a nagyjelentőségű újabb lépése érdemes is minden érdeklődésre és elismerésre s nekünk eszközül szolgál a gyorsabb, eredményesebb közbiztonsági szolgálatra.

Magyarosan — Katonásan cím alatt *vitéz Rózsás József* ny. százados, a Ludovika Akadémia tanára a múlt évben kiadott segédkönyvet adott ki a magyar katonai írásmód oktatásához. A könyvet múlt évi 12. számunkban részletesen ismertettük s ugyanott szemelvényt is közöltünk belőle. *Vitéz Rózsás* százados könyvének használhatóságát mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az első kiadás néhány hónap alatt teljesen elfogyott s ezért a szerző azt, mint második kiadást, most átdolgozva újra kiadta. Ismételten és melegen ajánljuk bajtársaink figyelmébe ezt a maga nemében egyedülálló, nagyon jó könyvet, amelyet különösen mi, csendőrök, forgathatunk jó haszonnal, hiszen a mi szolgálatunk különösen sok írásbeli munkával jár. Nemcsak annak kell jónak lennie, amit írunk, hanem annak is, ahogy leírjuk. Erre ad kitűnő útmutatást a *Magyarosan — Katonásan*. Megrendelhető a szerzőnél, *vitéz Rózsás József* ny. százados, Budapest, Ludovika Akadémia. Ára postaköltséggel együtt 2 pengő 30 fillér.

Dícséret. A m. kir. csendőrség felügyelője *Stránczky Zsigmond* tiszthelyettes hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt, de különösen őrs- és az utóbbi időben szakasparancsnoki minőségben a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen eredményes tevékenységéért, valamint alárendeltjeinek lelkiismeretes és célirányos neveléséért és vezetéséért *dícsérő okirattal* tüntette ki.

Közlekedési kihágások, az összes szárazföldi közlekedési kihágásokat felölelő, könnyen kezelhető zsebfüzet. A csendőrség részére összeállította dr. *Elthes Gyula*. Ára portómentesen 1 P 20 f. Megrendelhető a szerzőnél, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 35., II. 8.

Őrsparancsnoki kinevezések. A szombathelyi csendőrkerület parancsnoka *Vörös János* II., *Zormann János*, *Szliok István*, *Panker József*, *Hajdu Gyula*, *Kiss József* II., *Kelemen Sándor*, *Aczél György* és *Deli György* tiszthelyetteseket őrsparancsnokokká kinevezte.

Elöléptek. A szombathelyi csendőrkerületben törzsörmesterré: *Farkas Pál* II., *Pintér József* II., *Török János*, *Somogyi István*, *Varga András*, *Varga Ferenc* I., *Németh István* V. örmesterek, örmesterré: *Horváth Elek* csendőr.

Csendőrségi Közlöny 4. szám. Személyes ügyek: A tényleges állományba visszavéttett: *Pomothy György* tiszthelyettes. Az ideiglenes nyugállományban meghagyattak: *Répás Boldizsár*, *Doroszlovácsi Demeter*, *György István*, *Danka András*, *vitéz Szilágyi István*, *Sebestyén Dávid*, *Joó Ferenc*, *Molnár Gyula*, *Bányai János* tiszthelyettesek. — **Névváltoztatások:** *Dibás András* örmesternek „*Darvas*”-ra, *Korény Márton* törzsörmesternek „*Kertész*”-re és *Greman István* örmesternek „*Galambos*”-ra való névváltoztatását a belügyminiszter megengedte. — **Szabályrendeletek:** A Szut. 476. pontja oda módosul, hogy a vasútbiztosító szolgálatot teljesítő járőrök a vonal portyázását a vonat áthaladása előtt 2 órával kezdjék meg. — A Cs. 4. jelzetű nyomozó utasítás (Nyut) kiadása folytán a Szut. egyes pontjait ki kellett egészíteni, avagy meg kellett változtatni. A kiegészítések közül legfontosabb az a rendelkezés, hogy a Cs. 4 (Nyut. 42. §-a) értelmében az olyan nyomozatokat, amelyeknél fontos, hogy mielőbb az ország összes örseinek és rendőrhatalóságainak tudomására

„KRONOSZ” óra és ékszerkereskedelmi Rt.

A Societé Horlogère de Porrentruy Phénix Watch Co, Julliard et Cie Cortébert és La Chaux-de-Fonds Cortébert Watch Co svájci óragyárak magyarországi képviselője

BUDAPEST, Kossuth Lajos utca 4. szám. 1. emelet, 2. ajtó.

ajánlja a m. kir. honvédségnél, a m. kir. államrendőrségnél szolgálati óra gyanánt forgalomba hozott és **kitűnően bevált Phénix és Cortébert gyártmányú szolgálati-zsebórákat**, valamint **Luxor ébresztő órákat**.

A Phénix és Cortébert órák, valamint a Luxor ébresztő óra a m. kir. csendőrség tagjai által közvetlenül a cégtől rendelhető meg levelezőlapon vagy levélben a pontos cím és személyi adatok megjelölésével. Az első részlet a megrendelést, illetve az óraleszállítást követő hó 1. napján esedékes. — Raktáron tart ezenkívül mindennemű arany-, ezüst- és ékszerárut a legmérsékeltebb árakon és kívánatra, levélbeli megkeresésre, megbízottját gazdag választékkal küldi vidékre is.

A Phénix és Cortébert órák valódi **svájci gyártmányok**, tiszta nikkeltokban, 15 rubinos szerkezettel bírnak és **10 évi jótállással havi 5 pengős** részletfizetéssel mindössze **30. — P-be** kerülnek

A Phénix és Cortébert órák fölülte állnak minden más hasonló gyártmányú óráknak. Teljesen pormentesen zárnak és úgy lovaglásnál, mint bármilyen erősebb rázkódtatás mellett is a lehető legpontosabbak, ezért **szolgálati célokra különösen alkalmasak**.

A Luxor ébresztő német gyártmány csinos külsővel, erősen világító számlappal és ismétlő ébresztő szerkezettel bír. Ára — ugyancsak 6 havi részletfizetésre — 24 — pengő.

Megrendelő katonai parancsnokságoi számtalan elismerést és megelégedést nyilvánító levél b. tokában van a cég.

jussanak, a budapesti nyomozó alosztályhoz „Nyomozati bejelentés”-ben, a tudomásulvétel után azonnal be kell jelenteni. Ez a bejelentés nem mentesíti az örsöket és a szakaszsarancsnokokat a Szut. 457. pontban előírt kötelességük alól. — A Csusz. 73. pont 3. bekezdése szerint az újra szerkesztett ügydarabot mindig az eredeti kelettel kell ellátni. Most ez kiegészítést nyer azzal a rendelkezéssel, hogy ilyen esetben a visszaadó parancsnokság az újból szerkesztett ügydarabon a késedelmes továbbítás okát jelenteni köteles. — A 134. pont-hoz utolsó bekezdésként felveendő az, hogy ha egy ügydarabot (nyomozati bejelentés, eseményjelentés stb.) annak sürgőssége miatt mozgópostára ad fel az örs s a mozgópostán az átvételt valami okból nem ismerhetnék el, akkor az átvétel rovatában a feladást — az idő pontos megjelölésével — az igazolja, aki a levelet a mozgópostán leadta. — A Cs. 4. jelzetű „Utasítás a m. kir. csendőrség nyomozó alakulatai számára” (tervezet) c. szolgálati könyv kiadatott s f. évi március 1-ével hatályba lép. Az említett időponttal tehát a nyomozó alosztályok is működésbe lépnek. Az eredetileg tervezett 7 nyomozóalosztály helyett pénzügyi nehézségek miatt egyelőre csak négyet lehet most működésbe helyezni: Budapesten, Szombathelyt, Szegeden és Debrecenben. A II. kerület területe a budapesti, a IV. kerület területe a szombathelyi és a VII. kerület területe a debreceni nyomozó alosztály működési területéhez tartozik, amíg az említett kerületek számára is külön nyomozó alosztályokat felállítani nem lehet. Ebvezetöket később kapnak a nyomozó alosztályok. — A „K. Esemény nyilvántartás”-t egyelőre nem kell megkezdeni. — A mintafüzetekre csak azok kiadása után történhetik hivatkozás. — Az első „nyomozókulcs” f. évi április 1-ével kerül kiadásra. — Az örsökön a Nyut. VI. fejezetét azonnal a megjelenés után át kell tanulmányozni, hogy azzal az örsök az életbeléptetésre meghatározott időpontig tisztában legyenek. — A Nyut. tervezetere a véleményes jelentéseket, javaslatokat 1931 május 1-re kell felterjeszteni. — A múlt évi 29. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett „háborús emlékérem alapszabályok”-kal kapcsolatban 5752—M. E. I. sz. alatt újabb rendelet jelent meg, amely a tényleges katonai (csendőrségi) szolgálatban álló egyének és a külföldiek kivételével az összes igényjogosultakra vonatkozólag útmutatást tartalmaz a kérvények beadása és felszerelése tekintetében. Ezt a kormányrendeletet a Csendőrségi Közlöny is közli. — Elhelyezési kimutatás kiadása iránt intézkedés történt. 1927 óta a csendőrségi zsebkönyv helyettesítette ezt a kiadványt, a zsebkönyv szedése azonban annyira tömör, hogy abban az időközi helyesbítéseket átvezetni tisztán nem lehet. — Eddig a szerelvényi és lőszerelvényi cikkeket a gazdasági hivatalok a tömegbeli cikkekkel együtt igényelték. Tekintettel arra, hogy a szerelvényi és lőszerelvényi cikkek kincstári tárgyak, a jövőben ezek igénylése külön szükségleti kimutatásokkal történik. — A Cs. 4. jelzésű nyomozó utasítást (Nyut.) a Palladis r. t. (Budapest, V., Akadémia-utca 10.) tartja raktáron, az említett cég nyert megbízást az árusításra. A csendőrség tagjai az említett cégnél az utasítást magánúton is beszerezhetik. Ára: 1 pengő 50 fillér.

A Csendőrségi Lapok 1926. évi 15—24. számait keresi egyik olvasónk bekötöttség céljából. Ha esetleg valakinek ezekből a példányokból fölöslege volna, szíveskedjék azt szerkesztőségünkhöz beküldeni.

Papp Imre mechanikus, volt abaujszántói lakos címét keresi Kerek Mátás örmester (Páty) s kéri bajtársait, akik neveztéről tudnak, közöljék ezt vele.

Butvurka Sándort, akivel 1912/1913-ban Nagyilva községben együtt teljesített szolgálatot, keresi Deák István ny. törzs-örmester (Budapest, Lukács-fürdő).

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, félhasábosan és írógéppel vagy könnyen olvasható írással írni. Kéziratok sorsáról csak a szerkesztői üzenetek között adunk választ, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levelet nem írunk. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Ha jelige nincsen megjelölve, az érdekelt nevének kezdőbetűit és az állomáshelyét használjuk jelige gyanánt. Közérdekű kérdésekre a „Csendőrségi Lekszikon” rovatban válaszolunk. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományu legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-krisztinavárosi fiókjának (Budapest I., Krisztina körút 141) 1672. számú csekk számlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a Csendőrségi Lapok javára történt. — A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház utca 30. szám”.

Bajtársi élet. 1. Ugyanabban a rendfokozatban a rangban idősebb is előjáró, illetve feljebbvaló. Megkövetelheti tehát, hogy alárendeltjei, illetve alantasai őt a rendfokozata megjelölésével és úr szóval szólítsák meg. Érzék dolga, hogy ez alól kit ment fel. Mindenesetre különös lenne, ha pl. egy örmester a vele egy rendfokozatban levő, de rangban néhány hónappal fiatalabb bajtársaitól azt követelné, hogy szolgálaton kívül is fentiek szerint szólítsák meg azért, mert ő rangban idősebb. Ebben a magatartásban túlzást látnánk. Ha azonban valaki arra az elvi álláspontra helyezkedik, hogy tegező viszonyban csak azokkal óhajt lenni, akikkel személyes baráti kapcsolatban van, ebben nem találunk kivétnevet. Ebben az esetben azonban az illető is köteles a fiatalabbakat is a rendfokozatuk szerint megszólítani. Szolgálatban tegeződni természetesen tilos. Most csak az a kérdés ezzel kapcsolatban, hogy egy hosszantartó őrzőjárat leportyázását elejétől végig olyan természetű szolgálatnak tekintsük-e, amelynek a keretében a tegező viszony nincs megengedve. Ilyen szigorúan

Hegedű
Harmonium
Tárogató csak ill a valódi
Cimbalom
Harmonika
Gitara

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csakis itt a gyárban kaphatók.

Művésziesen javított legjobb hurokat készít. Árjegyzéket ingyen küld.

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetés kedvezmény

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek
6—12 hónapig terjedhető részletfizetésre készpénzáron, ellenőrizhető eredeti gyári árjegyzék szerint.

HATSCHEK és FARKAS
optikai és fényképészeti szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 28. (Közp. városháza épületében).
Fiók: VI., Andrássy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérje legújabb nagy képes árjegyzékünket.

szerintünk nem kell venni a dolgot. Pl. két csendőri rendfokozatban levő bajtárs egymással jó baráti viszonyban van. Ha ezek ketten egy őrzőjárat leportyázására kivezényeltetnek, az őrzőjárat leportyázása közben megengedett magántermészetű beszélgetéseiket túlzás volna mereven a szolgálati megszólításhoz ragaszkodva lefolytatni, ezekben a beszélgetéseikben tehát a tegező baráti hangot fenntarthatják. A szolgálatnak is érdeke, hogy egy csendőrző két tagja a legteljesebb összhangban, érzésben is feszélyezettség nélkül haladjon egymás mellett. Ha azonban a portyázás közben a járőrvezető parancsot ad járőrtársának, a baráti megszólítást nem használhatja. Senki sem ítélné el jobban az úgynevezett „bratyzást”, mint éppen mi, de viszont annak se vagyunk barátai, hogy valaki túlzott önérzetből vagy éppen hiúságból néhány rangszám miatt a fiatal bajtársaitól mereven elszakadjon. Más dolog az, ha egy fiatalabb kihívóan viselkedik s ha az idősebb részéről a baráti megszólításban rejlő megtiszteltetést nem érdemli meg. Az ilyennel szemben persze, hogy csak ridegen és a szolgálati formák között kell érintkezni. — 2. Ha baráti viszonyban áll vele, akkor semmi hibát nem találunk az ilyen figyelmeztetésben, mert ez tiszta jóindulat s azért nem hibáztatható. Ha azonban okvetetlenkedés és bosszantás a cél, akkor a fiatalabbat tényleg rendre kell inteni és szoktatni. Általában a fentiek nagyrészt egyéni dolgok, ezeket a kérdéseket pontosan meghatározni és szabályozni nem lehet. Sokszor egy hangsúlynak vagy egy pillantásnak is jelentősége van. Elv legyen: emeljük magunkhoz a fiatalabbakat, a fiatalabbak tartsák tiszteletben az idősebbeket. — 3. Erre a kérdésre a lexikon-rovatban kap választ.

Dráva. Ön aláírt egy biztosítási kötvényt bizonyos összegre s bizonyos időre. A feltételek között megnézte, hogy havonta milyen összeget kell befizetnie. Azt azonban nem vette figyelembe, hogy kezelési költségek, illeték stb. címén is a társaság bizonyos összeg követelésére jogosult. Az ilyen mellékköveteléseket az első befizetéssel együtt szokták szedni. Ön nem volt hajlandó ezt a többletet befizetni, hanem hagyta perre menni a dolgot s abban a bíróság Önt el is marasztalta. Csak azért írtuk ezt le ilyen részletesen, mert a csendőrség tagjai között nem Ön az egyedüli, aki a biztosításokra ilyen módon ráfizet. Az életbiztosításoknál a külön illetékekre is számítani kell. Leghelyesebb, ha az érdekelt mindig alaposan átolvassa a kötvény szövegét és pedig — sőt főként — az apró betűket is, vagy egy tapasztaltabb bajtársát kéri fel erre. Sokan károsodnak az életbiztosításokon úgy, hogy az első évben fizetik a díjakat, akkor megúnják, a befizetett pénzük pedig elvesz. Nagyon fontos tudnivaló az életbiztosítások terén, hogy a társaság a befizetett díjakat csak akkor köteles visszafizetni, ha a biztosított azokat legalább három évig fizette, de a különféle költségeket, mellékköltségeket stb. a társaság a befizetett díjakból természetesen levonja. Életbiztosítást tehát csak az kössön, akiben megvan az erős akarat, hogy legalább három éven belül a fizetéseket nem szünteti be. Általában pedig újra arra hívjuk fel a figyelmet, hogy mindenki tüzetesen nézzen meg mindent, amit aláír,

akármiről legyen is szó, különben póruljárhat. Az ügynök fűt-fát ígér, csak hogy üzletfelet szerezzen s ha aztán az egyezség alá van írva, másfelé vitorlázik. Akkor aztán jön a baj. Öntől egyébként az ilyen követelést nem vonhatják le, de mégis csak a feje fölött függ a kérdés, mert amint valami magánvagyonra tesz szert, azt nyomban lefoglalhatják.

Sajóvölgy. Hogy kit mikor léptettek elő, arról nem vezethetünk előjegyzést. Nézzék meg az állományparancsokat, azok között megtalálják.

Állampolgárság. Lapunk f. évi 4. számában „K. S., Záhony” jeligére küldött üzenetünk nem ellenkezik a múlt évi december 31-én kelt 217.249—IV. c. 1929. sz. B. M. rendelet 5. bekezdésével. Az említett üzenetünkben ugyanis egy konkrét esetről volt szó, amelyben arra kellett véleményt adnunk, hogy az illetőnek visszahonosítási eljárásra szüksége van-e vagy sincsen. Az érdeklődő által levélben velünk közölt adatok alapján megállapítottuk, hogy az illetőnek visszahonosítási eljárást nem kell indítania, de az illetőségi bizonyítvány alapján az állampolgárságának elismerését igazoló okmányt a fent idézett rendelet értelmében kérnie kell. Hasonló természetű kérdésekben csak a kérdező által feltárt adatok kereteiben adhatunk felvilágosítást, válaszunknak alaposan utána járnunk, azok tehát helyesek is, de a hiányosan vagy tévesen közölt adatok alapján írt üzenetekért felelősséget nem vállalhatunk. Akik tehát ebben a kérdésben érdekeltek s esetleg tőlünk felvilágosítást kértek már, egyeztessék az adataikat és a tőlünk kapott felvilágosítást a fent idézett rendelettel.

Marosvásárhely. 1. A régi jóvilágban a tartalékos tisztvizsgán azt kérdezték az önkéntestől, mit tenne a következő helyzetben: Szűk szorosba kerül a szakaszával. Elöl s hátul az utat ellenséges géppuskák zárják el, jobbra és balra a szoros sziklafala megmászhatatlan, de különben is a sziklatető mindkét oldalon meg van rakva ellenséges géppuskákkal. Erre az önkéntes azt felelte, hogy vezényszava erre az esetre: „Térdelj imához!” Hát mi is ezt feleljük az Önök rémfeladatára. Még csak ennyit: ha mégis úgy történne a valóságban, valamit mégis csak próbálnánk tenni. Úgy az önkéntes esetében, mint az önkéntes példájában. De előre gondolkozni ilyesfélekben nem érdemes. Mert olyan parancsot, hogy egy járőr 45 perc alatt 18 km utat gyalog megtegyen, senki sem ad ki. — 2. A szakaszparancsnoki vizsga anyaga nem valami önálló füzet, vagy jegyzet, hanem mindazoknak az utasításoknak a gyűjteménye, amelyekből a jelölteknek szakaszparancsnokhoz méltó ismeretekkel kell rendelkezniük. Minden fontosabb csendőrségi és katonai utasítás és szabályzat hozzátartozik ehhez az anyaghoz. Külön csupán nyomozástani jegyzeteket adtak ki.

Kikelet. 1. Ha az őrsparancsnok az irodafűtési átalány kezelését a közigazdálkodásra bízza, csak szolgálati elfoglaltsága időtartamára fűtetheti az őrsirodát. Ha a szolgálat érdeke nem követeli meg, hogy az őrsirodában tartózkodjék esetleg a hivatalos időn túl is, akkor a sajátjából kell fűtenie. — 2. Ahhoz a földbérlethez, amelyet a közigazdálkodás külön a maga számára bérel, egyedül a közigazdálkodásnak van joga,

A csendőrség mélyen tisztelt Tisztikarát
ezennel tisztelettel meghívom

úri és egyenruha-osztályomba,
ahol a legelőzékenyebb és legszolidabb kiszolgálásban részesül. Mély tisztelettel

Sport és lovaglókban is specialista

STANICS JÓZSEF
úri és egyenruha szabó szalonja
Budapest, IV., Váci utca 20,
félel. — Telefon: Aut. 821-56

Valamennyi csendőr őrs

tudomására hozott

140 és 165 pengős kerékpárakció

1930. évi február hó 28-ig meghosszabbított.

Sürgősen kérjen tájékoztatást **GLOBUS-KOVÁCS JÓZSEF**
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY UTCA 1. — TEL.: AUT. 198-20.

REFORM RUHÁZATI R.-T. BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 7. (Félemelet).

Allandóan dús választék: kész női-, férfi- és gyermekfelsőkabátokban, kész férfi- és gyermeköltönyökben, szövett-, selyem-, flanel-, vászon-, kötött és szövött- árukban, ág- és asztalneműekben, paplanokban, takarókban, szőnyegekben, divatárúkbán, szőrmékben, stb. stb.

Dús választék tavaszi árukban!

Kedvező fizetési feltételek.

TELEFON:
Aut. 132-96

annak terméséből senki mást nem illet meg semmi. — 3. Válasz a lexikon-rovatban. — 4. Az állami rendőrség legénységével szemben tisztelgési kötelezettség nem áll fenn, az illem azonban úgy hozza magával, hogy a csendőrök és rendőrök üdvözljék egymást. A tisztelgés elmulasztásáért sem a rendőrt, sem pedig a csendőrt nem lehet felelősségre vonni.

Törtel 33. A szabadságolási igazolványokkal egyedül azt igazolhatja, hogy a kérdéses időben a tényleges katonai szolgálat alól fel volt mentve, szóval azt, hogy — szabadságon volt. Arra azonban a szabadságolási igazolvány nem alkalmas, hogy a megszakításnak önhibáján kívül történt voltát igazolja. Hiszen éppen azért állott volna módjában a csendőrséghez korábban is jelentkezni, mert szabadságon volt. A megszakítás különben csaknem teljes egy esztendő s amellet igazolni se tudja, miért nem jelentkezett korábban, a beszámítást tehát nem remélheti.

Kiskanizsa. A keresett könyv elfogyott.

Érdeklődő. Olyan állami intézményről, ahol internátusszerűen helyeznének el és képeznének ki iparostanoncokat, nem tudunk. A fiút oda kell adni egy jó mesterember muhelyébe, az iparostanoncok továbbképzéséről, oktatásáról mindenütt gondoskodnak. A jutasi altisztképző iskola pályázati feltételei valószínűleg májusban jelennek meg a Budapesti Közlönyben és a Honvédségi Közlönyben. Tájékoztatást különben lapunk 1925. évi 12. számában a 218. oldalon talál. A feltételek lényegükben azóta se változtak s nem is igen fognak változni.

„Neptun.” „Egy sikerült megfigyelés eredménye” cím alatt beküldött nyomozását nem közölhetjük, mert az eset önmagában véve jelentéktelen, tanulságok leszűrésére nem alkalmas. Ön egy dolgot illetően tévedésben van és pedig: Annak a gyanus egyénnek megfigyelése semmi összefüggésben nem áll annak az egyénnek az igazoltatásával, akit Ön lakkipőben, elegánsan felöltözve a vasútállomáson színleg álomba merülten talált. Ön ezt a lakkipős egyént akkor is igazoltatta volna az állomáson — hiszen ugye, egy betörés történt ugyanakkor a községben — ha előzőleg nem vett volna észre egy gyanús külsejű egyént az állomás környékén. Amikor Ön szemtől szembe látta magát a lakkipős egyénnel, nagy lehetett a meglepetése, hogy ez az ember azonos azzal a bizonyos gyanús külsejű egyénnel. Eredményt ért el tehát, még pedig szép eredményt, mert nemcsak az derült ki, hogy az illető ezt a betörést elkövette, hanem az is, hogy az illető veszedelmes betörő, aki már tíz évet töltött fegyházban. Az eredményt azonban nem annak az előbbi megfigyelésnek köszönhetette, hanem annak, hogy lelkiismeretesen és helyes érzékkel teljesítette kötelességét. Ezért mindenesetre dicséret illeti meg, amelyet kétségtélvesen meg is kapott illetékes helyről. Más kérdés azonban az, hogy az eset mint ilyen megfelel-e azon kívánalmaknak, amelyeket a tanulságos nyomozásokkal szemben támasztunk. Erre viszont nem kell felelnünk.

„D. I.” th. Ózd. Az Önök esetében egy büntetett előéletű egyén szerepel, akit Önök minden konkrétum nélkül egy bűncselekmény végrehajtásával gyanúsítottak meg, csak a büntetett előélete alapján. Ezt az egyént Önök át is adták az ügyészségnek, de később kiderült, hogy még sem ez, hanem mások követték el a bűncselekményt. Az esetet — bár tagadhatatlanul ki lehetne belőle hámozni egynémely tanulságot — közlésre nem találjuk alkalmasnak.

„Jogtalan elfogás.” Fentebbi üzenetünk a véletlen összehallkozása folytán Önnek is szól. A jogtalan elfogásnak rendszert az az előítélet az oka, amely mindjárt az első gyanus körülményre a nyomozó csendőrből gyökeret ver, amely szinte szuggerálja a csendőrt, hogy: Ez, csak ez követhette el a bűncselekményt. Lehet, hogy a közeljövőben egy igen tanulságos hosszabb értekezést fog találni a Csendőrségi Lapokban, amely a logikus következtetésről s a következtetések során rendszerint elkövetett hibákról emlékezik meg. Nem biztos, hogy a cikk közlésre kerül, mert írója — egy külföldi csendőrtiszt — olyan értekezésnek szánta, amelynek tökéletes megértése bizonyos pszichológiai előismereteket feltételez, de ha mégis időnk lesz annyira átalakítani, hogy legénységi állományú bajtársaink is megérthessék, ajánljuk, olvassa el, megfogja kapni a magyarázatát annak, hogy miért fogta el jogtalanul a kazlak felgyújtásával gyanúsított, a valóságban azonban ártatlan egyént. Az Ön leírásában tetszett, hogy

amikor az igazi tettesek kiskorú gyermekek személyében Önök elé kerültek volna kikérdezésre, ezt a kikérdezést részint a gyermekek ijedtségének, félelmének elkerülése, részint nyomozói érdekek szem előtt tartásával, a papra, illetve tanítóra bízták. Egyébként nem alkalmas a közlésre.

Vértessalja. A házasságkötés után három hónapig keli a házastársaknak együtt élniök, hogy a férj halála esetén az özvegy nyugellátásban részesülhessen.

Felekezet. Keresse fel alkalomadtán az illető felekezet lelkészét, az megmondja részletesen és szívesen.

Tüzérönkéntes. Axa Rolf álnév alatt egy tényleges százados ír, inkognitóját nem óhajtja levetni. Valószínű, hogy a novelák könyvalakban is megjelennek.

Parád. Az okmányokat nagyon helyesen sorolja fel, de örökbefogadási szerződést majd csak az árvaszék előtt kötnek. Ehhez azok az okmányok kellenek, amelyeket felsorolt:

V. I. th., Pécs. Úgy látjuk, hogy küldeménye a feljelentés fogalmazványmásolata, rengeteg aprólékos időbeli és összegszerű adat van benne felhalmozva. Ha meg ezeket elhagyjuk, vékonypénzü dolog jön ki belőle. A nyomozás ügyes és logikus volt, a feljelentés is igen jó, de éppen a sok adat miatt száraz és különös tanulsága nincs. Nem közölhető.

Brassó. 1—7. Válasz részben a mai, részben egyik legközelebbi lekszikon-rovatunkban.

V. örm., Kapuvár. Két teljesen azonos fogalom, csak a szavak különböznek.

LEGÉNY A GÁTON.

— Regény —

(6.)

ÍRTA: BARÉNYI FERENC.

— Aztán? — kérdezte Mihálka rekedt fahangon, olyan értetlenül, mintha messziről jött volna. Zavarodott szemmel nézett a járásörmesterre; azután lassan, akadozva kezdett beszélni: — Aztán, hogy is volt csak? Az örmester úr holtan rámdőlt, én a két karomban felfogtam, hogy le ne essen a szánról. Ekkor lett véres a ködmönöm. Ezalatt a lovak maguktól megindultak és felszaladtak az erdei útra a Perlék szánjáig. Ott megtorpantak. Ekkor az örmester urat letettem a hóba; már nem volt benne élet. Ugyanakkor Perlék a másik oldalon Vaszit dobta le a szánról. Akkor pokróccal letakartam a lovakat. A kasból kiszedtem a szénát és a lovak elé tettem, hogy haza ne fussanak. Ezután a postaládából kirántottam a lakatokat és kivettem a két lepecsételt postazsákot. A pénzeszsákot betettem a magammal hozott zsákba. A másik postazsákot kihasítottam és abból kiszedtem az ajánlott leveleket és belegyűrtem azokat is az én zsákomba. Ekkor...

Itt megakadt Mihálka és kitágult szemmel, rémülten nézett a levegőbe; mintha valami borzasztó látomás gyötörné, minden porcikája remegett.

— Nos, mi történt ekkor? — kérdezte Illyés járásörmester.

— Ekkor? — ismételte a kérdést Mihálka. — Szörnyű dolog történt, kérem, valami borzalmas csoda... Az történt, kérem, hogy Vaszi, akinek a feje szinte ketté volt ha-

KERÉKPÁR. VARRÓGÉP,
RÁDIO, GRAMOFONOK, LEMEZEK

RÉSZLETRE!

GLOBUS—KOVÁCS JÓZSEF

BUDAPEST, VI. KER., PODMANICZKY-UTCA 1. SZ.

Nyugati p.-u. közelében. — Telefonszám: Aut 198-20.

PHILIPS és ELEFONGYARI vevőkészülékek, hangszórók, anódpótlók, töl-

tők 6-12-18 óra. Alkatrészek, felszerelések gummiárúk, szakszerű javítások

sítva, egyszerre felugrott. Rettenetes volt. Vértő fejével kiáltotta Vaszi: — Segítség! Szép őrmester, segítsen!

Gál őrsvezető borzongva gondolt rémes álmára. Akkor álmodta ezt meg, amikor Vaszi utánakiáltozott; talán éppen azért álmodta meg. Mélyen megrendülve hallgatta Mihálkát, amint fojtott, rekedt hangon folytatta a vallomását: — Vaszi segítségért kiáltozva, futásnak eredt. Megijedtem, hogy árulónk lesz és a kezembe akadt vaskaróval úgy vágtam fejbe, hogy holtan terült el a hóban.

Leküzdhetetlen undorral nézett a járásőrmester Mihálkára, amikor kérdezte: — Vaszi a sógora volt magának?

— Igen. Feleségemnek testvére, — felelte bátoritanul Mihálka és szégyenkezve sütötte le a szemét.

Illyés járásőrmester megvetően mérte végig Mihálkát s aztán azt mondta: — Hát most már mindegy, menjünk tovább! Mit csináltak azután?

— Aztán a Perlék szánján hazafelé indultunk, de nem együtt mentünk. A gyanu kikerülése végett elváltunk egymástól. Én a mézsegetőnél szálltam le a szánról és a patak felső hídján átmenve, az urasági kertbe lopódtam. Ott várt már Huss Avrum és azt kérdezte tőlem, hogy mit végeztünk. Elmondtam Hussnak részletesen, hogy mit csináltunk. — Hol a pénz? — kérdezte mindjárt. — Itt van a zsákban az ajánlott levelekkel, — feleltem én és átadtam a teli zsákot. Huss belenyúlt és megtapogatta a pénzeszsákot. Aztán úgy határozott, hogy másnap fogjuk majd kibontani. Akkor aztán a zsákot egy korhadt fűzfa törzse alá rejtettük. Ugyanoda dugtam el a ködmönömet is, mert Huss figyelmeztetett, hogy tele van vérrel...

— No és aztán? — ösztökélte a járásőrmester a megakadt Mihálkát.

— Aztán hazamentünk.

— Felesége ébren volt még?

— Ébren.

— Nem kérdezte, hogy hol volt?

— Nem.

— Nem? — csodálkozott Illyés járásőrmester.

Mihálka vontatottan felelt: — Nem, mert tudta.

— Előre tudott róla, hogy az öccsét meg fogják gyilkolni!? — kérdezte a járásőrmester megütközve. Gál őrsvezető is elhölve tekintett fel az iratokból.

— Igen, válaszolt Mihálka fásultan. — Egyszer eiszóltam magam előtte és ekkor az asszony kivallatott. Meg is kísérelte, hogy lebeszéljen, de hiába. Bár hallgattam volna rá!

Illyés járásőrmester elgondolkozott és azután azt kérdezte: — Mikor osztzkodtak a rablott pénzen?

— Aznap, amikor szabadonbocsátott a járásőrmester úr; akkor éjszaka Huss meg én az urasági kertben magunkhoz vettük a zsákot. Bolond ésszel a véres ködmönömet is akkor szedtem elő a rejtekéből, azzal a botor szándékkal, hogy a padláson kitergetem, hogy száradjon. Ekkor a kert végében álló öreg csürbe osontunk. Ott Huss felbontotta a pénzeszsákot. Együtt olvastuk meg a pénzt: huszonháromezer korona volt benne összesen. Abból nekem Huss csak nyolcezer koronát adott, a többit magával vitte. Hiába figyelmeztettem, hogy húszezer koronát ígért; hiába kértem, hasztalan könyörögtem, nem adott többet. Azt mondta, nem adhat, mert akkor nem jut a többieknek.

Elgyötört, fakó arccal fejezte be töredelmes vallomását Mihálka és erőtlenül esett az ágyra. Csukló zokogás rángatta a vállait s a szeméből lassan szivárogtak a bűnbánat keserű könnyei. Illyés járásőrmester az íróasztalhoz ült és figyelmesen olvasta el Mihálka vallomását, mit Gál őrsvezető pontosan leírt. Eközben bejött Szelniczky és jelentette Illyés járásőrmesternek, hogy a csendőrök a falu határában elfogták Perl Fischelt és Bilaskó Vaszit, amint a rablott pénzen vásárolt árukkal megrakodva jöttek a városból. Így hát hurokra került az egész rablógyilkosszövetkezet.

Ami aztán még hátra volt, bár sok írásbeli munkával járt, az mégis már könnyebb munka volt. Illyés járásőrmester és Gál őrsvezető fűtétek össze egy egészsé a rejtelmesen bo-

nyolult, összekúszált szálakat, melyeket a csendőrök lankadatlan nyomozása ügyesen bogozott ki. A Mihálka vallomására támaszkodva hallgatták ki a többi gyanúsítottakat. Most bizonyult jónak Gál őrsvezető előrelátása, hogy minden gyanúsítottat külön szobába záratott, úgy, hogy egyik sem tudta, hogy a többi cinkostársa is már el van fogva. Ezeket is egyenként és külön-külön hallgatta ki Illyés járásőrmester Gál őrsvezetővel. Mindegyiknek azt mondta, hogy Mihálka már el van fogva és mindent bevallott. A helyszíni szemle adataiból és Mihálka vallomásából ismerve a tényállást, elmondotta Illyés járásőrmester, hogy hogyan hajtották végre a rablógyilkosságot, de mindig úgy adta elő, mintha Mihálka a vallomásában a legsúlyosabb dolgot, Czauber őrmester meggyilkolását az illetőre fogta volna rá. Valamennyi gyanúsított elképpelve hallgatta a járásőrmestert s mind beugrott és elszólta magát eképpen: — Nem igaz; nem én öltem meg az őrmester urat, Mihálka ütötte agyon. Elmondom, hogyan történt az egész! — és szépen, részletesen vallott minden gyanúsított. Csak a ravasz Huss nem ment lépre, ő mindvégig tagadott mindent. Nagyon óvatos volt, feszülten vigyázott minden szavára, hogy valahogyan el ne szólja magát. Egy-egy fogasabb kérdésre ravaszul mosolyogva azzal felelt, hogy azt csak a jó Isten tudhatja.

De ármányos ravaszkodásával s konok tagadásával mégsem ért célt, mert az összes vallomások ellené szoltak és mert a csendőrök ernyedetlenül továbbnyomozva, a súlyos bizonyítékokat képező bűnjeleket is előkerítették. Másnap Gál őrsvezető, Szelniczky, Kesernye és Bús csendőrök a törvényszék fogházába kísérték a hat akasztófavirágot, hogy a földi igazságszolgáltatás mérje rájuk a megérdemelt büntetést.

4.

Egymásután peregtek le a napok, a hetek az idő nagy homokóráján s Jolán mind türelmetlenebbül várt Gál Imre levelére, de a várvavárt levél mégsem jött meg. Hiába ment naponta kétszer is a postára érdeklődni, hogy jött-e levele, mindig bíborbapirult orcával fordult ki a posta ajtaján, amikor a postásnéni édeskés, részvétes mosolygással fogadta: — Sajnálom, lelkem, még mindig nem jött meg az a huncut levél. Ki tudja, hol bujkál? Pedig tudom, hogy nagyon várja. Ó, tudom, jól tudom — suttogta elérzékenyedve a kövérkés postásnéni s a szemeit átszellemülten az ég felé forgatta, úgy, hogy sűrű sötét szemöldöke alatt egy pillanatig csak a szemefehérje látszott. — Ó, tudom, jól tudom, hiszen valaha én is vártam így egy levélre... — Aztán a szemét a rendes állásába visszaforgatva, gyorsan hozzáfűzte: — Nem is olyan régen...

Jolán ilyenkor úgy érezte, hogy a szégyenpír égeti az arcát, de hogy mit szégyel tulajdonképpen, azt nem tudta volna megmondani. Fájt a szíve nagyon, felugrott a torkába és ott zakatolt olyan vadul, hogy alig bírta ki. Feltörő könnyeitől majd megfulladt. Sietve keresett egy magányos csendes zugot, ahol aztán kedvére kisírhatta magát. Mester szűkölvé szaladt mellette és amikor Jolánt sírni látta, hízelegve dörgölődött hozzá; aztán felugrott a levegőbe, bukfencet hányt, kétlábon járt s csaholva, különféle mókás mutatványokkal ügyeskedett, csakhogy megvigasztalja szomorú kis gazdáját, akit annyira szeretett. Jolán a könnyein keresztül nevetett Mesterre, megsímogatta torzonborz bajszos, szakállas fejét: — Mester, Mester, te drága, jó barátom!

Nem gondolta Jolán, hogyan is gondolhatta volna, hogy ez a drága, jó barátja, a Mester az oka, hogy a várvavárt levél nem akar megjönni. Még csak nem is sejtette Jolán, hogyan is sejtette volna, hogy utolsó levelének nem örvendett meg Gál Imre, sőt, hogy vad dühvel nekiesett az ártatlan levélnek s vasöklében széjjelmorzsolta, szétépte ezer darabra, mert meg volt írva a levélben, hogy Jolánnak egy barátja akadt, a Mester.

Később egyszer a Balaton partján egy műkedvelő fényképész jól sikerült felvételt készített Jolánról. A fényképen rajta volt persze a Mester is, amint hűségesen vigyáz kis gazdájára. Ezt a fényképes levelezőlapot Jolán elküldte Gál Imrének, pár sorban érdeklődve, hogy miért nem ír. Szegény

**Közgazdálkodásokban
és magánháztartásokban**

a jó kávé nélkülözhetetlen

— Újból szállítjuk a békebeli eredeti **3 és 5 kilós** plombált zsákokban. —

3 kg. SOERABAJA kávekeverék ára P 23. — —o— 5 kg. SOERABAJA kávekeverék P 38. —

Költségmentesen leszállítva, ingyen csomagolásban, kívánatra **3 havi** részlelvezetésre.

Kérje ingyen árjegyzékünket összes gyarmatárunkra.

FIUMEI KÁVÉBEHOZATALI TÁRSASÁG BUDAPEST, V., FERENC JÓZSEF-TÉR 5.

Jolán annyira izgatott volt, amikor ezt a pár sort megírta s annyira figyelt, hogy egy-két közömbösnek látszó sorba belefontosabbat, a helyet, a címről szórakozottan kifejejtette. Vándorolt a kis levelezőlap a nagy világban, céltalanul, mint egy elsodort falevél s éppen úgy kallódott el valahol, messze idegenben, mint a lehullott falevél az enyésző avarban. Így persze Gál Imre sohasem kapta meg ezt a fényképet; pedig kár, mert akkor megtudta volna, hogy vetélytársa, bár becézett, hűséges barátja Jolánnak, de mégis csak egy negylábú állat. Nem gyötörte volna tovább a féltékenységgel s Jolán hamarosan üdvözölhette volna az annyira várt levelet. De hát vannak a vak sorsnak ilyen badar szeszélyei, amelyek oktanul kúszálják össze az emberek életét és fagyos leheletként hidegítik el egymástól a nekimelegedő szíveket.

Multak a hetek és napról-napra nőtt Jolán szomorúsága. Ezután is lelkiismeretesen betartotta a napfürdőzésre vonatkozó orvosi utasítást, de már nem lelte kedvét a verőfényes homokon való heverészésben s a balatoni fürdőzésben. Mester mókái is alig tudták már felderíteni, pedig a hűséges állat minden ügyességét összeszedte, hogy bánatos kis gazdáját megnevettesse. Már-már félő volt, hogy amit Jolán gyógyulásában a napsugár csodatevő ereje felépített, azt lerontja a bú, amikor a természet segítette. Jolán derűs lelke nem bírta sokáig a szomorúságot, egyszer egy verőfényes reggelen elszomorodott szívét megszállta a reménység s egy gondolatot lopott a lelkébe: — Imre azt hiszi, hogy már befejeztem a balatoni fürdőzést s ezért levelét már nem ide, hanem haza küldte. Apus is már hazavár s azért nem küldi utánam a levelet — gondolta Jolán, mindjobban megnyugodva. — De jó lesz majd otthon elolvasni Imre leveleit. Ó, addig sok lesz, mire hazatérek. Nyugodtan maradhatok, apus addig összegyűjti a leveleket. — Ez a reménység visszavarázsolta Jolán arcára a már-már eltűnedező rózsákat s szívét-lelkét felderítette. Vidáman hancúrozott megint Mesterrel a napfényes fővenyen s Mester vígan csaholva, mint a motola bukfencezett a homokon széles jókedvében, hogy kedves kis gazdáját kacagni látta.

Elmult a lankadó napsugaras nyárutó s amikor beköszöntött a hűvös ősz, Jolán a hazautazásra készülődött. Beborult az ég, a hideg őszi szél tarajos hullámokat hajtott a sötétülő Balatonon; máról-holnapra eltűnt a verőfény, kihűlt a napmeleg. — Nem marad itt semmi, amit megsíratnék; nem hagyok itt semmit, amitől fájna megválnom — gondolta Jolán és vígan csomagolni kezdett. Ahogyan a ruháit szép rendesen a bőröndjébe rakosgatta, a lábán, a harisnyáin keresztül, valami hűvös érintést érzett. Ijedten kapott oda s a Mester buksi feje akadt a kezébe. Fekete orrával méltatlankodva bökdöste Jolán lábát s hűséges kutyaszemével szemrehányóan nézett kis gazdájára, mintha csak mondaná: — Hát én senki, semmi vagyok neked? Ilyen könnyen itt hagynál engem, azért, mert én csak kutya vagyok? Pedig nekem megszakana a szívem utánad! — Ilyenféléket vélt Jolán a Mester beszédes szeméből kiolvasni s az ő szeme is könnybelábadt. Az ölébe vette a kedves kutyát s szerető kézzel simogatva, tutujgatta. Mester rózsaszín nyelvvel hálásan nyaldosta a kis fehér kezét s a nagy boldogságtól reszkette hűnyta le a szemét. Kutyaésszel ő is csak a feléje áradó szeretet melegét érezte, de szerencséjére nem értette meg Jolán szavait: — Kutyskám, drága kis kutyskám, hogyne szeretnék. Nagyon szeretlek, Mester, te hűséges, jó barátom! Fájt az én szívem is, nagyon fájt, hogy meg kell válnom tőled. Elvinnék magammal, te drága kis moszatom, de hát mit csináljak, ha a gazdád nem akar ideadni.

Az elutazás reggelén Mester folyton a Jolán szoknyáján csüngött, mindenütt a nyomában járt, nem hagyta el egy pillanatra sem, mintha érezte volna, hogy most már igazán elmegy Jolán. A házigazda tanácsosabbnak vélte, hogy Mester ne kísérhesse ki Jolánt a vasuti állomásra és egy óvatlan pillanatban lefűlelte a gyanutlan Mestert és a fáskamrába zárta. Jolánnak kibuggyant a könny a szeméből, amint a

raboskodó Mester keserves vonyítását meghallotta, amikor a házból kilépett. Sírva érkezett a vasuti állomásra. Alig váltotta meg a jegyét, berobogott a vonat. Ekkor egyszerre nagy riadalom támadt. Korlátokon keresztül szökve, boröndökön átugrálva, egy éktelenül bőgő gyermeket felökve, mint egy guruló fekete csomag rontott be Mester a pályaudvarra. Egyenest Jolánnak tartott, aki kedvence ilyen megjelenésén meghatódottan döbönt meg s könnyes szemmel szállt le egy pillanatra a kocsihágcsóról, hogy elbúcsúzzék hűséges barátjától: — Pá, Mester! Pacsit a néninek, most szépen eredj naza, pá!

— Beszállni, beszállni! — türelmetlenkedett a kalauz. — Megyünk!

Jolán gyorsan felszállt a vonatba, Mester utána akart ugrani, de egy vasutas lefogta. A kalauz fűttengett s a vonat elindult. Jolán kihajolt az ablakon s úgy integetett Mesternek: — Pá, pá! — Mester közben kiszabadult a vasutas kezéből s azon együgyű hittel, hogy Jolánt még utóléri, versenyt futott a füstökádó vasparipával. Persze, nem bírta szusszal úgy, mint a gözszörnyeteg, bármennyire erőlködött, hogy a nyelve is kilógott, mégis elmaradt. Jolán a vasuti kocsi ablakából pár pillanatig erősen porzó felhőcskében látta az inaszakadtan utánaszaladó Mestert, később már csak egy apró fekete pontot, mely mindjobban összezsugorodott, míg végre teljesen eltűnt a távolság ködében.

Jolán lassan visszavonult az ablakból a fülke sarkába és csendesen szipogva sírdogált. Szerencsére egyedül volt a kocsiiban, mert bizony restelné, ha utitársai részvétellel kérdezték volna, hogy kit sirat. Hogyan is mondhatta volna meg, hogy egy kis fekete kutya után sir olyan nagyon, akit ott kellett hagyni a balatoni állomáson.

Könnyes szemmel nézte az ablakon gyors iramban váltakozó tájképeket s könnyeit felszárítva, mindjobban megnyugodott. Amint aztán az ismeretlen vasuti állomások neveit már az ismerős hangzásúak váltották fel, egészen felderült. A hazautazás öröme szállta meg a lelkét s lelkébe a bánat helyébe a boldogság költözött. Boldog volt, nagyon boldog, hogy pár rövid óra múlva már odahaza lesz. Otthon, ahol az édesapja vár rá... egy csomó levéllel.

Az örömtől kipirulva ugrott le a vonatról apja karjaiba: — Itt vagyok, apus, kezét csókolom!

— Fekemadtát, te lány, hogy megcsinosodtál! Óriási! — kiáltott fel Venyige bácsi, amikor Jolánt karjaiba zárta. Boldogan beszélgetve mentek hazafelé. Jolán egész úton kedvesen csicsegett-csacsogott; áradozó lelkesedéssel beszélt a Balatonról, hogy milyen gyönyörű s hogy milyen jó volt a fürdőzés, meg a napos homokon való heverészés. Venyige bácsi mosolygó képpel hallgatta s tetszését úgy nyilvánította, hogy gyakran bölintott a fejével s harsányan kiáltotta: — Óriási!

Amint hazaértek, Jolán össze-visszacsókolta Venyige bácsi borostás képét: — Szép volt, apus, nagyon jó volt, de mégis csak legjobb itthon!

— Bizony, bizony — hagyta rá Venyige bácsi, busásan viszonzva Jolán csókjait s aztán lelkesülten felkiáltott: — Óriási. Te, lány, a Fürth doktor odaszal az örömtől, ha meglátja, hogy ennyire kivakarodtál!

— Reggel mindjárt megmutatom magam, hogy vizsgáljon meg — felelte Jolán s lerakodott. Boldogan nézett körül s aztán fojtott indulattal kérdezte: — Levelem nem jött?

— De — válaszolta Venyige bácsi s a fiókjában kotorászott. Jolán égő szemmel kísérte az apja kezmozdulását, hogy mielőbb láthassa meg a várvavárt levelet.

— Itt van ni — kotorta elő a levelet Venyige bácsi —, de valami ismeretlen ákom-bákom írás. Nem tudom, ki írhatta.

— Mikor jött? — kérdezte Jolán, a levél után nyulva.

— Jó hete már — szólt Venyige bácsi némi gondolkodás után. — Nem küldtem utánad, mert a múlt héten is minden nap hazavártalak.

(Folytatjuk.)

SÁRGA JÁNOS
ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS
KIRÁLYI UDVAR SZÁLLÍTÓ ALAPITVA: 1895. KOLOZSVÁR
BUDAPEST, IV. KIRÁLYI UCCÁ 5.
KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN KLOTILD PALOTA

Csendőrség és honvédség

számára szükséges

könyvek és térképek

kaphatók

GRILL-féle könyvkereskedésben, Budapest, V., Dorottya-utca 2.

Távolsági kimutatás.

(A Csendőrségi Lapok pályázata.)

A községek és tereptárgyak megnevezése		14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	Leportyázásra szükséges idő pihenővel együtt
		Rendház	Itatóház	Soky-tanya	Bengő-komp	Zabilak	Borongótanya	Cigánytelep	Ák község	Mongoltó	Sanilak	Árendásház	Aszalványos	Mohipusztá	
1	Beléntalu	2·4	7·1	3·2	4·1	6·7	5	4·5	2·7	8·5	6·3	3	3	2	30 perc
2	Mohipusztá	5·2	3·3	4·1	6·2	3	4	5·2	4·1	3·5	3·2	7	6·1		
3	Aszalványos	7·3	8·2	5·6	3·4	5·1	4·5	6·1	7·2	3·5	2·1	3			
4	Árendásház	6·7	5·2	3·4	6·3	5·7	4·1	5·3	3·4	6·1	2·3				
5	Sanilak	5·2	4·3	6·2	5·2	3·4	2·3	5·1	6·2	2·7					1 ó 30 perc
6	Mongoltó	4·8	8·3	2·6	7·6	4·8	3·2	4·1	5·3						
7	Ák község	7·8	6	7·4	5·1	2·3	3·1	3·2							
8	Cigánytelep	8·1	7·3	4·2	2·4	3·5	4·3								
9	Borongó-tanya	4·7	5·2	1	2·3	4·2									
10	Zabilak	5·7	7·5	2·3	6·1										
11	Bengő-komp	6·1	2·5	4·3											
12	Soky-tanya	6·2	3·4												
13	Itatóház	3·7													

A beléni őrsparancsnok különböző tereptárgyak leportyázására egyidőben két járőrt akar kivezényelni. Mind a kettőt egy-egy 30 órás őrjáratba és pedig akként, hogy portyázásközben észleleteik megbeszélése végett Ák községben találkoznak s megbeszélésre legalább egy óra álljon rendelkezésre. Össze kell tehát egy-egy 30 órás őrjáratot (Szut. 245. p. 1. és 2. bek.) állítani akként, hogy a járőrök Ák községben találkozhatnak.

—o—

Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. A helyes megfejtők között egy teljes borotválókészletet sorsolunk ki. Határidő: március 10. Az eredményt a március 20-i számunkban közöljük.

Megfejtés.

A folyó évi 2. számunkban közölt „Kidolgozat-pályázat” megfejtése.

Beérkezett 63 megfejtés. A pályázatot helyesen fejtették meg: *Mónus János* törzsőrmester Gádoros, *Farkas Mihály* őrmester Magyaróvár, *Óvári Ambrus* tiszthelyettes Siklós, *Füleki József* tiszthelyettes Toponár, *Kovács István III.* tiszthelyettes Szeged (nyomozó alosztály), *Lakatos István* őrmester Szombathely (nyomozó alosztály).

Az utazóböröndöt a szerkesztőségünkben megejtett sorsolás során *Füleki József* tiszthelyettes (Toponár) nyerte meg. A nyereménytárgyat postán elküldöttük számára.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.
Felelős üzemvezető: Györy Aladár.